

KOMORNÍ LISTY

ČASOPIS SOUDNÍCH EXEKUTORŮ

ROZHOVOR

JUDr. Lenka Vostrá, Ph.D.:

Elektronizace justice není jen digitalizace papíru

vydává Exekutorská komora České republiky

1/2026
19. ročník

DRAŽTE NA Portaldrazeb.cz!

1) NA MÍRU EXEKUTORŮM

Portál dražeb je vytvořený přímo na míru soudním exekutorům. Systém je neustále inovován na základě uživatelských podnětů.

2) CENA A SERVIS

Bezkonkurenční cena.
Žádné skryté poplatky a vícenáklady.

3) FLEXIBILITA A PŘIPRAVENOST

Vývoj systému sleduje aktuální legislativní i technologické novinky. V procesu je zapojení do celoevropské sítě dražebních portálů.

4) VŠECHNY DRAŽBY NA JEDNOM MÍSTĚ

Web je přehledný pro dražebníky i dražitele.
Jediný portál obsahující všechny exekuční dražby = masivní návštěvnost.

5) GARANCE KVALITY

Oficiální dražební portál s dynamickým rozvojem počtu dražebníků i dražitelů.
Exekutorská komora ČR jako garant kvality pro exekutory i dražitele.

3 měsíce ZDARMA + 10 inzerátů na Sreality ZDARMA pro nové dražebníky

CENÍK

Cena inzerce na Sreality = 10 Kč

Cena inzerce na Reality.iDNES = 3 Kč

Platba pouze za vydraženou dražbu s nejnižším podáním:

do 150 tisíc = 150 Kč

do 1 milionu = 800 Kč

nad 1 milion = 1200 Kč

* Technická podpora, helpdesk a právní podpora v ceně.

KONTAKTUJTE NÁS:

email: helpdesk@portaldrazeb.cz

tel.: 211 155 321

www.portaldrazeb.cz

text: Mgr. Bc. Hana Plášilová Kaufmanová

25 let Exekutorské komory ČR

odkaz JUDr. Vladimíra Plášíla, LL.M.

Čtvrtstoletí existence Exekutorské komory České republiky představuje významný milník v její historii a činnosti pro samotný exekutorský stav i pro český právní stát jako celek.

Je proto namístě připomenout osobnosti, které stály u zrodu Komory a vtiskly jí hodnoty, z nichž čerpá dodnes. Mezi nimi zaujímá mimořádné místo Vladimír Plášil, jeden z klíčových aktérů vzniku a formování exekutorské profese v naší zemi. O tom ostatně nepochybně svědčí i ocenění Zvláštní cenou sv. Yva za celoživotní přínos české justici, kterého se pan doktor a někdejší respektovaný prezident Exekutorské komory v jedné osobě, dočkal *in memoriam* naprosto příznačně právě v letošním roce, kdy Exekutorská komora slaví čtvrtstoletí své existence.

Exekutorská komora - moderní a respektovaná instituce

JUDr. Vladimír Plášil patřil k těm, kteří od počátku chápali exekutorskou samosprávu nikoli pouze jako profesní sdružení, ale jako instituci s významnou rolí v systému dosahování spravedlnosti, a jako obrovský závazek vůči právnímu státu a důvěře veřejnosti v justici.

Jeho vize směřovala k vytvoření silné a samosprávné, odborně i mezinárodně respektované profesní organizace, která bude garantem zákonného, profesionálního, efektivního a zároveň etického výkonu práva, a zároveň bude úzce spolupracovat s ostatními justičními profesemi a jejich stavovskými organizacemi.

Cílem jeho strategie bylo, aby se Komora stala respektovaným partnerem státní správy při tvorbě exekuční legislativy a nastavování pravidel praktické realizace exekuční činnosti. Pan doktor dlouhodobě prosazoval názor, že jen jasná pravidla, stabilní právní prostředí a vnitřní soudržnost profesního stavu mohou vést k posílení důvěry veřejnosti v justici.

Přístup a principy utváření exekutorské profese

Působení JUDr. Vladimíra Plášíla v Exekutorské komoře a zejména jeho dlouholeté angažmá v jejím nejúžším vedení se významně promítlo do budování jejích základních struktur, vnitřních předpisů i profesních standardů. Aktivně se podílel rovněž na formování etických zásad exekutorské profese. Zejména pak důsledně vyžadoval a podporoval systematické vzdělávání soudních exekutorů, v němž viděl nezbytný předpoklad odpovědnosti exekutora jako orgánu veřejné moci a kvality jeho činnosti.

Jeho přístup byl charakteristický důrazem na odbornost, osobní integritu a respekt k postavení a právům všech účastníků vykonávacího řízení. V době, kdy exekutorský stav teprve hledal své místo v právním systému, představoval tento přístup důležitý stabilizační a sjednocující prvek - neméně důležitým se ostatně ukazuje být i dnes.

Trvalý odkaz principů JUDr. Plášíla

S odstupem pětadvaceti let je zřejmé, že řada principů, které Vladimír Plášil prosazoval, zůstává pro Exekutorskou komoru ČR aktuální i dnes. Jeho důraz na efektivní samosprávu, profesní odpovědnost a etický výkon pravomocí se stal trvalou součástí jejího hodnotového rámce.

Při příležitosti 25. výročí Exekutorské komory České republiky si nepřipomínáme pouze její institucionální vývoj, nýbrž i osobnosti, které byly jeho hybatelem a nositeli jeho hodnot.

Odkaz JUDr. Vladimíra Plášíla, LL.M. zůstává nepochybně jedním z pilířů, na nichž lze stavět další směřování exekutorské profese v České republice. Zřejmě je ostatně i to, že právě tento přístup přispěl významně k jeho, již zmíněnému, letošnímu ocenění Zvláštní cenou sv. Yva za celoživotní přínos české justici.

Jako jeden ze zakladatelů Komory by byl na 25 let její existence náležitě hrdý. Vnímá by jej zejména jako závazek nepolevit v dosavadní činnosti pro Komoru i právní stát. Teď už je na nás ostatních, abychom jeho odkaz uchovali, naplňovali a nesli dál.

**Vivat, crescat, floreat naše pětadvacetiletá
Exekutorská komora České republiky!**

Mgr. Bc. Hana Plášilová Kaufmanová přebírá ocenění in memoriam pro JUDr. Vladimíra Plášila, LL.M., z rukou prezidenta EK ČR Mgr. Jana Mlynářčíka.

Pozn. redakce:

Ocenění neušlo dokonce ani zvláštní pozornosti Mezinárodní unie soudních exekutorů (UIHJ), která informaci zveřejnila na svých webových stránkách https://1url.cz/@uihj_judr_plasil.

JUDr. Vladimír Plášil, LL.M., byl významnou osobností českého práva, zakládajícím členem Exekutorské komory ČR i jejím prezidentem. Zasloužil se o utužování spolupráce napříč právníckými profesemi i v rámci Mezinárodní unie soudních exekutorů. Za vše uvedené mu patří naše hluboké uznání a respekt.

Obsah

1	EDITORIAL	3
2	ABSTRAKTY	6
3	ROZHOVOR	
	JUDr. Lenka Vostrá, Ph.D.: Elektronizace justice není jen digitalizace papíru Mgr. Libor Vaculík, Mgr. Ing. Antonín Toman	8
4	K DISKUZI	
	Zamyšlení nad použitím aktuální úpravy exekučního režijního paušálu v některých spojených řízeních Mgr. Stanislav Molák, Mgr. Jan Krejsta	13
5	VÝROČÍ 25 LET EK ČR	
	Executio est finis et fructus legis, aneb jak jsme začínali JUDr. Vladimír Plášil, LL.M.	17
6	ČLÁNKY	
	Nové způsoby provedení exekuce v kontextu 21. století JUDr. Mgr. Otakar Koutenský, Ph.D., LL.M.	22
	Nová zbraňová legislativa a zbraně v exekuci Jan Korecký, Mgr. Antonín Toman	32
	Stav elektronické komunikace mezi soudními exekutory a peněžními ústavy Mgr. Tomáš Tunkl	45
7	JUDIKATURA	
	Judikatura v exekučních věcech Mgr. David Hozman	48
8	Z HISTORIE	
	Stalo se... JUDr. PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.	61
9	ZPRÁVY Z KOMORY	
	Stálé rady UEHJ a UIHJ: Výročí, expanze a prohloubení mezinárodní spolupráce soudních exekutorů Mgr. Petr Pelikán	62
	Představení nového exekutora: Mgr. Patrik Steiner	64
	Z jednání prezidia EK ČR Mgr. Petr Prokop Ustohal	66
10	ABSTRACTS	68

Abstrakty

JUDr. Mgr. Otakar Koutenský, Ph.D., LL.M.

Nové způsoby provedení exekuce v kontextu 21. století

Článek se zabývá otázkou, zda současná právní úprava exekučního řízení v České republice dokáže reagovat na proměny majetkových poměrů v digitální společnosti 21. století. Tradiční způsoby provedení exekuce, zakotvené zejména v občanském soudním řádu a exekučním řádu, často nedokáží efektivně postihnout nové formy majetku a příjmů, jako jsou kryptoměny, elektronické peněženky, fintech účty či příjmy z digitálních platforem a sdílené ekonomiky. Autor analyzuje limity současné právní úpravy a na základě komparace se zahraničními přístupy navrhuje možné legislativní změny de lege ferenda. Pozornost je věnována zejména právnímu postihu digitálních aktiv, moderních zdrojů příjmů a prostředků uchovávaných mimo tradiční bankovní sektor. Článek se rovněž zabývá úvahami o zavedení nových, nemajetkových forem exekučního nátlaku, například dočasným pozastavením některých oprávnění či omezením vybraných společenských výsad dlužníků. Cílem textu je otevřít odbornou diskusi o modernizaci exekučních nástrojů tak, aby odpovídaly technologickému vývoji a současně respektovaly ústavní limity ochrany práv dlužníka i věřitele.

str. 22

Jan Korecký, Mgr. Ing. Antonín Toman

Nová zbraňová legislativa a zbraně v exekuci

Článek se zaměřuje na novou právní úpravu zbraní a střeliva a její systematické změny oproti dosavadní legislativě. Analyzuje zejména nové pojetí zbraňových oprávnění, změny v kategorizaci zbraní, evidenci a kontrolních mechanismech. V tomto rámci článek stručně nastiňuje dopady těchto změn na vybrané oblasti exekutorské praxe, ve které se nová právní úprava projevuje zejména v nakládání se zbraněmi jako vysoce regulovanými věcmi. Cílem je poskytnout přehlednou interpretaci nové právní úpravy s důrazem na její praktické důsledky.

str. 32

Mgr. Tomáš Tunkl

Stav elektronické komunikace mezi soudními exekutory a peněžními ústavy

Článek se věnuje vývoji a současnému stavu elektronické komunikace mezi soudními exekutory a peněžními ústavy v České republice, která byla zásadně transformována zavedením povinných datových souborů pro součinnostní dotazy a exekuční příkazy. Autor analyzuje praktické fungování tohoto systému, jeho přínosy pro digitalizaci exekuční agendy i problémy, které se postupně objevily v důsledku výrazného nárůstu datové komunikace. Zvláštní pozornost je věnována zejména tzv. balastní komunikaci při opakovaných součinnostních dotazech, omezené vypovídací hodnotě některých poskytovaných údajů a rozdílné praxi peněžních ústavů při poskytování informací o účtech povinných. Text současně upozorňuje na systémové nedostatky, například absenci standardizované datové výměny při skončení exekuce vymožením. V závěru autor navrhuje možné směry dalšího rozvoje, zejména zefektivnění komunikace prostřednictvím přístupu exekutorů k Centrální evidenci účtů, snížení objemu zbytečné datové komunikace a zvýšení kvality poskytovaných informací.

str. 35

Egermann

Est • 1832

Crystalex Flagship Store

Masaryčka House
Na Florenci 2139/4
Praha 1
egermannnglass.com

ptali se: Mgr. Libor Vaculík a Mgr. Ing. Antonín Toman

JUDr. Lenka Vostrá, Ph.D.:

Elektronizace justice není jen digitalizace papíru

Rozhovor s JUDr. Lenkou Vostrou, Ph.D., ředitelkou Ústavu státu a práva Akademie věd České republiky, nabízí vhled do proměn právní vědy, řízení výzkumu i role akademických institucí v demokratickém právním státě. Otevřeně hovoří o své profesní cestě „od píky“ až do čela ústavu, o nárocích současného vědeckého managementu i o ambici posilovat mezinárodní ukotvení a excelenci výzkumu. Připomíná 70letou tradici instituce, její historické i současné projekty – od digitalizace národního právního dědictví přes klimatické právo až po výzkum dopadů umělé inteligence – a zdůrazňuje význam elektronizace justice, proporcionalitu výkonu práva i odpovědnosti právnických profesí. Rozhovor tak propojuje historii, aktuální výzvy i budoucí směřování české právní vědy.

JUDr. Lenka Vostrá, Ph.D.

ředitelka Ústavu státu a práva Akademie věd ČR

V červnu loňského roku jste byla jmenována ředitelkou Ústavu státu a práva Akademie věd České republiky. Jak Vás profesní a osobní život dovedl až do vrcholové funkce jedné z nejvýznamnějších právních výzkumných institucí v zemi?

V prostředí Akademie věd ČR i jejího právně-vědního ústavu se pohybují již od absolutoria právnícké fakulty. Akademie věd má v současné době 54 vý-

zkumných ústavů různého oborového zaměření. V „našem“ výzkumném ústavu jsem postupně za ty dlouhé roky vykonávala funkci vědecké tajemnice, k tomu si přidala v tehdejší rané době grantových agentur i práci projektové manažerky, v posledních letech jsem působila jako zástupkyně ředitele ústavu. Mezitím jsem 8 let spolurídila Akademii věd ČR jako členka Akademické rady ČR s velkou agendou koordinace majetkových záležitostí a vnitřní legislativy. Takže se dá říct, že jsem jako vědecká manažerka vyrostla od píky. Přišlo mi tedy skoro přirozené přihlásit se do výběrového řízení na pozici ředitele, respektive ředitelky ústavu, jakkoliv jsem věděla, že žena ve vedení ústavu za 70 let jeho existence ještě nestála. Všechno je ale jednou poprvé, že?

Co obnáší výkon funkce ředitelky ve výzkumné instituci? Máte kromě manažerských činností i čas věnovat se výzkumu a vědecké práci?

Pokud mohu posoudit s ohlednutím na uplynulá desetiletí v akademickém prostředí, tak se za tu dobu funkce ředitele, respektive ředitelky zásadně proměnila, podobně jako se proměnily výzkumné organizace a svět kolem nás. Výzkum se řídí mnohem přísnějšími pravidly z hlediska hospodaření, čerpání dotací, ale také kritérii typu plnění výkazů, timesheetů, stanovení plánů typu využívání dat, kyberbezpečnosti a samozřejmě plánů sladování pracovního a rodinného života, včetně gender equality plan. Takže manažerská činnost a výkaznictví je v současné době nezbytně mou hlavní pracovní náplní. Naštěstí mám vedle sebe řadu skvělých lidí, například si práci ne-

dokážu představit bez spolupráce se svojí zástupkyní pro projektovou činnost. Přesto se snažím vyšetřit si čas na vlastní vědeckou práci, v loňském roce spatřila světlo světa kniha rozhovoru s profesorem Karlem Eliášem nejen o tvorbě občanského zákoníku. Spolu s knihou jsme vydávali poctu k jeho významnému životnímu jubileu. Finální práce na obou knihách byly po pravdě vyčerpávající, ale na slavnostním křtu už vládla jen radost a myslím, že si oslavu všichni pozvaní užili. V letošním roce se vrháme s několika kolegy na psaní komentáře k novému zákonu o výzkumu.

Ústav státu a práva loni oslavil 70 let své existence. Jak byste stručně popsala hlavní důvody pro vznik Ústavu státu a práva a jak se poslání tohoto ústavu v průběhu času měnilo?

Tady bych si vypůjčila slova kolegy J. Kobera a kolegyně Z. Žáčkové zabývajících se právními dějinami. Vznikem Československé akademie věd následovalo tehdejší Československo úspěšný zahraniční model zakládání neuniverzitních výzkumných institucí uspořádaných do širších výzkumných struktur. Počátky tohoto modelu sahají před první světovou válku a po druhé světové válce se tento model stal široce nastoupeným řešením ve většině vyspělých států. U nás byl vývoj završen roku 1952 zřízením právě Československé akademie věd, do níž vplynuly i všechny starší vědecké instituce a struktury. Od počátku v Akademii figurovala právní věda, nejprve v podobě postupně tří právních kabinetů, posléze pak v podobě jednotného ústavu. Ústav práva ČSAV zahájil činnost 1. 2. 1955, později v roce 1961 byl název doplněn na Ústav státu a práva. Po svém vzniku se věnoval zejména mezinárodnímu právu veřejnému a právním dějinám. Právní věda vzhledem ke své roli ve společnosti byla předmětem ideologické kontroly, což mělo vliv i na výzkum. Postupně však s nástupem období „tání“ po roce 1956 začaly převládat svobodnější podmínky, jejichž vyvrcholením bylo pražské jaro roku 1968, mezi jehož přední protagonisty někteří ze zaměstnanců náleželi. V 70. a 80. letech došlo k rozšíření výzkumu a nově se objevilo srovnávací právo, právo životního prostředí nebo právní informatika a lingvistika. Oslavu 50 let existence jsme tehdy pojali jako jednu akci; nyní 70 let jako řadu akcí k výročí, z nichž hlavní slavnostní setkání se uskuteční letos v březnu.

V současné době je ústav jedním z menších výzkumných pracovišť Akademie věd ČR jako jeho zřizovatele podle zákona č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, ve znění pozdějších předpisů. Pro českou vědu byla transformace pracovišť na veřejné výzkumné instituce zásadní, jakkoliv to nebyl z hlediska organizace a hospodaření snadný úkol, umožnila však pracovištím zapojení se do mezinárodních projektů a snazší čerpání finančních prostředků na vědu a výzkum na národní i evropské úrovni.

Můžete našim čtenářům blíže popsat význam a účel existence Ústavu státu a práva AV ČR v roce 2026 a jeho roli v dnešním českém právním prostředí?

Ústav byl zřízen Akademií věd jako výzkumné pracoviště, jehož hlavní činností je výzkum v oblasti práva. Slovy zřizovací listiny přispívá ústav svou činností ke zvyšování úrovně poznání a vzdělanosti a k využití výsledků vědeckého výzkumu v praxi. Získává, zpracovává a rozšiřuje vědecké a právní informace. Vydává vědecké publikace (monografie, časopisy apod.), poskytuje vědecké posudky, stanoviska. Ve spolupráci s vysokými školami uskutečňuje doktorské studijní programy a podílí se na výchově vědeckých pracovníků a pracovníc. V rámci předmětu své činnosti rozvíjí mezinárodní spolupráci, včetně organizování společného výzkumu se zahraničními partnery, přijímání a vysílání stážistů, výměny vědeckých poznatků. Pořádá vědecká setkání, konference a semináře apod. a zajišťuje infrastrukturu pro výzkum. Právníkům je určitě znám časopis Právník, který vydáváme s tradicí zakladatele Karla Jaromíra Erbena datovanou počátečním rokem 1861.

Kdo jsou dnes hlavními „klienty“ ústavu? Kdo je hlavním uživatelem výstupů z jeho výzkumné práce - akademická obec, soudy, jiné právní profese či státní instituce?

Použití slova „klienti“ ve vztahu k výzkumné činnosti je unikátní, ale vlastně proč ne. Výstupy pracovišť sociálních a humanitních věd, mezi které se právní věda řadí, jsou samozřejmě zejména publikační, ale řešili jsme i projekty s výstupy typu databáze nebo software. Zajímavé je sledovat proměny, kdy k základnímu výzkumu podporovanému typicky Grantovou agenturou ČR se postupně ústav zapojoval do aplikovaného výzkumu podporovaného zejména Technologickou agenturou ČR. Spočítali jsme, že okolo roku 2023 řešil ústav přes dvacet projektů, což vzhle-

dem k naší velikosti (něco málo přes 40 výzkumných pracovníků a pracovníc) je neuvěřitelné číslo. Část z nich pak byla ve spolupráci s veřejnou sférou.

Může tyto výstupy využít také široká veřejnost? Zaměřuje se ústav také na to, aby se „přiblížil“ i laické veřejnosti?

Zde nemohu pominout projekt *Národní právní dědictví* podpořený Ministerstvem kultury, kde jsme reagovali na rozštěpení segmentu „digitálních“ a „nedigitálních“ právních textů. Uvědomili jsme si, že během posledních 15 let se pronikavě změnil způsob užívání práva, judikatury i právní literatury. Prohlubující se tendence k přehlížení „nedigitálního“ segmentu tak vede k diskontinuitě judikatury i právní nauky. Dalším problémem je i nedostatečná dostupnost starších právních textů. V průběhu několika let jsme proto digitalizovali a skrze indexaci textů volně zpřístupnili odborné i laické veřejnosti většinu historických právních dokumentů, které lze považovat za právní dědictví našich zemí, a učinili je tak lépe přístupnými a zkoumatelnými. Unikátní databáze NPD <<http://npd.cz/>> obsahuje zhruba 250 tisíc původních papírových dokumentů, jakými jsou historické sbírky judikatury (Bohuslav, Vážný aj.), historické právní časopisy, sborníky a encyklopedie nebo vybrané dosud nedigitalizované historické právní předpisy.

Vy ale přiblížením veřejnosti zřejmě myslíte spíše na oblast popularizace výzkumné činnosti. V tomto kontextu se ústav účastní akcí Akademie věd, například vlastními přednáškami v rámci populárního *Týdne AV ČR* nebo se podílí v rámci *Otevřené vědy* na vzdělávání středoškolské mládeže, kdy konkrétní studenti jako stážisté docházejí ke kolegům a kolegyním přímo k nám na ústav. Vědečtí pracovníci a pracovníce také vystupují v médiích nebo třeba na akcích neziskových organizací a komentují společensky relevantní témata.

V neposlední řadě musím uvést a trochu zde zpropagovat naši knihovnu, která má statut veřejné knihovny, a kromě tradiční výpůjční činnosti provádí na objednání také rešeršní činnost, která je u studentů i praktických právníků velmi „oblíbená“.

Jaké hlavní projekty ústav aktuálně řeší? Jak se projevují jejich výstupy v každodenní právní praxi? Jaké jsou v tomto ohledu Vaše ambice

jako ředitelky ústavu? Spolupracujete s komerčním sektorem?

To je několik otázek najednou. Začnu u přehledu projektů. Ústav aktuálně řeší tři hlavní projekty: *Problematika ochrany osobnostních práv v civilním právu* kolegy Tomáše Doležala, projekt *Klimatické právo pod tlakem* kolegyně Hany Müllerové a projekt *Prospěšný multiagentní AI avatar v malé demokratické společnosti* (CZDEMOS4AI) kolegy Jána Matějky. Výstupy naznačují již názvy projektů. Hezkým konkrétním příkladem výstupu je také vyjádření vyžádané Ústavním soudem k otázce existence pozitivních závazků ČR ke snižování koncentrace skleníkových plynů v ovzduší, které psal tým kolegyně H. Müllerové. S komerčním sektorem pak souvisí například pořádání akcí, kdy jsme pod hlavičkou oslav uspořádali v listopadu loňského roku v Liblicích konferenci na téma ochrany vlastnictví, a to pohledem jak nauky občanského práva, mezinárodního práva, tak pohledem právní praxe.

Podotýkám, že budovat kvalitní výzkumný tým a získat v dnešní době podporu řešení projektu není vůbec jednoduché. Například úspěšnost u Grantové agentury ČR se snížila v kategorii standardních grantů v posledních letech na zoufalých 15 %. Celkové nastavení financování vědy v ČR není úplně šťastné, nízký podíl institucionálního financování a vysoký podíl účelového financování nutí vědecké pracovníky a pracovníce trávit až 30 % svého času psaním návrhů projektů, celkově je pak segment společenských věd podfinancovaný. Moje ambice ředitelky výzkumné organizace jsou tak na jednu stranu velké, především pevně ukotvit ústav v mezinárodní síti, zřídit mezinárodní poradní sbor a podporovat výzkumné týmy i jednotlivce v nich v růstu jejich excelence. Víte, takovým svatým grálem ve vědě je projekt podpořený Evropskou vědeckou radou, tzv. ERC, a získání jeho řešení by bylo pro ústav velkým skokem kupředu. Nutno říct, že se k němu začalo směřovat již v minulém období a v současné době řešíme v ústavu projekt ERC CZ. Na druhou stranu jsou mé ambice zcela přízemní, a to zabezpečení klidného chodu ústavu a jistotu financování, jak uvádím výše.

Jaké nové oblasti výzkumu hodlá ústav otevřít, aby reagoval na aktuální výzvy rezonující v české společnosti?

To se ptáte trefně. V současné době diskutujeme novou výzkumnou koncepci. Od 1. 1. 2027 se stává

účinným nový zákon č. 328/2025 Sb., o výzkumu, vývoji, inovacích a transferu znalostí, který na výzkumné organizace klade řadu požadavků včetně tvorby koncepcí příjemce a poskytovatele. Takže vyčkejte na výsledek, možná to může být námětem pro další rozhovor.

Domnívám se, že ústav svoji schopnost reagovat pružně na aktuální výzvy společnosti opakovaně prokázal a pokládám to za jednu z jeho předností. Například na počátku pandemie covidu-19 věnovali kolegové z týmu zdravotnického práva a bioetiky velkou část činnosti problematice alokace vzácných zdrojů a triáže. Byly zpracovány dvě verze materiálu obsahujícího doporučení pro rozhodování o alokaci vzácných zdrojů v době pandemie covid-19, přičemž druhé, výrazně rozšířené vydání *nazvané Etická a právní východiska pro tvorbu doporučení k rozhodování o alokaci vzácných zdrojů při poskytování zdravotních služeb v rámci pandemie covid-19* obsahuje i schémata alokace vakcíny proti covid-19.

V loňském roce proběhl II. sjezd českých právníků. Jak se Ústav podílí na spolupráci s Jednotou českých právníků a Asociací právnických fakult na přípravě III. sjezdu a na dalších aktivitách těchto spolků?

Obnovení myšlenky sjezdu právníků považuji za šťastný nápad. Osobně jsem se účastnila prvního sjezdu, se zájmem vyslechla úvodní příspěvek prof. Balíka o historii sjezdů, který čerpal zejména ze zpráv časopisu Právník. S vědomím zachování tradice jsem pak napsala o konání sjezdu krátkou zprávu do Právníka, aby naši následovníci za 100 let měli také z čeho čerpat.

Ale vážně, první sjezd byl také podnětem k založení Asociace právnických fakult, které je ústav členem od počátku, jakkoliv to název nenapovídá. Prodlužovat název na Asociaci právnických fakult a Ústavu státu a práva AV ČR nám nepřišlo vhodné. Stávající spolupráce s děkany fakult v rámci Asociace, a to včetně přípravy III. sjezdu, si velmi vážím a jsem vděčná, že jsem mohla plynule navázat na odborné vazby, které vybudoval můj předchůdce ve funkci kolega Ján Matejka.

Na stránkách ústavu se lze dočíst, že poskytuje i vědecká stanoviska, posudky a expertízy. Kdo se na ústav může obrátit a za jakých podmínek se mu dostane stanoviska? Existu-

jí oblasti, v nichž ústav právní stanoviska neposkytuje?

Vědecká stanoviska, posudky a expertízy poskytuje ústav za úplatu v rámci pravidel daných jeho organizačním řádem. Zpracovávají se na základě písemné žádosti s přihlédnutím k časovým a kapacitním možnostem ústavu, jakož i k tomu, zda se žádost o stanovisko týká právních otázek obecného významu. Stanovisko je právním názorem výzkumného pracovníka či pracovnice nebo výzkumného týmu, který jej zpracoval. Nepředstavuje autoritativní ani závazný výklad práva a má pouze doktrinní povahu.

V posledních letech se kromě stanovisek na objednávku začínáme soustřeďovat také na tzv. police papery, které vznikají jako reakce výzkumných pracovníků na dané vědecké téma, respektive téma rezonující společností, ve kterém bychom rádi veřejnému sektoru „poradili“. Vydáváme je na svých webových stránkách nebo jako materiál Akademie věd tzv. AVeX, který je cílen na poslance, senátory, velvyslance apod.

Poslední dobou v právnickém prostředí rezonuje požadavek na elektronizaci justice. Hovoří se o elektronickém spisu, digitalizaci soudních jednání, elektronické výměně dat mezi všemi složkami justice. Právní informatika je přitom jednou z oblastí, jejímuž výzkumu se Ústav státu a práva věnuje. Jak nahlížíte na tuto problematiku? Máte nějakou konkrétní představu o tom, jak by elektronizace justice měla probíhat? Podílí se ústav nějakým způsobem na veřejném dialogu o elektronizaci justice, příp. kontaktují Vás představitelé ministerstva spravedlnosti či justice se žádostmi o pomoc či konzultaci v této oblasti?

Pokud vím, kolegové specializující se na právní informatiku se v minulosti účastnili již řady jednání k elektronizaci Sbírky zákonů. Jako ústav jsme byli v 90. letech osloveni Ministerstvem spravedlnosti a vyvinuli právní informační systém, který byl pod značkou Legsys svého času jedním z nejlepších analytických nástrojů pro orientaci v tehdy stále více narůstajícím množství vydávaných právních předpisů. Dodnes vědecky pracujeme s tehdy vytvořenými databázemi, které jsou dosud udržovány. Jak jsem zmínila, v současnosti je v ústavu řešen interdisciplinární projekt Technologické agentury ČR s názvem

CZDEMOS4AI, a to ve spolupráci s fakultami Univerzity Karlovy. Projekt propojuje právní, etická, pedagogická, mediální, bezpečnostní a psychologická témata a jeho cílem je zkoumat celospolečenské dopady aplikace umělé inteligence (dále jen „AI“) v nové fázi vývoje demokracie označované jako otevřená demokracie (open democracy). Ústav v tomto projektu výzkumně garantuje jedno ze čtyř klíčových témat, jehož cílem je vyvinout nástroj umělé inteligence analyzující současné i historické prameny práva.

Souvisejícím tématem je také elektronizace justice, kterou považuji za naprosto zásadní krok za předpokladu, že nepůjde jen o převod stávajících papírových procesů do digitální podoby. Jejím smyslem má být zjednodušení řízení, vyšší předvídatelnost, rychlejší a bezpečnější tok informací a lepší dostupnost justice pro její uživatele, a to napříč všemi právními profesemi. Klíčové proto je budovat elektronizaci jako celek, opomenuto by nemělo být ani řešení problému digitálního vyloučení (digitally divide), tedy skutečnost, že ne každý je schopen s těmito systémy efektivně pracovat. Současně by se mělo počítat i s možností využití nástrojů umělé inteligence, včetně vytěžování dat těmito systémy. Právě zde vidíme prostor i pro odborný vstup právní vědy, která by měla upozorňovat nejen na technické možnosti, ale i na právní limity a systémové dopady navrhovaných řešení.

Spolupracujete s profesními komorami? Jak konkrétně?

Přímou institucionální vazbu na profesní komory nemáme, spolupracujeme s nimi, pokud si to vyžádá řešení vědeckého projektu. Samozřejmě zástupce komor, a nejen je, zveme k účasti na vybrané akci, které pořádáme k prezentaci svých vědeckých výstupů.

Ústav se pochopitelně zabývá také oblastí civilního procesního práva, tj. i práva exekučního – jaké jsou dnes nejpálčivější právní problémy v této oblasti z pohledu právní vědy? Jaké výzvy mohou stát před ústavem při práci na poli exekučního práva?

Jak jsem uvedla v předchozích odpovědích, na rozdíl od právnických fakult, které pokrývají široké spektrum práva, je ústav vázán svým rozpočtem na počet výzkumných pracovníků a pracovníc. Soustředíme se obecně na teorii práva, vybrané obory

a zejména na témata, kde dosahujeme excelentní úrovně. Pokud mám být konkrétní, jsou to již jmenované právo a technologie, zdravotnické právo nebo právo klimatu a udržitelnosti. Exekuční právo není prozatím zkoumaným oborem, vše ale závisí na vědeckých tématech, která eventuálně vzejdou z grantových projektů.

Máte doporučení pro praxi exekutorů, vycházející z vašich výzkumů, která by mohla zlepšit vymahatelnost práva a pomoci spravedlivě vyvážit práva věřitelů a dlužníků?

Tato oblast není předmětem mého odborného zájmu, nicméně v obecné rovině vidím nutnost posílení předvídatelnosti a proporcionality postupu exekutorů. Zásadní je srozumitelně komunikovat s účastníky a u každého zásahu pečlivě hlídat jeho přiměřenost. Vymahatelnost práva se nezvyšuje tvrdostí, ale hlavně rychlostí, právní jistotou a férovým přístupem k účastníkům řízení.

Vzhledem k tematickému zaměření našeho odborného časopisu se nemůžeme nezeptat, jaký osobní názor máte na význam a činnost soudních exekutorů pro demokratický právní stát? Jaké největší výhody či nevýhody mělo podle Vás zavedení institutu soudních exekucí a soudních exekutorů do právního řádu v roce 2001?

Stejně jako náš výzkumný ústav, i exekutoři a exekutory slavili, a to 25 let výročí exekučního zákona. Není to tak dlouhé období jako 70 let, ale domnívám se, že postavení exekutorů a exekuterek má v demokratickém právním státě nezastupitelný význam, protože bez reálného výkonu rozhodnutí by právo zůstávalo jen deklarací. Mám za to, že přijetí exekučního řádu v roce 2001 přineslo obrovskou profesionalizaci a efektivitu vymáhání práva, a samozřejmě také riziko, že ekonomická logika výkonu bude někdy v napětí s požadavkem přiměřenosti, odpovědnosti a důvěry veřejnosti. Na to Komora ale jistě klade důraz.

Článek on-line si přečtete zde:

text: Mgr. Stanislav Molák, soudní exekutor EÚ Havlíčkův Brod, místopředseda PaL komise
Mgr. Jan Krejsta, soudní exekutor EÚ Brno-město, člen PaL komise

Zamyšlení nad použitím aktuální úpravy exekučního režijního paušálu v některých spojených řízeních

Dne 1. 1. 2026 nabyla účinnosti novelizace exekutorského tarifu provedená vyhláškou č. 518/2025 Sb. Novelizace mimo jiné přinesla, na úvod zjednodušeně řečeno, zvýšení nominální částky nákladového paušálu pro exekuce s vymáhaným plněním nad 5 000 Kč a exekuce pro nepeněžitá plnění a dále poměrné zvýšení nákladového paušálu pro exekuční řízení spojená ke společnému řízení. Vznikl však problém, zda a jak novou úpravu aplikovat na spojená řízení, která vznikla, opět zjednodušeně řečeno, spojením starého a nového řízení.

Podle aktuálního znění (tj. účinného od 1. 1. 2026) § 13 odst. 1 vyhlášky č. 330/2001 Sb. (dále jen „exekutorský tarif“) exekutorovi náleží v souvislosti s výkonem exekuční činnosti náhrada hotových výdajů v paušální částce:

a) 3 500 Kč za exekuci, v níž ke dni vydání pověření podle § 43a ex. řádu vymáhané plnění, které nezahrnuje náklady exekuce a náklady oprávněného, nepřesahuje částku 5 000 Kč, a v níž není vymáhána jiná povinnost než zaplacení peněžitá částky,

b) 4 500 Kč za exekuci neuvedenou v písmenu a).

Podle aktuálního znění § 13 odst. 11 exekutorského tarifu, dojde-li ke spojení dvou nebo více exekučních řízení ke společnému řízení podle § 37 odst. 5 nebo 6 exekučního řádu, paušální částka náhrady hotových výdajů podle odstavců 1, 4 a 10 se bez ohledu na počet současně nebo postupně spojených exekučních řízení jednorázově zvyšuje o 20 %.

Podle bodu 1. čl. II Přechodná ustanovení vyhlášky č. 518/2025 Sb., není-li dále stanoveno jinak, v exekučních řízeních zahájených přede dnem nabytí

účinnosti této vyhlášky, v nichž bylo přede dnem nabytí účinnosti této vyhlášky vydáno pověření podle § 43a zákona č. 120/2001 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti této vyhlášky, se použije vyhláška č. 330/2001 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti této vyhlášky.

Podle bodu 4. čl. II. Přechodná ustanovení vyhlášky č. 518/2025 Sb. v exekučních řízeních zahájených přede dnem nabytí účinnosti této vyhlášky se použije § 13 odst. 11 vyhlášky č. 330/2001 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti této vyhlášky, došlo-li ke spojení exekučních řízení ode dne nabytí účinnosti této vyhlášky.

V důvodové zprávě k vyhlášce č. 518/2025 Sb. se k bodu 1. přechodných ustanovení uvádí, že „pravidla určení odměny a náhrad soudního exekutora budou uplatňována i v řízeních zahájených přede dnem nabytí účinnosti vyhlášky, pokud v nich přede dnem nabytí účinnosti nebylo vydáno pověření k vedení exekuce podle § 43a ex.ř.“ K bodu 4. přechodných ustanovení se tamtéž uvádí, že „nové zvýšení paušální náhrady hotových výdajů podle navrženého § 13 odst. 11 ex. tarifu se bude týkat exekučních řízení zahájených přede dnem nabytí účinnosti projednávané vyhlášky, pokud ke spojení exekučních řízení dojde ode dne nabytí účinnosti projednávané vyhlášky“.

Z bodu 1. přechodných ustanovení vyhlášky č. 518/2025 Sb. vyplývá, že novelizované znění exekutorského tarifu se použije ve třech skupinách exekučních řízení. Použije se v exekučních řízeních:

- a) zahájených od 1. 1. 2026,
- b) zahájených před 1. 1. 2026, ve kterých ale bylo pověření exekutora podle § 43a ex. řádu vydáno až od 1. 1. 2026,
- c) zahájených před 1. 1. 2026, ve kterých nebylo vydáno pověření a řízení se zastavuje, exe-

kuční návrh zamítá nebo odmítá po 1. 1. 2026 (tuto poslední skupinu budeme v dalším textu pomíjet, protože se jedná o velmi úzkou skupinu řízení, která nadto bude ve své podstatné části vyčerpana velmi brzy po 1. 1. 2026).

Vzniká otázka, jaké znění exekutorského tarifu použít v exekučním řízení, které se vede pro řízení spojená ke společnému řízení, pokud po 1. 1. 2026 došlo ke spojení řízení, která podle přechodných ustanovení k vyhlášce č. 518/2025 Sb. podléhají různým zněním ex. tarifu. Zejména pak otázka, v jaké nominální výši je náhrada výdajů v pau-

“ Za absurdní považujeme jakousi ambivalenci v aplikaci exekutorského tarifu, kdy by se na spojená řízení po určitou dobu aplikoval jeden režim a následně režim jiný. ”

šální částce (dále jen „nákladový paušál“) ve spojeném řízení, pokud se do něj spojilo ke společnému řízení exekuční řízení zahájené před 1. 1. 2026 s exekučním řízením zahájeným od 1. 1. 2026 nebo s řízením sice zahájeným ještě před 1. 1. 2026, ale s pověřením podle § 43a ex. řádu vydaným až od 1. 1. 2026. Každé z těchto řízení totiž může mít jinak vysokou nominální výši nákladového paušálu (zejména v závislosti na výši vymáhaného plnění).

Je vhodné připomenout, že ke spojení exekučních řízení ke společnému řízení dochází buďto ze zákona (viz § 37 odst. 5 ex. řádu), nebo rozhodnutím exekučního soudu na základě návrhu povinného (viz § 37 odst. 6 ex. řádu).

Není pochyb o tom, že ve spojených řízeních exekutor může uplatňovat pouze jeden nákladový

paušál. Přitom se nedá říci, že později zahájené exekuční řízení je po spojení řízením bez nákladového paušálu. Ve spojeném řízení se nevymáhá pouze nákladový paušál z prvního ze spojených řízení.

Evidentní je to za situace, kdy je první ze spojených řízení zastaveno například pro bezvýslednost podle § 55 odst. 7 a násl. ex. řádu. V takovém případě se i v pozdějším, dále vedeném řízení nákladový paušál vymáhá.

Nelze přitom dojít k závěru, že by dále vymáhaný nákladový paušál v takovém případě stále zůstal podřízený staré právní úpravě exekutorského tarifu. Co by se stalo s nákladovým paušálem v případě, že by bylo zastaveno starší ze spojených řízení s pověřením vydaným do 31. 12. 2025 a nákladovým paušálem 3 500 Kč a dále by s vedlo jen

druhé ze spojených řízení s pověřením vydaným po 1. 1. 2026 a nákladovým paušálem ve výši 4 500 Kč? V takovém případě by nepochybně bylo třeba na zbývající (dále vedené) řízení použít úpravu nákladového paušálu podle exekutorského tarifu účinného od 1. 1. 2026, protože by se vedlo již jen exekuční řízení s pověřením vydaným po tomto datu. Měl by se po zastavení jednoho ze spojených řízení nákladový paušál skokově zvýšit z částky 3 500 Kč na 4 500 Kč? Za absurdní považujeme jakousi ambivalenci v aplikaci exekutorského tarifu v tom směru, že by se na spojená řízení po určitou dobu (tj. do zastavení) aplikoval jeden režim nákladového tarifu a následně (po zastavení) režim jiný. Přitom neaplikovat na dále vedené řízení úpravu nákladového tarifu účinnou od 1. 1. 2026 by bylo evidentně v rozporu s bodem 1. přechodných ustanovení vyhl. č. 518/2025 Sb.

Každé ze spojených řízení si tak do spojeného řízení dle našeho názoru nutně přináší svůj vlastní nákladový paušál, respektive nákladový paušál určený podle své vlastní právní úpravy. Té úpravy, kterou se má řídit podle pravidel věcné a časové působnosti příslušné právní úpravy exekutorského tarifu.

Přechodná ustanovení vyhlášky č. 518/2025 Sb. speciálně neurčují, podle jaké právní úpravy se má určit nominální výše nákladového paušálu (tzn. jaké znění § 13 odst. 1 ex. tarifu se má aplikovat), pokud došlo ke spojení řízení, na které dopadá novelizované znění exekutorského tarifu účinné od 1. 1. 2026 s řízením, na které je třeba použít předchozí úpravu účinnou do 31. 12. 2025.

Před účinností vyhlášky č. 518/2025 Sb. nevznikal problém ohledně nominální výše nákladového paušálu, protože ten byl ve všech spojených řízeních ve stejné výši. Po účinnosti vyhlášky č. 518/2025 Sb. však mohou mít řízení, která se spojují, jinou výši nákladového paušálu, pokud na jednotlivá spojovaná řízení budou dopadat různá znění exekutorského tarifu. Je tak třeba určit, v jaké výši má tento nákladový paušál ve spojených řízeních být, respektive v jaké výši se má vymáhat.

Dle našeho názoru je za situace, kdy dochází ke spojení řízení, které podléhá právnímu režimu exekutorského tarifu účinnému od 1. 1. 2026, s řízením, které podléhá právnímu režimu exeku-

torského tarifu účinnému do 31. 12. 2025, třeba vyjít z obecného intertemporálního pravidla uvedeného v bodu 1. přechodných ustanovení vyhlášky č. 518/2025 Sb.

Podle tohoto přechodného ustanovení podléhá exekuční řízení zahájené od 1. 1. 2026, nebo zahájené sice před tímto datem, ale s pověřením vydaným od 1. 1. 2026, právní úpravě nákladového paušálu účinné od 1. 1. 2026. Jsou-li v takovém řízení splněny podmínky pro aplikaci exekutorského tarifu ve znění vyhlášky č. 518/2025 Sb. (to znamená, že exekuční řízení bylo zahájeno nebo pověřením podle § 43a exekučního řádu bylo vydáno po 1. 1. 2026), nelze to jen z důvodu spojení řízení pominout a řízení podřídít úpravě ex. tarifu účinné do 31. 12. 2025. Jiný závěr nemá oporu v žádném z přechodných ustanovení vyhlášky č. 518/2025 Sb. a znamenal by vyloučení úpravy exekutorského tarifu účinné od 1. 1. 2026 na řízení, které splňuje podmínky pro to, aby na ně byla aplikována. Je sice pravdou, že v případě spojení ex lege podle § 37 odst. 5 exekučního řádu dochází ke spojení již v okamžiku podání exekučního návrhu, nicméně to neznamená, že by později zahájené řízení nemělo svůj vlastní okamžik zahájení (nepřebírá okamžik zahájení staršího exekučního řízení, se kterým se spojilo ke společnému řízení, což má například význam pro určování pořadí vymáhané pohledávky při rozvrhu rozdělované podstaty), respektive že nemá svoje vlastní pověření podle § 43a exekučního řádu.

Je zřejmě vhodné poznamenat, že na tomto závěru nemění ničeho ani existence bodu 4. přechodných ustanovení vyhlášky č. 518/2025 Sb. Podle jazykového znění, které odpovídá i důvodové zprávě k němu, se vztahuje pouze na ta spojená exekuční řízení, která byla zahájena přede dnem účinnosti vyhlášky č. 518/2025 Sb. Dopadá tak pouze na před účinností novelizace zahájená exekuční řízení, která byla po 1. 1. 2026 spojena rozhodnutím soudu podle § 37 odst. 6 exekutorského řádu.¹⁾

Vzhledem k tomu, že si dle našeho názoru každé ze spojených řízení do spojeného řízení přináší svůj vlastní právní režim exekutorského tarifu, přináší si i svůj vlastní nákladový paušál, tzn. nákladový paušál určený podle odpovídající právní úpravy. Ve spojeném řízení jsou pak latentně přítomny oba (všechny) nákladové paušály. Nicmé-

ně v rozsahu, ve kterém se vzájemně kryjí, je lze vymáhat pouze jednou. Pokud však nákladový paušál jednoho ze spojených řízení převyší nákladový paušál v jiném ze spojených řízení, je třeba v exekuci vymáhat ten nákladový paušál, který je vyšší. Jinak by došlo k popření jeho právní úpravy.

Pravidlo „vyšší konzumuje nižší“ je ostatně principem, který se v případě stanovení nákladů uplatňuje obecně, a to při konzumaci paušálu vyššími hotovými výdaji v § 13 odst. 3 ex. tarifu. Obdobné řešení lze nalézt např. i v § 8 odst. 3 vyhl. č. 177/1996 Sb. Tento princip se nadto nepochybně uplatní i při spojování dvou řízení zahájených po 1. 1. 2026 (tj. nové + nové), pokud je v jednom ze spojených řízení nákladový paušál 3 500 Kč a v druhém 4 500 Kč.

Nový právní režim hotových výdajů přinesený do společného řízení zůstává nově spojované věci nejen ohledně nové sazby nákladového paušálu, ale i ve všem dalším. V praktické rovině se to u spojené věci stará + nová týká zejména možnosti uplatnění rozšířeného rejstříku hotových výdajů účtovaných mimo paušál dle § 13 odst. 2 ex. tarifu,

v aktuálním znění, pokud k jejich vynaložení dojde po spojení do společného řízení.

Na okraj ještě poznamenáváme, že zatímco v případě spojení dvou řízení, která podléhají rozdílným a vzájemně nekompatibilním úpravám samotného provedení exekuce (exekučního procesu), byla by tato nekompatibilita důvodem vyloučení k samostatnému řízení, střet různých úprav nákladového paušálu však podle našeho názoru sám o sobě důvodem pro vyloučení k samostatnému řízení není.

Závěr

Výše nákladového paušálu v řízení, ve kterém byla spojena řízení s pověřenými podle § 43a exekučního řádu vydanými jak před 1. 1. 2026, tak po 1. 1. 2026, se určí podle ex. tarifu ve znění účinném od 1. 1. 2026. Totéž platí pro uplatnění mimopaušálních hotových výdajů dle § 13 odst. 2 exekutorského tarifu, v platném znění, pokud vznikly až po spojení věcí.

¹⁾ Poznámka Molák:

I připustíme-li širší výklad bodu 4. v tom smyslu, že dopadá nejen na případy spojení dvou starých řízení po 1. 1. 2026, ale obecně na jakékoliv případy spojování řízení staré + nové (byť gramaticky tomu text neodpovídá), řeší toto přechodné ustanovení pouze otázku zvyšování společného paušálu o 20 % v důsledku spojení.

Jak je výše vyloženo, stará a nová věc i po spojení dokážou koexistovat v rámci svých nákladových úprav a za dosavadních aplikačních pravidel uspokojivě vyřešit sazbu základní výše paušálu ve spojené věci. Oproti tomu ohledně navýšení paušálu po spojení věcí stará + nová dochází ke konfliktnímu protnutí úprav, kdy stará věc sebou pravidlo o navýšení paušálu jako důsledek spojení nenese, avšak nová ano. Bod 4. přechodných ustanovení tuto aplikační nejistotu řeší tak, že paušál se o 20 % navyšuje i v těchto případech.

Článek on-line si přečtete zde:

text: JUDr. Vladimír Plášil, LL.M.
soudní exekutor

Executio est finis et fructus legis, aneb jak jsme začínali

Vážení čtenáři,

předkládáme vám přetisk významného textu JUDr. Vladimíra Plášíla, LL.M., který vyšel ve Sborníku z roku 2011 a věnuje se prvním krokům a historickým souvislostem vzniku instituce soudních exekutorů v České republice. Přestože uplynulo více než patnáct let od jeho původního vydání, autorův vhled do poslání, výzev a očekávání, která stála u zrodu výkonu rozhodnutí v exekuční oblasti, je i dnes pozoruhodně aktuální.

Rok 2026 je zároveň výjimečný — soudní exekutoři slaví 25. výročí své existence v novodobé historii našeho státu. Toto výročí je příležitostí k ohlédnutí, připomenutí důležitých milníků, ale i k úctě těm, kteří se na formování profesní identity podíleli.

V následujících vydáních Komorních listů se proto budeme postupně věnovat jednotlivým etapám vývoje, klíčovým rozhodnutím i osobnostem, které ovlivnily podobu exekuční služby v ČR. Při této cestě zpět k začátkům nemůže chybět právě text JUDr. Vladimíra Plášíla, LL.M. Jeho výpověď o počátcích institutu je jedinečným svědectvím odborníka, který stál u jejích kořenů.

Dovolujeme si rovněž upozornit, že JUDr. Vladimír Plášil, LL.M. byl oceněn in memoriam cenou sv. Yva, udělovanou osobnostem právní praxe za mimořádný přínos české justici.

Více informací o ocenění a jeho laureátech najdete na stránkách www.pravnikroku.cz.

Přejeme inspirativní čtení.

Dne 20. září roku 2001 podala opakovaně širší poslanecká skupina Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky návrh zákona o soudních exekutorech. Jednalo se o návrh, který obsahoval zapracování připomínek uplatněných v průběhu legislativního procesu při projednávání předchozího návrhu zákona o soudních exekutorech, který byl schválen Poslaneckou sněmovnou, následně vrácen Senátem s pozměňovacími návrhy a poté již nebyl Sněmovnou schválen. Co vlastně vedlo skupinu poslanců PS PČR, reprezentující široké spektrum politických

stran, zastoupených v tomto zákonodárném orgánu k takovému postupu?

Odpovědí na položenou otázku bylo nepochybně konstatování faktu, který lze stručně prezentovat jako problém spočívající v tehdejší neefektivní činnosti soudů, a to nejenom ve vztahu k neúměrné délce nalézacího řízení, ale především ve zdlouhavém vykonávacím (exekučním) řízení. Skutečnost, že po vyhraném soudním sporu často docházelo ke zdlouhavému a nepružnému vymáhání soudem přiznaného práva způsobila, že tento neutěšený stav obecně vedl

nejenom ke ztrátě důvěry v soudy, ale i v samotné základy právního státu vůbec, a ve svém důsledku k hledání praktických možností, jak vymoci oprávněnou pohledávku jinou než zákonnou cestou.

Výsledkem dlouhodobých diskuzí mezi odbornou i laickou veřejností byla zmíněná zákonodárná iniciativa skupiny poslanců, kterým se skutečně po projednání četných připomínek podařilo prosadit schválení „Zákona o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů“, který byl ve Sbírce zákonů České republiky publikován pod č. 120/2001 Sb.

Přijetím tohoto zákona byla společnost konfrontována s nově konstituovaným institutem soudního exekutora, založeném na principu, že „...jakákoli činnost exekutora začíná tam, kde končí činnost soudu v nalézacím řízení“. Zákon o soudních exekutorech tak přenesl část pravomocí soudu, a to výlučně tu, která je uplatňována po vydání autoritativního soudního rozhodnutí, příp. rozhodnutí jiného státního orgánu, na nezávislého a nestranného soudního exekutora, a to při zachování pravomoci soudu, popř. jiných státních orgánů, i pro oblast exekučního řízení (výkonu rozhodnutí). Právní řád České republiky tak byl rozšířen o další druh exekuce prováděný soudními exekutory podle zcela nového zákona, koncipovaného jako zvláštní právní předpis ve vztahu k dosavadní obecné procesní úpravě obsažené v občanském soudním řádu. V té době bylo příznačné, že zákonodárci byli zajedno v nutnosti zachování dosavadních druhů exekucí vykonávaných soudy či jinými státními orgány.

V rámci objektivního stanovení časové osy celkového procesu vzniku institutu soudního exekutora je nezbytné zmínit, že Česká republika již mohla čerpat z nemalých praktických zkušeností svých nejbližších sousedů, konkrétně Polské republiky, Maďarské republiky a Slovenské republiky, kde byl tento institut již zaveden. Například ve Slovenské republice zákonem č. 233/1995 Z.z. Jednoznačně pozitivní zkušenost těchto států byla doložena i reálnými statistickými údaji, které evidovaly průměrné zvýšení efektivity vymáhaných pohledávek a jiných, judikátně stanovených povinností minimálně o 70 %. Dalším efektem, pozorovaným ve jmenovaných státech, bylo snížení počtu případů, kdy pohledávky byly vymáhány nezákonným způsobem, neboť při rychlém vymožení soudem přiznaných nároků pominuly i důvody uchýlovat se k nestandardním a v řadě případů

i nezákonným řešením. Jako nepřímý důsledek efektivity exekučního řízení bylo zaznamenáno i snížení nápadu zejména u sporné občanskoprávní agendy, neboť účinná a rychlá exekuce vedla strany sporu k úsilí dosáhnout mimosoudního narovnání sporu zejména proto, aby se vyhnuly nákladům jak nalézacího, tak exekučního řízení.

Všechny tyto podněty logicky přispěly k relativně rychlému přijetí exekučního řádu. Dalo by se tedy konstatovat, že přijetím odpovídajícího zákona došlo k vytvoření podmínek pro zamýšlené efektivní vymáhání pohledávek. Bohužel nikdo ze zákonodárců, ani zástupců ostatních právnických profesí nedohlédl, že s nástupem plné účinnosti exekučního řádu, tedy k datu 1. 9. 2001, zákonitě vznikne množství problémů, týkající se nejenom personálního, ale i materiálního zabezpečení činnosti soudních exekutorů a jejich profesní komory. Do konstituování Exekutorské komory České republiky na její ustavující konferenci, která proběhla dne 30. října 2001, bylo podle přechodných ustanovení exekučního řádu výkonem pravomocí Komory pověřeno ministerstvo spravedlnosti České republiky. Vzhledem k tomu, že ministerstvo spravedlnosti nebylo na tento druh činnosti nijak posíleno jak prostředky svého rozpočtu, tak ani personálně, muselo přirozeně využít zkušeností svých odborníků i ochoty externích spolupracovníků a poradců tento problém bezodkladně vyřešit. Především byla vyhlášena celkem 2 masivní výběrová řízení na obsazení exekutorských úřadů. Garantem odpovědného výběru uchazečů se stali jak soudci okresních a krajských soudů, v jejichž obvodech se uchazeči hlásili k výběrovému řízení, tak i pověření pracovníci personálního a organizačního útvaru ministerstva spravedlnosti. Je třeba říci, že výběrová řízení měla nastavenou skutečně „vysokou latku“ a prověřování odborných znalostí uchazečů bylo ve výběrovém řízení velmi hluboké. V této souvislosti je nezbytné zmínit nezištnou pomoc soudců, především JUDr. Jana Grégra z Obvodního soudu pro Prahu 10, JUDr. Jaroslava Mádra a JUDr. Zbyňka Poledny z Krajského soudu v Brně a JUDr. Martiny Kašíkové z Krajského soudu v Praze. Stejným způsobem se na hladké přípravě ustanovení exekutorských úřadů a vzniku Exekutorské komory České republiky aktivně podíleli pracovníci personálního a organizačního útvaru ministerstva spravedlnosti, konkrétně JUDr. Květoslava Blažková, JUDr. Helena Formánková, paní Květa Petrů, JUDr. Jiří Kocourek a JUDr. Dagmar Průchová.

Jmenování prvních 81 soudních exekutorů proběhlo dne 31. 8. 2001, kdy všichni vybraní kandidáti složili do rukou tehdejšího ministra spravedlnosti JUDr. Jaroslava Bureše zákonem předepsaný slib a obdrželi své první pracovní pomůcky – kulaté úřední razítko, pečetidlo a první provedení vzhledově velmi nepovedeného služebního průkazu.

Je třeba říci, že po prvním jmenování vznikaly spontánně aktivní iniciativy jednotlivých soudních exekutorů, které vyústily ve všeobecném konsensu ustavenou pracovní skupinu ve složení JUDr. Marcela Dvořáková, JUDr. Jan Grosam, JUDr. Eva Jablonská, JUDr. Katarína Maisnerová, JUDr. Vít Novozámský, JUDr. Vladimír Plášil, JUDr. Juraj Podkonický, PhD., JUDr. Milan Suchánek, JUDr. Ingrid Švecová, JUDr. Milan Usnul, JUDr. Karel Urban, JUDr. Jan Veselý, PhD., Mgr. Daniel Vlček. Úkolem tohoto grémia bylo především řešení organizačních otázek předcházejících svolání ustavující konference Exekutorské komory ČR dne 30. října 2001. Současně tito soudní exekutoři pokračovali v započatých kontaktech s vedením Slovenskej komory súdnych exekútorov, konkrétně tehdejším prezidentem SKE JUDr. Jánem Jonatou a viceprezidentem SKE JUDr. Ladislavem Ághem. Výsledkem těchto iniciativ bylo jednak svolání dalších dvou pracovních jednání nově jmenovaných soudních exekutorů do Prahy a Brna. Zejména na brněnském zasedání v konferenčním sále restaurace Fontána bylo vřele přijato vystoupení JUDr. Jána Jonaty a JUDr. Ladislava Ágha, kteří neváhali nové kolegy upozornit na jednotlivá úskalí rozjezdu činnosti soudních exekutorů a zcela nezištně se dělili o své pozitivní i negativní zkušenosti, nabyté za více než pětileté existence SKE. Vedle množství dalších vzájemných neformálních schůzek navázali nově jmenovaní soudní exekutoři rovněž kontakty s jednotlivými slovenskými kolegy a zajížděli na jejich úřady, aby se mohli seznámit s chodem a materiálním zabezpečením exekutorského úřadu. Zde je nezbytné objektivně upozornit, že jak pověření pracovníci ministerstva spravedlnosti, tak i nově jmenovaní soudní exekutoři takzvaně „vařili z ničeho“, neboť na území České republiky nebylo k dispozici žádné portfolio využitelných informací a pramenů, které by nově vznikající právnické profesi naznačily optimální směr vykročení do každodenního pracovního nasazení. Bylo proto vycházeno jak z analýzy veřejně dostupných informací, získávaných v zemích, kde institut „privátního“ soudního exekutora již mnoho let existoval, tak především z metodiky Mezinárodní unie soudních

exekutorů a soudních vykonavatelů (UIHJ) se sídlem v Paříži, kde plné pochopení pro naše zorientování projeví zejména tehdejší prezident UIHJ Jacques Isnard a 1. viceprezident UIHJ Leo Netten. Mezinárodní unie soudních exekutorů a soudních vykonavatelů se sídlem v Paříži, vznikla z podnětu Francie a Belgie v roce 1952. V roce 2001 bylo jejími členy 21 států Evropy, Ameriky a Afriky. Jejím posláním je chránit stavovské zájmy exekutorů. Je současně i konzultativním členem Rady Evropy.

Je třeba také připomenout, že nově vznikající profesní komora soudních exekutorů neměla prakticky žádnou podporu v médiích a pokud byl její vznik ojediněle připomínán, pak bohužel se značným despektem a zlomyslnými pochybnostmi o úspěšné činnosti nově jmenovaných soudních exekutorů. Obdobně byl počátek činnosti naší Komory vnímán i mezi advokáty i notáři, kde dominantním hlediskem při zvažování jejich eventuelní účasti ve výběrovém řízení na neobsazené exekutorské úřady byl značný strach z toho, co by je při praktickém výkonu exekuční činnosti čekalo, včetně strachu o osobní integritu. Lze tedy shrnout, že skupina soudních exekutorů, jmenovaná k 31. 8. 2001, byla svým způsobem skupinou nadšenců, kteří vedle nezbytného entuziasmu do značné míry částečně postrádali i pud sebezáchovy, jelikož nemohli žádným spolehlivým způsobem odhadnout, jestli se nepustili do předem prohraného boje.

Dne 30. 10. 2001 proběhla v zasedací síni Magistrátu hlavního Města Prahy, Mariánské náměstí 2, Praha 1 Ustavující konference Exekutorské komory České republiky. Jejího jednání, kterému předsedal JUDr. Vladimír Plášil, se zúčastnil ministr spravedlnosti JUDr. Jaroslav Bureš, náměstek ministra spravedlnosti JUDr. Alois Cihlář, vedoucí organizačního oddělení ministerstva spravedlnosti JUDr. Květoslava Blažková a samozřejmě všichni nově jmenovaní soudní exekutoři, kterých bylo k zahájení konference již celkem 110, neboť těsně před jejím zahájením předal ministr spravedlnosti JUDr. Jaroslav Bureš jmenovací dekrety dalším úspěšným uchazečům. Jako významní zahraniční hosté se jednání této konference zúčastnili i prezident Mezinárodní unie soudních exekutorů a soudních vykonavatelů (UIHJ) Jacques Isnard a její 1. viceprezident Leo Netten.

Na ustavující konferenci byli zvoleni členové Prezidia EK ČR ve složení: JUDr. Eva Jablonská, JUDr. Vladimír Plášil, JUDr. Karel Urban, JUDr. Juraj Podko-

nický, PhD., JUDr. Jan Veselý, PhD., náhradníci prezidia, a dále členové Revizní, Zkušební a Kárné komise EK ČR.

Ustavující konference Exekutorské komory České republiky zároveň uložila všem soudním exekutorům zvoleným do orgánů EK ČR předložit Prezidiu EK ČR do 28. 2. 2002 Prezidiu EK ČR osvědčení dle zákona č. 451/1991 Sb. a čestné prohlášení, že zvolený soudní exekutor není trestně stíhán, ani není proti němu vedeno kárné řízení.

Ustavující konference Exekutorské komory České republiky uložila Prezidiu EK ČR:

- a) připravit do 31. 12. 2001 návrh rozpočtových pravidel Exekutorské komory České republiky;
- b) převzít od Ministerstva spravedlnosti České republiky Centrální evidenci exekucí;
- c) připravit do 31. 12. 2001 návrh stavovských předpisů EK ČR.

K datu 30. 10. 2001 tak převzala Exekutorská komora České republiky od ministerstva spravedlnosti všechny jím doposud vykonávané pravomoci samosprávné profesní komory. Tím byla právně otevřena cesta ke skutečnému rozjezdu aktivní činnosti soudních exekutorů i práce zvolených orgánů EK ČR. Je zapotřebí říci, že z nově jmenovaných soudních exekutorů ne všichni začali svůj úřad vykonávat a někteří se nechali na vlastní žádost odvolat. Ačkoliv tito kolegové své důvody pro podanou rezignaci neuváděli, lze odhadnout, že minimálně částečnou roli v jejich rozhodnutí hrála nejistota z prvního kroku, učiněného takzvaně „do neznáma“.

Novému prezidiu nastaly krušné časy, neboť především muselo řešit převzetí Centrální evidence exekucí od Ministerstva spravedlnosti ČR. Pro Komoru bylo velkým zklamáním, že ministerstvo, byť v době od 1. 5. 2001 do 30. 10. 2001 vykonávalo podle přechodných a závěrečných ustanovení exekučního řádu plně funkci Komory a soudní exekutoři započali svoji činnost k datu 1. 9. 2001, neučinilo žádné praktické opatření ke zřízení Centrální evidence exekucí a prezidiu EK ČR předložilo pouze ručně psaný sešit, nazvaný „Centrální evidence exekucí“, který obsahoval pouze několik záznamů o nařízených exekucích. Stejně tak EK ČR neobdržela prostřednictvím ministerstva spravedlnosti, ani ministerstva

financí ze státního rozpočtu žádný finanční příspěvek na rozjezd této činnosti (na rozdíl od Notářské komory ČR, která na zřízení Centrální evidence závěti tento příspěvek obdržela). Po přijetí opatření ke stanovení členského příspěvku Komore, který byl v prvním roce její činnosti rozhodnutím sněmu soudních exekutorů stanoven částkou 25 000 Kč, byly pronajaty místnosti sekretariátu Komory v Brně, na adrese Cejl 7 a v rámci výběrového řízení byla přijata do pracovního poměru Komory na funkci tajemnice Mgr. Jana Cvrkalová, která v součinnosti s prezidiem pomáhala konstituovat po personální a organizační stránce chod sekretariátu.

Jednotliví soudní exekutoři započali se svojí úřední činností a zároveň „boj s větrnými mlýny“. V důsledku nedostatečné popularizace konstituování nového svobodného právnického povolání mezi odbornou a laickou veřejností započalo řešení každodenních úmorných problémů. Jako typický příklad lze vzpomenout vyřizování žádostí o poskytnutí součinnosti bankami a finančním úřady, kdy začátku všechny banky a ostatní peněžní ústavy měly sklon vyžadovat zpoplatnění těchto žádostí a finanční úřady zcela nesmyslně vyžadovaly na vlastním textu žádosti o součinnost vlastnoruční podpis soudního exekutora a hlavně – otisk jeho „kulatého“ úředního razítka. V této době soudní exekutoři samozřejmě neměli dálkové elektronické přístupy k nezbytným celostátním evidencím. Například údaje z Centrální evidence obyvatel museli vyžadovat zpočátku faxem bezplatně a později písemně s vylepením kolkové známky za každou dožádanou osobu. Obdobně muselo být postupováno při přístupu do centrálních evidencí v gesci ministerstva dopravy a ministerstva financí. Jedinou výjimkou byl dálkový přístup do katastru nemovitostí, který byl ale zpoplatněn. Dalším velkým problémem byla počáteční dezorientace soudů, které byly příslušné pro nařizování exekucí a pověřování jednotlivých soudních exekutorů. To se týkalo například evidence návrhů na nařízení exekuce a pověření soudních exekutorů, kdy po dlouhém uvažování byl namísto nově stanoveného rejstříku pro zápis a evidenci této agendy používán rejstřík Nc, vyčleněný do té doby pro zcela jinou agendu, která v něm však nadále zůstala evidována. Kuriózním bylo i v některých případech velké překvapení jednotlivých dlužníků v procesním postavení povinných, ba i některých jejich právních zástupců, že musí na náklady exekuce něco platit a kde se taková troufalost u zákonodárce vzala. To všechno byly „porodní bolesti“

nově ustavené Exekutorské komory České republiky. Je třeba říci, že všechny se podařilo postupně řešit za aktivní spolupráce jednotlivých soudních exekutorů s volenými orgány Komory, exekučními soudy a ministerstvem spravedlnosti. Jako velký přínos pro rozvoj činnosti Komory a jejich jednotlivých členů se jevíly vzdělávací akce, organizované centrálně rezortem justice nebo veřejným ochráncem práv ve spolupráci s právníckými fakultami jednotlivých univerzit. Mezi praktické příspěvky ke zvýšení kvality exekuční a další činnosti patřily i pravidelné gremiální porady civilních úseků jednotlivých krajských soudů, které probíhaly vždy za účasti pověřených soudních exekutorů.

Je samozřejmé, že během 10 let existence Exekutorské komory České republiky po vyřešení počátečních problémů časem přicházely problémy další, které musely být průběžně posuzovány a často velmi operativně řešeny. To je však již jiná kapitola pomyslné kroniky.

Závěrem je třeba říci, že Česká republika se jako právní stát úspěšně zhostila úkolu ustavení institutu „soukromého“ soudního exekutora. Je všeobecně známo, že kolébkou činnosti této profese je Francie, a to nikoliv od doby platnosti tzv. Napoleonských kodexů, ale již od 14. století, kdy privátní soudní exekutoři vykonávali svoji úřední činnost z rozhodnutí francouzských králů. V současnosti je tak trochu na škodu věci, že v Evropském prostoru je značná různorodost pojmenování soudních exekutorů, například *Huissier de justice* ve Francii, *Gerichtsvollzieher* v Německu a Rakousku, *Messenger-at-Arms* ve Skotsku nebo *Komornik sadowy* v Polsku. V této souvislosti lze tak trochu závidět kolegům notářům, kde fonetika názvu jejich povolání je v evropských jazycích velmi podobná. *Notaire* ve Francii, *notario* v Itálii, *notaio* ve Španělsku a *notar* v Německu. Soudní exekutor v zemích Evropského Společenství, a tedy i v České republice, vystupuje jako prvek rovnováhy mezi ekonomikou a orgány justice. V současném celosvětově viditelném trendu dosažení maximální úrovně rozvoje ekonomiky i právního zabezpečení tohoto stavu, mají všechna právníká povolání, včetně soudních exekutorů vysoce odpovědné postavení při ochraně a právních garancích ekonomického rozvoje. Toto je hlavní prioritou v „Evropském prostoru“, po rozšíření „Eurozóny“, rozvoji svobodného pohybu a podnikání, bezpečnosti a spravedlnosti. Komunitární texty v této souvislosti hovoří o „odvo-

zeném právu“ (nařízení, směrnice), které se projevuje při aplikaci Programu o vzájemném uznávání z 15. ledna 2001 a týká se oblastí, které z velké části ingerují do každodenní činnosti soudních exekutorů v České republice (Nařízení Brusel I – nařízení o doručování soudních spisů, evropský exekuční titul apod.).

Z uvedeného lze uzavřít, že již byl překonán staletími převzatý trend, v rámci kterého se problematika nucené realizace soudních rozhodnutí stala jakýmsi chudým příbuzným v rámci univerzitní výuky i každodenní justiční praxe. Řečeno tehdejšími slovy známého francouzského autora 18. století Robert-Josepha Pothiera, který charakterizoval výuku exekučního řízení a exekuci jako předměty „městské“, tedy zbavené zájmu a úcty na rozdíl od občanského práva hmotného, kterému přiřkl název předmětu „šlechtického“, je v nenávratnu doba, kdy pro některé univerzitní pedagogy byl obor exekučního řízení oborem nezajímavým a nudným. V jednotě s touto skutečností se však pronikavě změnily i požadavky na soudního exekutora. Soudní exekutor musí být nezávislým v rámci výkonu svobodného právníckého povolání a nikoliv jako státní úředník. Musí být vysoce kvalitním, odborně připraveným právníkem s dostatkem odborných i životních zkušeností, potvrzených odbornou zkouškou. Soudní exekutor se rovněž musí podrobit tvrdým pravidlům disciplíny a korektnosti. Jeho odborný a služební portrét musí být bezvadný a nezpochybnitelný.

Po uplynutí deseti let činnosti soudních exekutorů v České republice tak nezbyvá, než jim do dalších desetiletí popřát nejenom dobrého zdraví, ale též i vytrvalosti a osobního nasazení tak, aby byli trvale připraveni v dobře započaté cestě pokračovat.

Jen tak lze efektivně splnit latinské přísloví „*Executio est finis et fructus legis* – Exekuce je završením a plodem zákona“.

text: JUDr. Mgr. Otakar Koutenský, Ph.D., LL.M.
asistent soudce Okresního soudu Plzeň-město

Nové způsoby provedení exekuce v kontextu 21. století

(článek je převzatý s laskavým svolením www.pravniprostor.cz)

Výkon rozhodnutí, resp. exekuční řízení prochází v 21. století zásadními výzvami, neboť tradiční exekuční nástroje mnohdy nedokáží postihnout moderní formy majetku a příjmů dlužníků. Česká právní úprava exekučního práva – zejména zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále jen „o.s.ř.“) a zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) – vychází z koncepce vytvořené v minulém století.

Přestože doznala dílčích novelizací, v mnohém již neodpovídá současným společenským a technologickým trendům. Exekuční řád v § 59 odst. 1 taxativně stanovuje způsoby provedení exekuce na peněžitá plnění, mezi které patří srážky ze mzdy a jiných příjmů, přikázání pohledávky (včetně přikázání pohledávky z účtu u peněžního ústavu), prodej movitých a nemovitých věcí, postižení závodu, správa nemovité věci a specificky též pozastavení řidičského oprávnění u vyživovací povinnosti. Tyto tradiční instituty však v posledních letech ztrácejí účinnost – dlužníci se jim dokáží do značné míry přizpůsobit a vyhnout se postihu majetku, pokud využívají novodobé možnosti, jež právní úprava dosud plně nereflektuje.¹

Cílem tohoto článku je analyzovat možnosti zavedení nových způsobů provedení exekuce, které by reagovaly na specifika 21. století. Předmětem zájmu jsou především digitální aktiva (např. kryptoměny a jiné virtuální měny), příjmy z digitálních platform a činností online (např. příjmy influencerů, provozatelů e-shopů či účastníků tzv. sdílené ekonomiky), elektronické platební prostředky (elektronické peněženky, účty u fitech společností) a v neposlední řadě také nové formy nehmotných „aktiv“, jako je společenská prestiž či různé výsady (např. možnost účastnit se společenských nebo sportovních akcí). Ambicí je zhodnotit, nakolik je současná právní

úprava schopna tyto hodnoty postihnout, poukázat na inspirativní zahraniční úpravy a navrhnout konkrétní změny *de lege ferenda*, které by zvýšily vymahatelnost práva v podmínkách digitální společnosti.

Zvolená metodologie kombinuje deskripci platné právní úpravy a její doktrinální výklad s analýzou praktických problémů, které vyvstávají při exekucích v dnešní digitální době. Využity jsou empirické poznatky z exekuční praxe publikované v odborné literatuře, jakož i komparativní přístup zaměřený na vybrané zahraniční právní úpravy. Srovnání zahrnuje jednak státy s podobným právním prostředím (např. sousední evropské země), jednak příklady z odlišných režimů, které zavedly nekonvenční opatření (např. systém společenského kreditu v Číně). Na tomto základě článek formuluje návrhy *de lege ferenda* – tedy možné změny legislativy, zejména novelizace příslušných ustanovení o.s.ř. a exekučního řádu, v návaznosti na identifikované nedostatky. Tyto návrhy jsou posuzovány z hlediska principu proporcionality a slučitelnosti s ústavněprávními limity, neboť jakýkoli zásah do práv povinného (dlužníka) musí respektovat základní práva a zachovávat spravedlivou rovnováhu mezi věřitelem a dlužníkem.

Hlavní část textu je strukturována tak, že nejprve rekapituluje stávající způsoby exekuce peněžitých plnění a jejich omezení vůči moderním fenoménům. Následně se věnuje jednotlivým okruhům problematických statků: (1) digitální majetek (zejména kryptoměny), (2) příjmy z digitálních platform, (3) elektronické peněženky a fitech účty a (4) sociální prestiž a nehmotné výsady. V rámci každého okruhu jsou analyzovány právní aspekty postižení daného typu majetku, zahraniční srovnání a navrženy konkrétní legislativní změny.

¹ ŠTIKA, Martin: 2025. *Exekuce 2030 de lege ferenda*, dostupné na: <https://advokatnidenik.cz/2025/01/03/exekuce-2030-de-lege-ferenda/>.

Současné způsoby provedení exekuce a jejich limity

Platná právní úprava v České republice rozlišuje exekuce na peněžitá plnění a exekuce na nepeněžitá plnění. U peněžitých plnění stanovuje § 59 odst. 1 exekučního řádu taxativní výčet možných způsobů provedení exekuce. Kromě již zmíněných klasických způsobů provedení byl v roce 2013 doplněn též způsob specifický – pozastavení řidičského oprávnění. Ten se v praxi aplikuje dosud pouze pro vymáhání dlužného výživného na nezletilé nebo studující dítě, a to za striktních podmínek vymezených v § 71a exekučního řádu. Zavedení tohoto opatření do exekučního práva představovalo precedent opuštění čistě majetkových exekučních instrumentů ve prospěch zásahu do určitých práv a svobod dlužníka s cílem jej donutit k úhradě (řidičský průkaz není majetkem, ale jeho odebrání může mít na dlužníka citelný dopad).

Dosavadní zkušenosti však ukazují, že právní úprava způsobů provedení exekuce je v řadě ohledů zastaralá a neefektivní. Dlužníci se naučili využívat mezer a výjimek v zákoně, případně převádět své hodnoty do forem, na něž exekutor „nedosáhne“. K typickým jevům patří trvalé bydliště hlášené na obecním úřadě (znemožňující efektivní mobiliární exekuci); formalizované převody majetku na třetí osoby či blízké (exekuce pak naráží na omezení postihu třetích osob); příjmy optimalizované tak, aby se vešly do nezabavitelného minima (dlužníci často pracují jen za minimální mzdu, zbytek příjmů získávají neoficiálně); nebo využívání účtů jiných osob – např. partnerů či rodinných příslušníků – namísto vlastního účtu. Dlužník si může u banky zřídit účet na jinou osobu, kde je pouze disponentem; tím se vyhne postihu, neboť exekuce na účet se formálně vztahuje jen na účty dlužníka jako majitele. Takové jednání sice může naplňovat znaky maření výkonu rozhodnutí, avšak v praxi bývá obtížně odhalitelné a sankcionovatelné.²

Dalším trendem spojeným s technologickým pokrokem je přesun finančních prostředků a hodnot do digitální sféry. Mladší generace (např. generace Z) často využívají alternativy ke klasickým bankám – typicky fintech platformy jako je Revolut či různé internetové peněženky – které nejsou v exekučních regis-

trech viditelné a pro exekutora představují „slepé místo“. Roste význam příjmů z činností na sociálních sítích, z platform typu YouTube, Instagram, Twitch apod., které mnohdy nespádají jednoznačně pod kategorii mzdy ani jiné dnes zákonem vyjmenované příjmy postižitelné srážkami. Dlužníci investují do kryptoměn a jiných virtuálních aktiv, které mohou snadno skrýt v anonymních elektronických peněženkách. V tomto kontextu se začíná vytrácet preventivní a výchovný účinek exekučního práva – povinní nabývají dojem, že určité dluhy lze trvale neplatit, protože právní řád nemá prostředky, jak je efektivně donutit. To ohrožuje samotnou vymahatelnost práva, která je základním předpokladem důvěry v právní stát.

Pro zachování funkčnosti exekucí je tedy nezbytné modernizovat a rozšířit paletu exekučních nástrojů. Změny by měly jednak vylepšit stávající postupy (např. přizpůsobit pravidla srážek ze mzdy novým socioekonomickým podmínkám), jednak zavést zcela nové způsoby provedení exekuce, které by postihovaly i nemajetkové sféry povinného (jeho práva, oprávnění či společenské benefity) tam, kde klasický majetkový postih selhává.³ Následující kapitoly se zaměřují na konkrétní oblasti, v nichž současné exekuční právo strádá, a předkládají návrhy jejich řešení inspirované jak domácí praxí, tak zahraničními zkušenostmi.

Exekuce kryptoměn a jiných digitálních aktiv

Kryptoměny (jako Bitcoin, Ethereum aj.) představují zvláštní výzvu pro exekutory. Český právní řád dosud explicitně neřeší jejich postižení v exekuci. Z hlediska soukromého práva jsou kryptoměny považovány za nehmotný majetek – dle zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, by spadaly pod pojem věci nehmotné (§ 496 odst. 2 občanského zákoníku) či případně pod tzv. jiná majetková práva pro účely občanského soudního řádu. Podle výkladu některých autorů lze virtuální měny podřadit pod ustanovení o exekuci na jiná majetková práva dle § 320 o.s.ř., která se subsidiárně řídí pravidly pro přikázání po-

² ŠTIKA, Martin: 2025. *Exekuce 2030 de lege ferenda*, dostupné na: <https://advokatnidenik.cz/2025/01/03/exekuce-2030-de-lege-ferenda/>.

³ ŠTIKA, Martin: 2025. *Exekuce 2030 de lege ferenda*, dostupné na: <https://advokatnidenik.cz/2025/01/03/exekuce-2030-de-lege-ferenda/>.

hledávky.⁴ V praxi by to znamenalo, že exekuce kryptoměny by se měla provádět obdobně jako exekuce pohledávky dlužníka za třetí osobou (depozitářem či správcem kryptoměny).

Pokud má dlužník kryptoměny uloženy u třetí strany, typicky na kryptoměnové burze či u poskytovatele elektronické peněženky, lze teoreticky vydat exekuční příkaz, kterým se takové instituci přikáže odpovídající hodnotu z účtu (či z „peněženky“) dlužníka vyplatit exekutorovi. Dlužník má vůči burze pohledávku na vydání svých kryptoměnových jednotek a ta by mohla být exekučně postižena jako jiná pohledávka. Problémem však je, že chybí výslovná zákonná úprava ukládající těmto subjektům povinnost součinnosti. Kryptoměnové burzy a směnárny nejsou výslovně zmíněny mezi osobami povinnými poskytnout exekutorovi informace ve smyslu § 33 a násl. exekučního řádu. Některé burzy dobrovolně na základě soudních či exekučních příkazů pozastavují možnost disponovat kryptoměnou na účtu dlužníka a jsou schopny ji po dohodě převést na peníze a vyplatit věřiteli. Jiné – zejména pokud sídlí v zahraničí mimo Evropskou unii – však nemusí na české exekuční tituly reagovat vůbec. Obtížné je rovněž zjištění, zda dlužník nějaké kryptoměny vlastní, a případně, u které služby. Na rozdíl od bankovních účtů neexistuje centrální registr účtů vedených u kryptosměnáren; exekutor je odkázán na informace od povinného nebo případně od třetích osob, což je zde velmi omezené. V zahraničí se diskutuje o zavedení povinnosti správců kryptoaktiv poskytovat informace podobně jako banky, avšak v žádné zemi zatím neexistuje komplexní právní úprava, která by exekutorovi jednoznačně umožňovala zabavit bitcoin či jinou kryptoměnu. Tuto skutečnost v roce 2021 konstatoval i prezident Mezinárodní unie soudních exekutorů Marc Schmitz, když označil vytvoření zákona pro zabavování bitcoinů za dosud nevyřešenou výzvu globálního rozsahu.⁵

V rámci Evropské unie dosud neexistuje jednotná úprava civilní exekuce kryptoměn. V některých státech

se kryptoaktiva považují za postižitelné analogicky jako pohledávky. Například německé právo klasifikuje bitcoin jako nehmotný majetek; protože nejde o fyzickou věc, nelze provést klasickou exekuci prodejem movitých věcí (srov. § 808 německého Zivilprozessordnung). Jedinou cestou je přikázání pohledávky, má-li dlužník nárok vůči třetí osobě (např. vůči provozovateli burzy). Němečtí autoři však upozorňují, že chybí zákonné povinnosti pro provozovatele burz – ti nemusí sdělovat, zda dlužník má účet, ani plnit přikázané částky, pokud s exekutorem nespolupracují dobrovolně. Navíc u vlastních peněženek se i v Německu naráží na nemožnost vynucení vydání klíče; obdobně jako v České republice se zvažuje, zda odmítání vydat klíč lze trestat jako pohrdání soudem či trestný čin maření výkonu rozhodnutí.⁶ Ve Velké Británii mohou soudní vykonavatelé (*bailiffs*) zabavit hardware peněženky či počítač, pokud je naleznou, a pokusit se z něj kryptoměny získat. Britské zdroje ovšem potvrzují, že nehmotná digitální aktiva jako kryptoměny, doménová jména či NFT jsou pro exekutory obtížně uchopitelná, neboť chybí fyzická forma, komplikované je rovněž jejich ocenění a převod. Ve výsledku i britští věřitelé často narážejí na problémy obdobné těm našim. Ve Spojených státech se zabavení kryptoměn řeší spíše v rovině trestní (propadnutí majetku), pro civilní vymáhání dluhů obecná federální úprava není. Nicméně některé státy začínají přijímat zákony, které výslovně zahrnují virtuální měny do exekucí v rámci insolvenční či fiduciárních povinností správců majetku, což naznačuje trend směřující k legislativnímu zakotvení této problematiky.⁷

Za stávajícího stavu platí, že právní kvalifikace kryptoměny v exekuci není jednoznačná. Legislativně by proto bylo žádoucí doplnit výslovné ustanovení (např. do § 312 o.s.ř. či § 320 o.s.ř.), že výkon rozhodnutí lze vést i na virtuální aktiva (kryptoaktiva), a stanovit základní rámec postupu. V o.s.ř. by šlo doplnit kategorii jiných majetkových práv či zavést zvláštní způsob výkonu rozhodnutí na digitální aktiva. Zároveň je nutné zavést součinnostní povinnosti

⁴ KAWASE, Toki: 2024. *Je možné zajistit kryptoměnu (virtuální měnu)? Vysvětlení právních problémů*, dostupné na: <https://monolith.law/cs/it/cryptoassets-seizure>.

⁵ MAZÚCHOVÁ, Sára: 2021 *Zákon na zabavení bitcoinů je výzva, říká šéf světové unie exekutorů*, dostupné na: https://www.idnes.cz/ekonomika/domaci/mezinarodni-unie-exekutoru-marc-schmitz-novela-exekuci-teritorialita.A210412_194820_ekonomika_maz.

⁶ BAUSCH, Stephan, HEETKAMP, Simon J.: 2018. *Wie kommt der „Kuckuck“ auf den Bitcoin?*, dostupné na: <https://www.deutscheranwaltspiegel.de/disputeresolution/archiv/wie-kommt-der-kuckuck-auf-den-bitcoin-153221/>

⁷ SMITH, Mike: 2025. *What Can Bailiffs Seize from a Limited Company? (UK 2025 Guide)*, dostupné na: <https://www.companydebt.com/what-can-bailiffs-seize-from-a-limited-company/>

pro subjekty, které obchodují nebo uchovávají kryptoměny pro jiné.

Konkrétně lze tedy navrhnout:

- rozšířit okruh osob povinných k součinnosti (§ 33 exekučního řádu) o provozovatele elektronických platforem, na nichž jsou vedeny virtuální měny. Tyto subjekty by měly na dotaz exekutora sdělit, zda u nich má povinný veden účet či peněženku a jaké zůstatky drží. Inspirací může být Směrnice Evropského parlamentu a rady (EU) 2018/843 ze dne 30. května 2018, kterou se mění směrnice (EU) 2015/849 o předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu a směrnice 2009/138/ES a 2013/36/EU (pátá AML směrnice EU), která zavedla registraci kryptoplatform a jejich povinnosti vůči orgánům – analogicky by národní zákon mohl uložit povinnost reagovat na exekuční dotazy a příkazy;

- upravit postup při exekuci kryptoměn u třetí osoby: Stanovit, že příkazání pohledávky povinného z účtu u obchodníka s kryptoměnami nebo z peněžní peněženky povinného se provede obdobně jako příkazání pohledávky z bankovního účtu. Třetí osoba (burza) by byla povinna po doručení exekučního příkazu zablokovat možnost disponovat kryptoměnou a na vyzvání ji vyplatit či převést na účet exekutora, případně převést na měnu k vydání dlužné částky. Za nesplnění by jí hrozila odpovědnost obdobně jako bance za neuposlechnutí exekučního příkazu k příkazání pohledávky;

- zvážit zavedení příkazu k vydání kryptoměny povinným: Do o.s.ř. vložit ustanovení obdobné § 320 odst. 3 (příkaz k vydání movité věci), které by exekutorovi umožnilo uložit povinnému odevzdat přístupové kódy ke kryptopeněžence pod sankcí pořádkové pokuty či trestního postihu za maření exekuce. Byť je vynutitelnost omezená (dlužník může tvrdit, že klíče „zapomněl“ apod.), samotná existence takové povinnosti by posílila tlak na dlužníka. Navíc při prokázaném úmyslném zatajení klíče by bylo zřejmě na místě uvažovat i o trestní odpovědnosti (analogicky k maření výkonu úředního rozhodnutí);

- do budoucna stojí za úvahu i vytvoření specializovaného mechanismu pro správu zabavených kryptoaktiv (např. státní „kryptopeněženky“ spravované Českou národní bankou či Exekutorskou komorou) pro bezpečné uložení a případný prodej dražbou.

Tato úprava by však přesahovala rámec o.s.ř. a exekučního řádu a spadala spíše do podzákonných předpisů či interních postupů exekutorů;

- zavedení uvedených změn by právně ukotvilo postup vůči kryptoměnám a vyslalo signál, že i digitální majetek není před věřiteli imunní. Je však třeba počítat s tím, že efektivnost těchto exekucí bude záviset i na mezinárodní spolupráci a technických schopnostech exekutorů odhalovat kryptoaktiva. Proto by Česká republika měla podporovat i vznik jednotných evropských pravidel pro výkon rozhodnutí na digitální aktiva.

Příjmy z digitálních platforem a ekonomiky sdílení

Internet a digitální platformy umožnily vznik nových zdrojů příjmů, které nejsou klasickou mzdou, platem ani podnikatelským ziskem v tradiční podobě. Mnozí dlužníci si vydělávají jako OSVČ v online prostředí – například provozují e-shopy, jsou aktivní jako freelanceři na volné noze (IT služby, design, poradenství poskytované online do zahraničí) nebo získávají mikropříjmy z platforem typu Uber, Bolt, Airbnb (sdílená ekonomika), případně příjmy z reklamy na YouTube, TikToku apod. Tyto příjmy formálně nespádají pod exekuci srážkami ze mzdy (nejsou to mzdy, ale spíše pohledávky z podnikání). Exekuce příkazáním jiné peněžité pohledávky sice v právních předpisech existuje, ale v praxi naráží na identifikaci těchto pohledávek a jejich adresátů. Navíc u drobných a nepravidelných plateb může být exekuční zásah neúměrně administrativně náročný.

Pokud má dlužník příjem z činnosti na základě smlouvy o dílo či jako OSVČ, exekutor jej může postihnout buď příkazáním pohledávky (např. příkazat pohledávku dlužníka vůči jeho klientovi za prodej zboží/služeb) nebo postižením závodu (pokud jde o soustavnou výdělečnou činnost většího rozsahu). Postižení závodu je však dosti invazivní a u drobných OSVČ se nevyužívá často. Příkazání pohledávky je použitelné spíše na jednorázovější nároky – typicky například na příjem z jedné faktury, na vrácení přeplatku apod. U stálých drobných příjmů (např. pravidelné platby od digitální platformy) dnes chybí elegantní mechanismus, jak zajistit jejich systematické strhávání. Srážky ze mzdy a jiných příjmů (§ 276 a násl. o.s.ř.) jsou sice koncipovány i pro jiné

příjmy než mzda (patří sem např. odměna z dohody o pracovní činnosti, důchody či stipendia), avšak výčet těchto jiných příjmů je dán § 299 o.s.ř. a zahrnuje jen určité zákonem definované příjmy. Příjmy z platformové činnosti často nejsou právně kvalifikovány jako mzda ani jako některý z uvedených příjmů (např. příjem z Airbnb může být považován za příjem z nájmu, příjem z YouTube za autorský honorář apod.). Lze je sice zkusit podřadit pod § 299 o.s.ř., ovšem tato kategorie je určena spíše pro podobné opakující se příjmy jako mzda. Výkladově je možné zahrnout sem i pravidelný příjem od digitální platformy, není-li povaha jednorázové pohledávky – nicméně v praxi zde panuje nejistota.

Mnoho digitálních platform nemá sídlo ani provoznu v České republice. Např. platby za zhlédnutí videí na YouTube vyplácí Google z Irska, příjmy z App Store zase Apple z Lucemburska atp. Exekutor může těžko přinutit zahraniční společnost, aby prováděla srážky z plateb pro českého uživatele. Existuje sice evropský procesní nástroj – Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 655/2014 ze dne 15. května 2014, kterým se zavádí řízení o evropském příkazu k obstavení účtů k usnadnění vymáhání přeshraničních pohledávek v občanských a obchodních věcech (EAPo) – ten však slouží primárně k jednorázovému zajištění účtu v jiném členském státě a neuplatní se přímo jako trvalý mechanismus srážek. Vymáhání drobných opakujících se pohledávek přes hranice by znamenalo nepřiměřené náklady. Proto v praxi exekutoři volí spíše nepřímé cesty: motivují dlužníka ke splácení (např. splátkovým kalendářem) s hrozbou přísnějších kroků. To však opět zvýhodňuje ty povinné, kteří mají „moderní“ zdroje příjmů oproti těm s klasickým zaměstnáním.

V tradičních exekučních systémech (např. Francie, Německo, Rakousko) se srážky týkají primárně pracovních příjmů a sociálních dávek; s novými formami se vyrovnávají pomalu. Např. v Rakousku se diskutovalo, zda příjem z Airbnb klasifikovat jako pohledávku z obchodního vztahu (pak by věřitel mohl žádat vydání plnění přímo od Airbnb, což je však opět zahraniční subjekt). Spojené státy a Kanada mají obecně široké pojetí enforcementu – soud může nařídit přímé plnění od tzv. „*garnishee*“, tedy kohokoli, kdo dluží povinnému. Teoreticky by tedy šlo ve Spojených státech rozhodnout, že např. Amazon nebo YouTube má povinnost platby, které by poslal povinnému, poslat exekutorovi. Avšak praktická vy-

mahatelnost u nerezidentních platform je omezená. Zajímavostí je, že některé státy USA zavedly povinnost platform typu Uber hlásit příjmy řidičů kvůli daňovým účelům a vymáhání výživného. Tyto databáze pak mohou využívat exekuční orgány – to by mohla být inspirace i pro Českou republiku, např. skrze lepší provázání finanční správy a exekutorů, protože finanční úřady dnes získávají údaje o příjmech z platform (např. díky Směrnici Rady 2011/16/EU ze dne 15. února 2011 o správní spolupráci v oblasti daní a o zrušení směrnice 77/799/EHS [DAC7] v Evropské unii).

Návrhy *de lege ferenda* pro tuto oblast lze tedy koncipovat takto:

- rozšířit okruh postižitelných příjmů v § 299 o.s.ř. doplněním do demonstrativního výčtu jiných příjmů např. bod, který by zněl: „příjmy plynoucí povinnému za poskytnutí služby, díla či jiné činnosti prostřednictvím elektronické platformy“. Tím by se vyjasnilo, že i platby od platform podléhají srážkám obdobně jako mzda. Zaměstnavatelem by zde *de facto* byla ta platforma, je-li usazená v České republice, nebo pověřený zástupce v České republice. U zahraničních platform by sice přímé srážky byly problematické, ale aspoň by se vytvořil právní titul a mohlo by se s ním pracovat v mezinárodní pomoci;
- umožnit exekuci příkázáním pohledávky z opakujících se plateb, kdy v § 312 a násl. o.s.ř. lze doplnit ustanovení, že příkázání jiné pohledávky může postihnout i pohledávku povinného na budoucí opakující se plnění (analogicky jako § 304 o.s.ř. dovoluje postihnout budoucí splatné pohledávky z účtu). Tím by bylo možné přikázat např. pohledávku dlužníka vůči společnosti Uber na všechna jízdné, která mu budou v budoucnu vyplácena, až do výše vymáhané pohledávky;
- zavést evidenci spolupracujících platform, např. prostřednictvím zmocnění pro Ministerstvo spravedlnosti vydat vyhlášku se seznamem významných platform a kontaktních míst pro exekuce. Tato „registrace“ by sice neznamenala právní povinnost pro zahraniční platformu, ale umožnila by exekutorům vědět, kam se obrátit. Dále by bylo vhodné spolupracovat na úrovni Evropské unie na mezinárodních standardech – třeba rozšířit působnost Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a ob-

chodních věcech (Brusel I) nebo nařízení o EAPO tak, aby pokrývaly i nároky z platform.

Pokud exekutor prokáže, že povinný fakticky disponuje majetkem nebo příjmem, který však formálně není na jeho jméno (např. příjmy chodí na účet rodinného příslušníka, s nímž povinný žije), mělo by být umožněno požádat soud o vydání rozhodnutí o neoprávněnosti takového majetkového převodu a následně jej postihnout. Tato komplexní změna by vyžadovala doplnit do o.s.ř. institut obdobný odpůrčí žalobě, ale pro exekuční řízení (např. žalobu na určení, že majetek patří do exekuce). I když jde o širší koncept přesahující jen digitální příjmy, v digitální ekonomice se s touto „majetkovou mlhou“ setkáváme často a zákon by s ní měl počítat.

Realizací uvedených návrhů by se exekutorům usnadnilo postihování moderních forem výdělků. Dlužníkům by se ztížilo ukrývání se za anonymitu online prostředí a posílilo by se postavení věřitelů, aniž by byly nepřiměřeně dotčeny oprávněné zájmy povinných. Samozřejmě je třeba dbát, aby nedošlo k postihu existenčních příjmů dlužníka v rozporu se zásadou humanity exekuce – nezabavitelná částka a další limity musí být aplikovány i na nové typy příjmů.

Elektronické peněženky a fintech účty

Krom kryptoměn se značně rozšířilo využívání elektronických peněz a platebních služeb mimo tradiční bankovní sektor. Mnoho osob (zejména mladších) používá služby jako PayPal, Skrill, Revolut a další obdobné fintech aplikace. Tyto elektronické peněženky či nebankovní účty mohou uchovávat finanční zůstatky a plnit stejnou funkci jako bankovní účet – avšak z pohledu exekuce dosud nejsou plnohodnotně pokryty. Exekuce na bankovní účet se provádí institutem příkázání pohledávky z účtu u peněžního ústavu (§ 303 a násl. o.s.ř.). „Peněžním ústavem“ se rozumí banka nebo pobočka zahraniční banky, případně spořitelní družstvo. Není jasné, zda sem spadají i licencované instituce elektronických peněz a platební instituce podle zákona č. 370/2017 Sb., o platebním styku, který sice definuje platební účet

obecně, ale exekuční předpisy s tímto pojmem nepracují.

V roce 2018 byl v České republice spuštěn Centrální registr účtů (CEÚ), do něhož banky hlásí existenci účtů fyzických a právnických osob. Původně se týkal jen účtů u úvěrových institucí (banky, družstevní záložny). V roce 2021 však došlo k transpozici evropských předpisů (AML směrnice) a CEÚ se rozšířil i na některé nebankovní subjekty. Nově mají povinnost do registru hlásit účty také vydavatelé elektronických peněz a platební instituce, pokud vedou účty s číslem IBAN. To je krok správným směrem – exekutor si dnes může prostřednictvím oprávněných orgánů (Policie ČR, Celní správy apod., jelikož exekutoři dosud nemají přímý přístup do CEÚ) ověřit, zda má dlužník např. účet u Revolutu s českým IBANem. Problémem zůstává, že ne všechny fintech účty mají IBAN a navíc exekutor v režimu příkázání pohledávky nemá zcela jasnou oporu v zákoně, aby takový účet postihl.⁸

Například Revolut – populární aplikace pro platby – do nedávna poskytoval českým uživatelům jen zahraniční IBAN (v Litvě). Exekutoři opakovaně uvádějí, že na prostředky uložené u Revolutu nedosáhnou. I po zavedení českých IBANů není zřejmé, zda se na Revolut vztahuje exekuční příkaz jako na banku; Revolut sice má evropskou bankovní licenci, ale funguje prostřednictvím zahraniční pobočky.⁹ V případě PayPal či jiných elektronických peněženek je situace ještě složitější – PayPal (Europe) sídlí v Lucembursku a účet u PayPalu není klasickým bankovním účtem, ale evidencí elektronických peněz. Z právního hlediska má uživatel pohledávku za PayPalem ve výši elektronických peněz. Tuto pohledávku by bylo možno postihnout jako jinou pohledávku povinného za třetí osobou (§ 312 o.s.ř.). Z praktického hlediska to znamená zaslat do sídla PayPalu v Lucembursku exekuční příkaz. Je otázkou, jak by PayPal reagoval – pravděpodobně by český exekuční příkaz neakceptoval bez dalšího, neboť lucemburské právo by mohlo vyžadovat exekvatur či mezinárodní uznání.

Některé státy již reagovaly legislativně. Např. Polsko zavedlo centrální systém OGNIVO, který zahrnuje i nebankovní účty, a exekutoři tam získávají informace i od poskytovatelů platebních služeb. Evropská

⁸ VÁLOVÁ, Irena: 2021. *Stát rozšíří centrální evidenci účtů obyvatel a firem o elektronické peníze*, dostupné na: <https://www.ceska-justice.cz/2021/03/stat-rozsiri-centralni-evidenci-uctu-obyvatel-a-firem-o-elektronicke-penize/>

⁹ ŠTIKA, Martin: 2025. *Exekuce 2030 de lege ferenda*, dostupné na: <https://advokatnidenik.cz/2025/01/03/exekuce-2030-de-lege-ferenda/>.

unie nařídila členským státům zřídit registry bankovních účtů a umožnit jejich využití pro boj proti praní peněz a financování terorismu – tyto registry nyní mnohde obsahují i nebankovní účty. Ve Spojených státech fintech účty nespádají pod tradiční federální garnishment pravidla, ale některé státy začaly vydávat soudní příkazy adresované přímo například PayPalu či Western Union v rámci specifických případů (typicky výživné). Celkově lze říci, že mezinárodní charakter fintech sektoru znesnadňuje národní exekuce – potřebná je mezinárodní spolupráce a harmonizace.

Pro český právní řád lze tedy navrhnout:

- legislativně vymezit, že „účet u peněžního ústavu“ zahrnuje i účet u platební instituce a instituce elektronických peněz. Nejjednodušší cestou je novelizace § 303 o.s.ř. či definice v zákoně o platebním styku, aby z ní jasně plynulo, že exekuční příkaz může směřovat i vůči nebankovní instituci s licenci ČNB. Může se doplnit věta: „Za účet u peněžního ústavu se pro účely výkonu rozhodnutí považuje též účet vedený platební institucí nebo institucí elektronických peněz.“ Tím by se odstranila možná procesní obrana povinného, že nejde o banku;

- zavedení přímého přístupu exekutorů do CEÚ ohledně účtů povinného, včetně fintech účtů. Nyní exekutor musí žádat přes soud či orgány činné v trestním řízení, což zdržuje řízení. Pokud by exekutor měl (byť omezený) přístup jen k informaci o existenci účtu, mohl by rychleji zareagovat a vydat příkaz. Taková změna by si vyžádala novelu zákona č. 300/2016 Sb., o centrální evidenci účtů, a exekučního řádu, aby exekutoři byli oprávněnými uživateli pro účely zjišťování majetku povinného;

- dalším problémem je mezinárodní doručování exekučních příkazů fintech firmám. Lze zvážit možnost zřídit v České republice centrální exekuční elektronickou adresu pro registrované finanční instituce. Např. Česká národní banka by mohla provozovat elektronický systém, do něhož by se zapojily banky i nebankovní poskytovatelé plateb. Exekutor by vložil příkaz do systému a ten by byl považován za doručенý všem zapojeným subjektům. Něco podobného funguje v některých zemích pro banky (centrální depozitář exekučních příkazů). Tato inovace by výrazně urychlila proces zejména mnoha exekucí současně. Právně by to znamenalo upravit způsob doručování exekučních příkazů v ex. řádu a uložit licen-

covaným institucím povinnost se k takovému systému připojit.

Vedle peněz na účtu existují např. elektronické poukázky, kredity v aplikacích, věrnostní body aj., které mohou mít značnou hodnotu (např. body v leteckých programech). Zatímco tyto hodnoty nelze snadno generalizovat v zákoně, exekutor by měl mít možnost je postihnout jako jinou majetkovou hodnotu. Lze proto navrhnout do § 312 o.s.ř. vložit doplnění, že příkazat lze i pohledávku povinného na vyplacení elektronicky evidovaných hodnot, kterými lze platit zboží či služby. Tím by byly právně pokryty i třeba elektronické peněženky v dopravě, mobilní „kredit“ apod., pokud by přesáhly obvyklou míru.

Opatření v této oblasti mají zajistit, že žádný účet ani hodnotový záznam, na němž má dlužník své peníze, nezůstane zcela mimo dosah exekučního postihu. Pro dlužníky by odpadla motivace převádět prostředky do alternativních systémů, neboť i tam by je exekuce mohla dosáhnout. Samozřejmě vždy s ohledem na zákonné limity (povinnému musí zůstat základní prostředky na živobytí). Celkově by se tím posílila spravedlnost a rovné podmínky – technologie by přestala být únikovou cestou z odpovědnosti.

Společenská prestiž a nehmotné výsady jako objekt exekuce

Tradičně exekuce postihuje majetek povinného, nikoli jeho osobní postavení či společenská práva. Ovšem v situaci, kdy majetkový postih selhává, přichází do úvahy alternativní nástroje nátlaku, které zasáhnou sociální status a výsady dlužníka, aby jej motivovaly k plnění. Již zmíněné pozastavení řidičského oprávnění je prototypem takového opatření v českém právu. Jde fakticky o sankci omezující jednu z občanských svobod (svobodu pohybu, resp. právo řídit vozidlo) za účelem vymožení dluhu. Ukazuje se, že dlužníci, kterým hrozí odebrání řidičského průkazu, často rychleji doplatí dlužné výživné – opatření tedy splnilo do určité míry účel. Inspiraci nacházíme i v cizině: ve všech 50 státech USA existují zákony umožňující odebrat řidičský průkaz neplátcům výživného; některé jurisdikce dokonce pozastavují i profesionální licence (oprávnění k určitému povolání) či rekreační licence (např. lovecké lístky)

při soustavném neplacení alimentů.¹⁰ Také Kanada či Austrálie mají podobné programy pro dlužníky na výživném. Tyto systémy vycházejí z premisy, že člověk, který se odmítá dobrovolně postarat o vyživovací povinnost, může být stížen na svých dobrovolných či profesních aktivitách jako forma nátlaku. Kritici namítají, že někdy jde o „*punishing poverty*“ (trestání chudoby),¹¹ proto je třeba uvážlivě volit, u jakých dluhů a za jakých okolností jsou takové postihy přiměřené.

Extrémním příkladem využití sociálních sankcí je Čína, kde funguje systém tzv. sociálního kreditu. Občané, kteří nesplácejí své dluhy (soudní rozhodnutí), jsou evidováni na černých listinách a může jim být zakázáno využívat některé prvky veřejného života – například nesmí cestovat rychlovlakem či letecky, rezervovat luxusní ubytování, jejich jména jsou zveřejňována na internetových „tabulích hanby“ apod. Dle oficiálních statistik bylo v Číně od roku 2018 takto zablokováno přes 17 milionů nákupů letenek a 5 milionů jízd v rychlovlacích pro osoby s nízkým kreditem. Tamní soudy uvádějí, že díky těmto opatřením zaplatilo své dluhy 3,5 milionu osob či firem, které by jinak neplatily.¹² Jakkoli je čínský systém z pohledu demokratického právního státu nepřijatelný v celé své šíři (postihuje i jednání, která u nás nespádají do oblasti práva), dokládá, že sociální tlak (hrozba ztráty prestiže či komfortu cestování) může dlužníky přimět k akci tam, kde čistě majetkové sankce nezabírají.

V podmínkách České republiky se samozřejmě nemůžeme inspirovat autoritativními prvky čínského modelu, ale můžeme zvážit cílené rozšíření podobných opatření, jaké představuje § 71a exekučního řádu (pozastavení řidičského oprávnění). Odborné návrhy jdou tímto směrem. Konkrétně exekutorská praxe navrhuje zavést nové způsoby exekuce formou dočasných zákazů či pozastavení různých oprávnění.

Uvažuje se například:

- pozastavení vybraných státem vydávaných oprávnění a licencí – sem by spadalo zejména pozastavení zbrojního průkazu, rybářského lístku, loveckého lístku apod. Tyto „koníčky“ často praktikují lidé, pro něž mají značnou osobní hodnotu (lovectví, střelba, rybaření).¹³ Pokud by neplatili své dluhy, hrozba odebrání těchto licencí by mohla působit motivačně. Z legislativního hlediska by šlo analogicky k § 71a exekučního řádu vložit nová ustanovení (např. § 71b, 71c...), která by umožnila exekutorovi vydat příkaz k pozastavení daného oprávnění. Praktické provedení by vyžadovalo součinnost evidenčních orgánů (Policie ČR u zbrojních průkazů, místních úřadů u rybářských lístků atd.);

- rozšíření aplikace pozastavení řidičského oprávnění – v současnosti lze řidičský průkaz zadržet jen u alimentálních dluhů. Navrhuje se umožnit totéž i u jiných dluhů, zejména u vyšších částek (např. dluhy nad určitou hranici) nebo vůči dlužníkům, kteří mají vícečetné exekuce (tzv. pravidlo „4+“, tedy pokud vůči povinnému běží 4 a více exekucí).¹⁴ Řidičák je totiž pro mnoho lidí zásadní – jeho odebrání může ohrozit i jejich zaměstnání, což vytváří silný tlak dluh řešit. Samozřejmě by musely existovat výjimky pro případy, kdy je řidičský průkaz nezbytný k obživě (např. profesionální řidiči by mohli žádat o upuštění od tohoto opatření, aby nedošlo k nedůvodnému zhoršení jejich schopnosti splácet);

- pozastavení živnostenského oprávnění – tedy dočasný zákaz podnikání pro OSVČ či obchodní společnosti, které nehradí své závazky.¹⁵ Smyslem je postihnout podnikatele, kteří sice generují zisky, ale vůči věřitelům zůstávají nečinní. Pozastavení živnosti by bylo krajním prostředkem, použilo by se pouze, pokud exekuce příkázáním pohledávek z účtu a prode-

¹⁰ PLATTE, Robin: 2024. *Correcting Contradiction: Limiting License Suspension as a Child Support Enforcement Mechanism in Pennsylvania*, dostupné na: <https://insight.dickinsonlaw.psu.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1203&context=dlr>

¹¹ DHOLAKIA, Nazis: 2022. *Driver's License Suspensions for Unpaid Debt: Punishing Poverty*, dostupné na: <https://www.vera.org/news/drivers-license-suspensions-for-unpaid-debt>

¹² KUO, Lilly: 2019. *China bans 23m from buying travel tickets as part of 'social credit' system*, dostupné na: <https://www.theguardian.com/world/2019/mar/01/china-bans-23m-discredited-citizens-from-buying-travel-tickets-social-credit-system>

¹³ ŠTIKA, Martin: 2025. *Exekuce 2030 de lege ferenda*, dostupné na: <https://advokatnidenik.cz/2025/01/03/exekuce-2030-de-lege-ferenda/>.

¹⁴ ŠTIKA, Martin: 2025. *Exekuce 2030 de lege ferenda*, dostupné na: <https://advokatnidenik.cz/2025/01/03/exekuce-2030-de-lege-ferenda/>.

¹⁵ ŠTIKA, Martin: 2025. *Exekuce 2030 de lege ferenda*, dostupné na: <https://advokatnidenik.cz/2025/01/03/exekuce-2030-de-lege-ferenda/>.

jem majetku selhala. S ohledem na ústavní princip svobody podnikání by takový zásah musel být proporcionální a asi i časově omezený (např. pozastavení max. na 1 rok s možností prodloužení). Zákon by vyžadoval novelu živnostenského zákona a exekučního řádu, aby exekutor mohl vydat příkaz, který živnostenský úřad realizuje;

- zákaz účasti na společenských a sportovních akcích – jedná se o návrh postihující sociální život dlužníka. Konkrétně se zvažuje, že neplatiči výživného (které má zvláštní status, neboť neplacením trpí nezletilé dítě) by mohl exekutor zakázat např. návštěvy placených sportovních utkání, kulturních představení, koncertů apod.¹⁶ Takový dlužník by se ocitl na seznamu u pořadatelů akcí, kteří by mu nebyli oprávněni prodat vstupenku. Šlo by o krajní opatření – v návrzích je podmíněno tím, že byly vyčerpány všechny ostatní způsoby exekuce včetně provedení pozastavením řidičského oprávnění, a přesto dlužník výživné neplatí. Tím by bylo zajištěno, že se aplikuje jen na zatvrzelé neplatiče výživného, u nichž již skutečně nic jiného nezabírá. Jde svým způsobem o morální apel skrze společenské omezení – dlužník, který se vyhýbá povinností vůči vlastním dětem, by se nemohl bavit na fotbale či v divadle do doby, než dluh uhradí. Tato idea je kontroverzní a jistě by vyvolala debaty o svobodě pohybu a právu na kulturní život; nicméně lze argumentovat, že placené volnočasové aktivity nejsou základním lidským právem a dočasný zákaz v důležitém veřejném zájmu (ochrana dětí) by mohl obstát v testu proporcionality.

Při zavádění podobných opatření je nezbytné důsledně ošetřit procesní stránku a kontroly. Porušení uložených zákazů by mělo být sankcionováno jako trestný čin maření výkonu úředního rozhodnutí podle § 337 zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku. Tzn. pokud by dlužník s pozastaveným řidičským oprávněním dál řídil, nebo pokud by se pokusil obejít zákaz účasti na akci (např. koupil si lístek na jiné jméno), vystavoval by se trestnímu stíhání. Jen tehdy bude mít takové opatření reálnou váhu.

Návrhy *de lege ferenda* v této oblasti by tedy zahrnovaly doplnění exekučního řádu o nové způsoby exekuce ve formě „pozastavení oprávnění“ a „uložení zákazu“ konkrétně definované v následných paragrafech (§ 71a a dál). Bylo by vhodné přesně vymezit

podmínky použití – např. pozastavení zbrojního průkazu by se mohlo vztahovat na jakékoli peněžitě exekuce nad určitou výši dluhu; zákaz kulturních akcí výlučně na dlužníky na výživném, jak je navrženo výše. Délka trvání by měla být navázána na existenci dluhu (po zaplacení okamžité zrušení zákazu). Legislativa by dále musela upravit mechanismus provedení: exekutor vydá exekuční příkaz, ten doručí dotčenému orgánu (např. policii u zbrojního průkazu, event. provozovatelům kulturních zařízení – zde by praktická implementace byla složitější, musel by existovat seznam „nežádoucích osob“ dostupný např. přes datové rozhraní pro pořadatele). To jsou technické výzvy, ale ne nepřekonatelné – evidence dlužníků už existují (např. Centrální evidence exekucí). Mohla by se rozšířit o údaje, komu a jaká oprávnění jsou pozastavena, a z této evidence by si např. pokladní systémy kin mohly ověřovat, zda člověku s rodným číslem XY není zakázán vstup.

V konečném důsledku by taková opatření měla především psychologický a donucovací efekt – dotkla by se cti a pohodlí dlužníků. Lze očekávat, že řada povinných by raději rychle zaplatila, než aby čelila „ostudě“ či významnému omezení svého životního stylu. Samozřejmě musí jít o nástroje přiměřené a použití až v krajním případě, nelze rutinně každému dlužníku zakazovat společenský život pro jakýkoli drobný dluh. Ústavněprávně by se jejich odůvodnění opíralo o to, že chrání práva jiných (věřitelů, popř. dětí u výživného) a že dlužník má klíč k odstranění omezení ve svých rukou – stačí splnit povinnost. Tím se odlišují od sankcí trestních: zde nejde o trest za minulost, ale o nátlak k napravení protiprávního stavu.

Závěr

Analyzovaná problematika ukazuje, že exekuční právo se musí neustále vyvíjet v reakci na společenské a technologické změny. Specifika 21. století – digitalizace financí, globalizace platform, nové formy majetku i života ve virtuálním prostoru – kladou na vymahatelnost práva zcela nové nároky. Současná česká úprava v mnohém zaostává; dlužníci využívají digitální mezery v zákoně a daří se jim ukrývat majetek či příjmy před věřiteli. To podřívá autoritu soudních rozhodnutí a pocit spravedlnosti ve společnosti.

¹⁶ ŠTIKA, Martin: 2025. *Exekuce 2030 de lege ferenda*, dostupné na: <https://advokatnidenik.cz/2025/01/03/exekuce-2030-de-lege-ferenda/>.

V článku byly navrženy konkrétní změny *de lege ferenda*, které by mohly tuto situaci zlepšit. Lze tedy shrnout nejdůležitější návrhy:

- legislativní zakotvení exekuce na digitální aktiva (kryptoměny) – doplnění o.s.ř. i exekučního řádu tak, aby exekutor mohl postihnout virtuální měny, s povinností součinnosti pro kryptoplatformy a sankcemi za nespolečnost. To zahrnuje i donucovací opatření vůči povinnému k vydání přístupových údajů, byť s vědomím limitů jejich vymahatelnosti;

- rozšíření exekvovatelných příjmů – úprava § 299 o.s.ř. a souvisejících ustanovení tak, aby bylo zřejmé, že srážky se vztahují i na příjmy z digitálních platform a obdobné opakující se příjmy moderní doby. Dále umožnit postih pohledávek z budoucích příjmů u platform podobně jako u mzdy (kontinuální plnění) a zlepšit přístup exekutorů k informacím o těchto příjmech (spolupráce s Finanční správou, registry);

- zahrnutí fintech účtů a elektronických peněženek do exekučních procesů – definovat je jako účty postižitelné příkazáním pohledávky, dát exekutorům nástroje k jejich rychlé blokaci (přístup do registrů, elektronické doručování příkazů). Tím uzavřít skulinu, kterou dlužníci využívali přesunem peněz mimo banky;

- nové způsoby exekuce formou ne-majetkových opatření – zejména rozšířit možnost pozastavení oprávnění (řidičských, zbrojních, podnikatelských aj.) a uložení zákazů (účasti na společenských akcích) v definovaných případech, především u zvláště zavrženíhodných dluhů jako je neplacení výživného. Tato opatření svěřit exekutorovi s tím, že jejich porušení bude přísně sankcionováno.

Předpokladem úspěchu všech navržených změn je, aby byly proporcí a cílené. Je nutné vždy zvažovat, zda zásah do práv dlužníka nepřekračuje míru nutnou k ochraně práva věřitele. V článku nastíněné návrhy se snaží tuto rovnováhu udržet – např. sociální sankce až po vyčerpání majetkových možností, fintech účty postihovat s obdobnými limity jako bankovní, kryptoměny zabavovat při zachování právní jistoty pro třetí osoby atd.

Zahraniční srovnání nám poskytuje jak varování (nechceme plošné ostrakizování občanů jako v Číně, jelikož to naráží na principy právního státu), tak in-

spiraci (cílené odnětí řidičáku za neplacení alimentů se osvědčilo ve Spojených státech i u nás). Český zákonodárce by měl bedlivě sledovat vývoj v Evropské unii – například probíhající diskuse o evropském exekučním titulu pro účty by mohly zahrnout i nebankovní účty, chystaná regulace kryptoaktiv (MiCA) může usnadnit identifikaci vlastníků atd. Implementace navržených opatření by měla proběhnout v dialogu s odbornou veřejností, Exekutorskou komorou a při respektu k ústavním mantinelům.

Závěrem lze konstatovat, že 21. století vyžaduje moderní exekuční nástroje. Digitální doba přináší nejen nové formy majetku, ale i nové možnosti, jak se placení dluhů vyhnout. Pokud má být zachována vymahatelnost práva – a tím i důvěra občanů, že soudní rozhodnutí nejsou jen „cárem papíru“ – musí právní řád pružně reagovat. Navržené změny *de lege ferenda* představují krok směrem k modernizaci exekucí. Kombinují tradiční zásadu, že dluhy se musí platit, s pochopením pro současné technologie a sociální realitu. Věcná diskuse nad těmito opatřeními by měla vést k takové novele právních předpisů, která posílí efektivitu, ale zachová lidskost exekucí, aby mohlo být exekuční řízení vnímáno jako moderní, účinný a spravedlivý proces.

Článek on-line si přečtete zde:

text: Jan Korecký, zkušební komisař v oboru zbraně a střelivo, člen představenstva sdružení LEX, z.s.
Mgr. Ing. Antonín Toman, právník Exekutorské komory ČR

Nová zbraňová legislativa a zbraně v exekuci

Účelem tohoto článku je zejména poskytnout základní přehled o zbraňové legislativě v kontextu změn za posledních 10 let. Tato legislativa totiž prosvítá jako tzv. zvláštní právní předpis i do exekučního světa. Se zbraněmi se soudní exekutor či jím pověřený zaměstnanec může setkat při různých příležitostech. Nejčastěji se tak děje při soupisu movitých věcí, kdy je nutné zbraň sepsat, zajistit či odebrat k dražbě, zpeněžit a předat vydražiteli. Protože se tak neděje každý den, máme za to, že tento článek může posloužit zejména jako prvotní přiblížení zbraňovým předpisům pro ty, kteří se v rámci exekuce dostanou do blízkosti zbraně – ať již fyzické či mentální.

Zbraňová oprávnění do 31. 12. 2025 „v kostce“

Pro laiky na začátku uvádíme **základní** přehled kategorií zbraní v ČR a přehled o skupinách zbrojních průkazů v ČR¹ tak, jak **platil podle starého zákona** o zbraních a střelivech. To uvádíme zejména pro snazší orientaci čtenářů v textech týkajících se staré právní úpravy, ale také pro přehlednost, neboť se předpokládá, že po určitou dobu přetrvá původní klasifikace v paměti všech. Současně je tento úvod potřebný pro lepší pochopení změn, které přinesl nový zákon o zbraních.

Kategorie zbraní:

Kategorie	Režim	Typické zbraně v dané kategorii
A	Obečně zakázané (možné na výjimku)	automatické (samočinné) zbraně
B	Zbrojní průkaz a povolení policie	samonabíjecí palné zbraně (pistole), krátké opakovací zbraně (revolvery)
C	Zbrojní průkaz a ohlášení policii	lovecké kulovnice a brokovnice
D	Volné od 18 let	vzduchovky, plynové pistole

¹ Zbrojní průkaz určuje účel držení zbraně, zatímco kategorie zbraně určuje podmínky, za kterých lze konkrétní zbraň legálně držet.

Skupiny zbrojních průkazů:

Skupina	Účel	Typické zbraně + kategorie	Základní podmínky
A	Sběratelské účely	Historické zbraně, raritní pistole a pušky – často C/D , výjimky některých automatických nebo maskovaných zbraní A	21+, zdravotní způsobilost, bezúhonnost, spolehlivost, zkouška
B	Sportovní účely	Sportovní pistole a revolvery – B , sportovní malorážky a pušky – B/C	18+ (15+ se souhlasem rodiče a členstvím ve sportovním klubu), zdravotní způsobilost, bezúhonnost, spolehlivost, zkouška
C	Lovecké účely	Kulovnice – C , brokovnice – C , kombinované zbraně – C/B	18+, zdravotní způsobilost, bezúhonnost, spolehlivost, zkouška, myslivecký lístek
D	Výkon zaměstnání nebo povolání	Služební pistole – B , některé dlouhé palné zbraně pro práci – B/C	21+, zdravotní způsobilost, bezúhonnost, spolehlivost, zkouška, důvod výkonu zaměstnání
E	Ochrana života, zdraví nebo majetku	Pistole a revolvery pro sebeobranu – B , některé plynové a expanzní zbraně – D	21+, zdravotní způsobilost, bezúhonnost, spolehlivost, zkouška
F	Pyrotechnický průzkum	Speciální prostředky a zbraně pro pyrotechniku – B/C	21+, zdravotní způsobilost, bezúhonnost, spolehlivost, odborná činnost

Pozn.: U skupin C, D, A lze v určitých případech získat zbrojní průkaz i v nižším věku, a to za splnění určitých podmínek, např. student lesnické či puškařské školy.

Nejčastější kombinace u běžných držitelů v ČR je **B+E** (sport a sebeobrana). Často se přidává i **C** u myslivců. Nejčastěji vlastněné zbraně jsou kategorie **B+C** (pistole pro sport a sebeobranu, brokovnice a kulovnice pro lov).

Situace pro laiky (použití stejné písmenové konvence pro kategorie zbraní i skupiny zbrojních průkazů) byla ještě více komplikována tzv. označením zbrojních licencí², které rozlišovaly podle důvodů užívání zbraní nebo střeliva:

² Veřejná listina vydaná policií, která právnickou osobu nebo fyzickou osobu opravňovala k nabývání vlastnictví a přechovávání zbraní nebo střeliva v rozsahu oprávnění stanovených pro jednotlivé skupiny zbrojní licence.

Skupina	Název činnosti	Typické požadavky
A	Vývoj a výroba zbraní nebo střeliva	Odborná kvalifikace (technické vzdělání), nároky na zabezpečení, schválené prostory, bezúhonnost, kontrola ze strany státu
B	Opravy, úpravy nebo znehodnocování	Puškařská kvalifikace, praxe v oboru, zabezpečená dílna, bezúhonnost
C	Nákup, prodej nebo přeprava	Bezúhonnost, spolehlivost, zabezpečené skladování, evidence zbraní, splnění podmínek pro prostory
D	Půjčování nebo úschova	Zabezpečené prostory (trezory), provozní řád, evidence, bezúhonnost
E	Zhotovování řezů, ničení nebo znehodnocování střeliva	Odborná způsobilost, bezpečnostní opatření, schválené postupy
F	Výuka nebo výcvik ve střelbě	Odborná způsobilost instruktora, praxe, zbrojní průkaz odpovídající skupiny, bezúhonnost
G	Ostraha majetku a osob	Licence pro bezpečnostní služby, bezúhonnost, školení zaměstnanců, interní předpisy
H	Sportovní, kulturní nebo zájmová činnost	Registrace organizace, provozní pravidla, bezpečnostní opatření, bezúhonnost
I	Muzejnictví nebo sbírková činnost	Zajištění sbírky (zabezpečení), evidence, odborná způsobilost, bezúhonnost
J	Úkoly podle zvláštního právního předpisu	Specifické oprávnění dle zvláštního zákona, spolupráce se státními orgány, zvláštní režim kontroly

Zatímco zbrojní průkaz vymezoval zjednodušeně řečeno rozsah oprávnění fyzické osoby při nakládání se zbraní, tak zbrojní licence vymezuje rozsah oprávnění pro činnost (podnikání) se zbraněmi. Typicky – právnická osoba má zbrojní licenci na prodej zbraní, ale reálně tak činí přes fyzickou osobu, která musí mít odpovídající skupinu zbrojního průkazu.

Změny ve zbraňové legislativě

Harmonizace směrnice č. 2017/853

Po teroristickém útoku v *Charlie Hebdo* 7. ledna 2015 a především pak po teroristickém útoku v noci z 13. na 14. listopadu 2015 na hudební klub

Bataclan a další cíle v Paříži³, předložila Evropská komise již dne 18. listopadu návrh na silné restriktce v oblasti nakládání se zbraněmi civilními držiteli⁴. V Radě EU i v Evropském parlamentu docházelo následně k úpravám směrnice, přičemž na jaře 2017 se schválil konečný kompromisní normativní text, který byl publikován jako směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/853 ze dne 17. května 2017, kterou se mění směrnice Rady 91/477/EHS o kontrole nabývání a držení zbraní, a vstoupil v platnost 13. června 2017.

Česká republika podala 9. srpna 2017 k Soudnímu dvoru EU žalobu na zrušení této novely směrnice zpřísnující kontrolu nabývání a držení palných zbraní⁵. Dne 3. prosince 2019 SDEU zamítl žalobu

³ Pozn. aut. JK: při všech výše uvedených útocích byly použity zbraně nelegální a většinou původem ze zemí „bývalé Jugoslávie“.

⁴ Viz <https://oeil.europarl.europa.eu/oeil/en/document-summary?id=1412319>.

⁵ Viz <https://mv.gov.cz/clanek/cesko-podalo-k-soudnimu-dvoru-eu-zalobu-na-neplatnost-smernice-o-kontrole-zbrani.aspx>.

České republiky a rozhodl, že opatření přijatá Evropským parlamentem a Radou v rámci napadené směrnice nepředstavuje překročení pravomocí evropských institucí ani porušení zásad proporcionality, právní jistoty, ochrany legitimního očekávání a zákazu diskriminace, kterých se Česká republika na podporu své žaloby dovolávala⁶.

Souběžně ministerstvo vnitra připravovalo „nový zákon o zbraních“. MV k tomu přistoupilo se vši zodpovědností. Celý rok 2018 a první část roku 2019 procházel zákon diskuzí napříč odbornými skupinami.

Kvůli plánovanému novému centrálnímu registru zbraní bylo zřejmé, že účinnost nového zákona po jeho schválení bude muset být odložena. Proto z důvodu urychlení implementace se návrh nového zákona „vykradl“ a mnohé jeho pasáže byly přepsány tak, aby byly právně kompatibilní s tehdy účinným zákonem. Do legislativního procesu vstoupil materiál proto „jen“ jako novela zákona 119/2002 Sb.⁷ S ohledem na předchozí širokou odbornou diskuzi a spolupráci odborné veřejnosti s ministerstvem i s poslanci a senátory novela poté hladce a rychle prošla legislativním procesem.

Zákon vyhlášen 15. 1. 2021 ve Sbírce zákonů pod číslem 13/2021 Sb. a stal se účinným od 30. ledna 2021. Novela přinesla následující změny:

- Tlumiče byly přeřazeny ze zbraní kat. A (zakázané) do kategorie C (zbraně podléhající ohlášení).
- Zbraně kat. B byly rozděleny na 2 podkategorie:
 - zbraně „na povolení“, o které se žádalo před každým nákupem zbraně, které zůstaly v kategorii B,
 - ostatní zbraně, které byly přeřazeny do podkategorie A-I (tzv. zakázané zbraně se zvláštním režimem), která odkazuje na kategorii zbraní A dle směrnice, přičemž tyto zbraně smí **na výjimku** nabývat jen prověřený člověk, který nepředstavuje riziko pro bezpečnost. Náš právní řád vychází z koncepce, že

každý držitel zbrojního průkazu musí být bezúhonný, spolehlivý, zdravotně i odborně způsobilý. Tudíž podmínky pro výjimku obecně splňuje každý držitel zbrojního průkazu. Zbraně kat. A-I jsou tedy „na výjimku“, ale výjimka je nároková při splnění stejných podmínek, jako je např. povolení na zbraň kategorie B. Do zbraní kat. A-I byly zařazeny zbraně, které:

- > vznikly úpravou ze samočinných zbraní,
- > dlouhé zbraně s odnímatelnou či sklopnou pažbou, které měly ve funkčním stavu délku menší než 60 cm,
- > nadlimitní zásobníky (více než 10 nábojů pro dlouhé zbraně, více než 20 nábojů pro krátké zbraně) – zásobníky samy o sobě nejsou evidované jako zbraně, ale jakákoliv samonabíjecí zbraň, do které byl vložen nadlimitní zásobník,
- > do kategorie A-I bylo z čistě praktických zkušeností z kategorie A přeřazeno střelivo „pro krátké zbraně se střelou určenou ke zvýšení ranivého účinku“ (tzv. s řízenou deformací), neboť při použití klasického celopláštěvého střeliva docházelo k průstřelům a ohrožení nezúčastněných osob, což ale střelivo s řízenou deformací minimalizuje.

- Zbraně kategorie D byly také rozděleny na 2 podkategorie:
 - zbraně, které nadále zůstaly v kategorii D (volné od 18 let),
 - zbraně, které byly přeřazeny do podkategorie C-I (specifické zbraně na ohlášení), na které není třeba mít zbrojní průkaz, nicméně jejich pohyb je evidován a zbraně musí být po prodeji registrovány u policie stejně jako zbraně, k jejichž držení je potřeba zbrojní průkaz. Mezi tyto zbraně patřily tzv. flobertky, vzduchovky ráže 6,35 a více, zbraně pro tzv.

⁶ Viz <https://curia.europa.eu/site/upload/docs/application/pdf/2019-12/cp190149cs.pdf>.

⁷ Viz <https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=8&t=92>.

soupeřský systém výcviku (např. zbraně na střelivo FX⁸) nebo jedno či dvouranné zbraně na dělené střelivo (např. perkusní pistole a pušky).

- Zbraň, kterou již držitel nechce a chce ji zlikvidovat, stačí odnést na příslušné oddělení policie a tam ji předat. Dříve bylo nutné žádat o povolení k likvidaci a zbraň předat některému ze subjektů se zbrojní licenci a specializací na likvidaci střeliva a jiné munice, což dnes již není možné.

S ohledem na konstrukci přechodných ustanovení velmi zjednodušeně platilo, že byla-li zbraň uvedena na trh před účinností novely, zůstala v té kategorii, v jaké byla podle tehdejších předpisů. Není bez zajímavosti, že současně s komentovanou novelou byl přijat také zákon č. 14/2021 Sb., o nakládání se zbraněmi v některých případech ovlivňujících vnitřní pořádek nebo bezpečnost České republiky, hovorově nazývaný jako „nadstavbový zákon“ (podrobněji k němu dále v textu).

Nový zákon o zbraních

Práce na úplně novém zákonu o zbraních i přes přijatou novelu pokračovaly dále. Jeho schválení dle všeho urychlila také tragédie na Filozofické fakultě UK dne 21. prosince 2023. Návrh nového zákona obsahoval regulaci, která by bývala snížila pravděpodobnost toho, aby se vrah dostal legálně ke zbraním použitým onoho osudného dne⁹. Návrh zákona prošel druhým čtením v Poslanecké sněmovně pouhých 9 dnů před střelbou¹⁰.

Zákon č. 90/2024 Sb., o zbraních a střelivu (dále také jako „ZZS“), byl vyhlášen ve Sbírce zákonů dne 16. 4. 2024, přičemž měl odloženou účinnost

od 1. ledna 2026, aby Policie ČR stihla kompletně přeprogramovat centrální registr zbraní. V mezidobí byla ještě přijata dílčí novela původního zákona pod č. 435/2024 Sb., která dala PČR oprávnění rozhodnout o zajištění zbraní kategorie A, A-I, B, C, C-I nebo D atp., pokud ze stanoviska nebo informace orgánu veřejné moci vyplývá, že osoba, která s nimi nakládá, představuje vážné nebezpečí pro vnitřní pořádek nebo bezpečnost¹¹.

Základní koncepce přístupu práva ke zbraním zůstává stejná. Se zbraněmi a střelivem smí (kromě zbraní kategorií „PO“ a „NO“) samostatně nakládat pouze osoba, která získala zbrojní oprávnění (náhrada dřívějšího zbrojního průkazu). Tato osoba musí být bezúhonná, spolehlivá, zdravotně a odborně způsobilá a dosáhla předepsaného věku. Pro nakládání s některými zbraněmi je třeba výjimka, na některé je potřeba povolení a u některých stačí jen ohlásit jejich nabytí (což je potřeba i u těch tzv. na výjimku a na povolení).

Opětovně velmi zjednodušeně platí, s ohledem na konstrukci přechodných ustanovení, že „*co měl kdo legálně, tak nemusí nově hlásit či procházet schvalovacím procesem*“. Např. oprávnění nabytá přede dnem nabytí účinnosti zůstávají nedotčena, pokud nový zákon obdobná oprávnění upravuje.

Základní změny oproti zákonu č. 119/2002 Sb., v posledním účinném znění, jsou následující:

I. Ke dni 31. 12. 2025 **skončily veškeré papírové doklady** (zbrojní průkaz, průkaz zbraně, zbrojní licence, průkaz zkušební komisaře, apod...). Jediné, co zůstalo v platnosti, je Evropský zbrojní pas. Vše ostatní je vedeno pouze jako „zápis“ v centrálním registru zbraní (dále jen „CRZ“).

II. Místo zbrojního průkazu vzniklo „**Zbrojní oprávnění**“ (dále „ZO“).

⁸ To vypadá podobně jako klasický náboj, ale má jen plastovou střelu s malým barevným váčkem na špičce, přičemž výkon (určuje, kolik kinetické energie má střela v okamžiku opuštění hlavně) je v řádu jednotek či nižších desítek jouľů.

⁹ [...] nakonec měl zaregistrováno osm zbraní, dvě z nich dlouhé, včetně samonabíjecí pušky s výkonnou optikou a samonabíjecího modelu pistole vz. 61 Škorpion. Wikipedie: Otevřená encyklopedie: Střelba na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy [online]. c2026 [citováno 16. 03. 2026]. Dostupný z WWW: <https://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=St%C5%99elba_na_Filozofick%C3%A9_fakult%C4%9B_Univerzity_Karlovy&oldid=25639867>

¹⁰ Viz <https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=9&t=465>

¹¹ Pozn.aut. JK: to umožnilo PČR vstoupit do obydlí v případě, že se důvodně domnívala, že je v něm zbraň kat. D, kterou byl spáchán trestný čin, což s ohledem na to, že neexistuje registr zbraní kat. D bylo bráno jako bianco šek na domovní prohlídku bez přivolení soudu

III. **Zbrojní oprávnění má jiné skupiny, než měl zbrojní průkaz.** Původním skupinám A, B, C a jejich libovolné kombinaci odpovídá nově „Obecné zbrojní oprávnění“, původním skupinám D a E (a jejich kombinaci) odpovídá „Rozšířené zbrojní oprávnění“. Na rozdíl od zbrojního průkazu zde platí pravidlo „větší bere“, tj. součástí rozšířeného zbrojního oprávnění je rovněž obecné zbrojní oprávnění.

IV. **Jiné pojmenování kategorií zbraní** (níže jsou uvedeny jen základní příklady, kompletní výčet vč. podkategorií je uveden v příloze 2 zákona č. 90/2024 Sb.):

> kat. A se mění na kat. **R1** (samočinné zbraně),

> kat. A-I se mění na kat. **R2** (zbraně předělané ze samočinných; zbraň, do které je vložen nadlimitní zásobník),

> kat. B se mění na kat. **R3** (krátké, samonabíjecí),

> kat. C se mění na kat. **R4** (dlouhé opakovací),

> kat. C-I se mění na **PO** (podléhají ohlášení – jedno nebo dvouranové, poplašné a signalizační, znehodnocené v souladu s přímo použitelným předpisem Evropské unie),

> kat. D se mění na **NO** (nepodléhají ohlášení – historické, airsoftové, paintballové).

Došlo k jedné viditelné změně kategorizace zbraní – flobertky a zbraně pro soupeřský systém už nejsou PO (dříve C-I), ale zákon se na ně dívá úplně stejně, jako na ostatní zbraně (tedy třeba samonabíjecí krátké zbraně na soupeřský systém jsou kat. R3).

Zároveň došlo ke změnám pojmenování **kategorií střeliva**, které dříve spadalo pod stejné kategorie jako zbraně:

> kat. A se mění na kat. **S1** (zakázané – výbušné, zápalné),

> kat. A-I se mění na kat. **S2** (svítící, s řízenou deformací),

> kat. B a C se mění na kat. **S3** (běžné střelivo, signální nad 16 mm, s řízenou deformací pro dlouhé zbraně),

> kat. D se mění na **S4** (nábojky, signální střelivo do 16 mm).

V. Zavádí se nový pojem „**Zapsaná autorizace**“. Každý, kdo chce nově nakládat se zbraněmi kat. PO, musí být nově držitelem autorizace k nakládání se zbraní kategorie PO zapsané do centrálního registru zbraní, kterou vydává na žádost krajské ředitelství policie osobám, které splní zákonné podmínky uvedené v § 55 zákona.

VI. Zavádí se nový pojem „**Regulované součásti**“, kam spadají:

> hlavní část zbraně – kategorizuje se jako zbraň, pro kterou je část určena,

> polotovar hlavně s dokončeným vývrtem („trubka“), který se kategorizuje jako zbraň, pro kterou je polotovar určen,

> součásti zbraně umožňující samočinnou střelbu (kategorizuje se jako R1),

> tlumiče (dříve zbraně kat. C, nově kategorizovány jako R4),

> nadlimitní zásobníky (nově kategorizovány jako S2).

VII. Zůstává „**místní příslušnost**“ každého držitele k některému z krajských ředitelství policie (např. dle místa pobytu u řízení ve věcech zbrojního oprávnění). Většinu správních úkonů (žádosti, registrace, ohlášení aj.) lze nicméně činit na **kterémkoliv** krajském ředitelství u odboru pro zbraně a bezpečnostní materiál (OSZBM).

VIII. Zákon explicitně definuje pojem „**nakládání se zbraněmi**“. Tím je **jakékoliv fyzické zacházení** se zbraní či střelivem (včetně přepravy, uložení). Za nakládání se zbraní se ale považují také právní jednání, upravuje-li je výslovně zákon (např. nabytí nebo převod vlastnictví ke zbraní).

IX. Zcela nově je vymezen pojem „**nošení zbraně**“. Dosud se za nošením zbraně rozumělo „mít zbraň nebo střelivo u sebe“ s výjimkou situa-

ce, kdy zbraň nebo střelivo měla osoba uvnitř bytových nebo provozních prostor nebo uvnitř zřetelně ohraničených nemovitostí se souhlasem vlastníka nebo nájemce těchto prostor. Nově je to nakládání se zbraní na místě veřejně přístupném a současně je zbraň viditelná **nebo** nabitá.

X. Nový zákon zavádí úplně **nový přístup ke zbrojním licencím**:

> Dřívější skupiny A, B, C, D, E a jejich libovolná kombinace jsou nově **ZL1** (opravňuje podnikatele k činnostem: přeprava, prodej, úschova, výroba aj.).

> Dřívější skupiny F, G, H, I, J a jejich libovolná kombinace se nově označují jako **ZL2** (opravňuje podnikatele k činnostem: výuka a výcvik, ochrana života aj.).

> Účelem nově vzniklé licence ZL3 není podnikatelská činnost a opravňuje držitele provádět za konkrétním účelem některou z činností v kategorii ZL1 nebo ZL2. Jelikož už bez licence nebude možné pořídit zbraň kategorie R1 (dříve A), budou si nově sběratelé zbraní muset obstarat licenci ZL3. Stejně tak je možné si licenci ZL3 zařídit jednorázově např. pro výrobu zbraně. Držitel ZL1 nebo ZL2 nemůže být současně držitelem ZL3.

> Zbraň trvale dovézt nebo vyvézt smí jen držitel zbrojní licence. Jelikož Ministerstvo průmyslu a obchodu nepředpokládá držitele licence nikoho jiného než „osobu s IČO“, odpadá pro držitele ZO možnost individuálního trvalého dovozu nebo vývozu zbraně.

XI. Zavádí se nové kategorie „**hlavní a vedlejší držitel zbraně**“. Nově se v návaznosti na to zjednodušuje možnost zapůjčení zbraní (především kat. R2 a R3) mezi držiteli zbrojního oprávnění. Každý hlavní držitel zbraně může ke své zbraní nechat připsat libovolný počet vedlejších držitelů, kteří na zbraň mají příslušná oprávnění. Vedlejší držitel pak smí se zbraní nakládat (vyjma prodeje a zápisu dalších vedlejších držitelů). Zbraň kategorie R4 (dříve C) lze nadále přenechat (půjčit) i jinému držiteli ZO bez na-

hlašování, ovšem maximálně na 30 dnů po sobě jdoucích.

XII. **Svěření** (tzn. zapůjčení zbraně, např. na střelnici, pod dohledem zodpovědné osoby) zůstává beze změn.

XIII. Za **nevratnou úpravu** zbraně se nově považuje **zkrácení hlavně** zbraně.

XIV. Jako při každé změně zákona byla i nyní vyhlášena tzv. **zbraňová amnestie**. Pokud kdokoli do 30. 6. 2026 dobrovolně předá policii zbraň nebo střelivo, které neoprávněně přechovával, zanikne mu trestní odpovědnost za trestný čin nedovoleného ozbrojování. V praktické rovině to znamená, že dotyčná osoba nebude policií „vyslýchána, kde ke zbraní přišla“. Zbraň projde balistickou expertízou a dotyčná osoba si bude moci požádat o vydání příslušného oprávnění a následně si zbraň odnést.

XV. ZO samo o sobě **není časově omezené** a bude platit trvale, dokud nebude ZO pozastaveno nebo odňato. Jinými slovy se u ZO nebude muset periodicky žádat o prodloužení. Nicméně bude nutné každých 5 let dokládat potvrzení o zdravotní způsobilosti (nebyl-li předchozí lékařský posudek vydán na dobu kratší).¹² S ohledem na to, že většina lidí měla „starý“ zbrojní průkaz vydaný na 10 let, tak k prvnímu doložení zdravotní způsobilosti policie sama vyzve (§ 150 odst. 9 zákona). Následně si držitel ZO bude uplynutí lhůty hlídat sám (např. pomocí Portálu občana).

XVI. **Policie má povinnost** prověřovat průběžně podmínky oprávnění (ZO, ZL autorizace). A to alespoň jednou za 5 let. Současně platí, že policie vyzve držitele oprávnění k fyzickému předložení jím držných zbraní, a to alespoň jednou za 10 let. Nic ale držitelé nebrání, aby zbraň ke kontrole policii předložil i proaktivně.

XVII. **Ze zbraní lze střílet pouze na střelnici** s následujícími výjimkami:

> jiné než palné a plynové zbraně lze používat i na jiných vhodných místech,

> zbraně s ústovou energií do 50J lze střílet i na jiných vhodných místech,

¹² Náležitosti lékařského posudku, jakož i seznam nemocí, vad nebo stavů, které vylučují nebo omezují zdravotní způsobilost, stanoví vláda nařízením. Aktuálně se jedná o nařízení vlády č. 351/2025 Sb..

> provádět jinou než ostrou střelbu (např. slepými nábojkami) lze i na jiných vhodných místech.

Pro všechny uvedené výjimky platí, že musí být v místě zajištěno, že není ohrožen život, zdraví, majetek či veřejný pořádek.

XVIII. Úprava zabezpečení zbraní zůstává téměř stejná. Pro zabezpečení více než 20 zbraní již není třeba komorový trezor, ale stačí i skříňový trezor kombinovaný s elektronickým zabezpečovacím zařízením.

XIX. Nově se povoluje ponechání zbraní ve vozidle za následujících podmínek (§ 13 nařízení vlády č. 187/2025 Sb.):

> zbraně kategorie R2, R3 nebo R4 (nejvýše 2) musí být ve schránce, která je připevněna ke karoserii,

> schránka nesmí jít otevřít a oddělit bez použití dílenského nářadí,

> schránka nesmí být při pohledu zvenku ani částečně viditelná,

> schránka musí být umístěna v části vozu s pevnou kovovou karoserií a okna zavřená,

> vozidlo musí být standardním způsobem uzamčeno,

> maximální doba uložení je 4 hodiny (nesmí to být v noci),

> zbraň nesmí být v nabitěm stavu a střelivo musí být uloženo odděleně od zbraně.

XX. Z přechodných ustanovení zákona vybíráme:

> Zbraně, které nyní spadají do jiných kategorií, ale byly uvedené na trh před 30. 1. 2021 jako zbraně kat. D, zůstávají zbraněmi kat. NO (tzv. expanzky, flobertky do 7.5J, jedno a dvouranné na dělené střelivo, signální zbraně do 16 mm).

> Zbraně, které byly uvedené na trh od 31. 1. 2021 do 31. 12. 2025 jako zbraně kat. C-I zů-

stávají zbraněmi kat. PO (flobertky, zbraně pro soupeřský systém).

> Držitel zbraně či střeliva na výjimku (R1, S1) se považuje za držitele ZL3 bez povinnosti vnitřního předpisu a ustanovení hlavního zbrojře.

> Držitel regulované součásti před 1. 1. 2026 se považuje za oprávněného k nakládání s ní. Její využití ke zhotovení palné zbraně se již ale řídí novým zákonem.

> Držitel zbraně PO, který není držitelem zbrojního oprávnění, se automaticky stává držitelem „zapsané autorizace“.

> Kdo nemá zbrojní oprávnění a sbírá nadlimitní zásobníky, měl povinnost do 30. 1. 2026 požádat o vydání zapsané autorizace k tomuto účelu.

XXI. Nově se přistupuje jinak k procesu získání zbrojního oprávnění. Zatímco nutnost návštěvy lékaře a žádosti na policii zůstala, nestanovuje již místo zkoušky a střelnici policie, ale je na každém, aby si střelnici našel sám a domluvil se zde na vykonání zkoušky. Seznam tzv. zkuškových střelnic (tj. střelnic, na nichž lze konat zkoušku odborné způsobilosti nebo komisionální zkoušku) je vyvěšen na webu CRZ.¹³ Zároveň se mění samotný **průběh praktické části zkoušky** před zkušebním komisařem:

> používá se více zbraní, střílí se povinně dvěma zbraněmi,

> na místě lze podávat protest,

> po 2 neúspěšných pokusech, pokud žadatel alespoň jednou uspěl v teoretické části zkoušky (testové otázky), může žadatel absolvovat ještě komisionální zkoušku, na kterou se přihlašuje prostřednictvím krajského ředitelství policie.

Nadstavbový zákon

Vedle zákona o zbraních nadále zůstává účinný tzv. nadstavbový zákon č. 14/2021 Sb., o nakládání se zbraněmi v některých případech ovlivňují-

¹³https://crz.policie.gov.cz/web_crz_internet/Verejne/ZkouskoveStrelnice.aspx

cích vnitřní pořádek nebo bezpečnost České republiky. Tento zákon jednak zakazuje zakládat, organizovat nebo vyzbrojovat „ozbrojené skupiny“ (nestátní spolky branců atp.¹⁴) a účastnit se jejich činnosti. Navazuje tak na obecný zákaz, vyslovený v § 145 odst. 2 o.z., založit právnickou osobu ozbrojenou nebo s ozbrojenými složkami, ledaže taková právnická osoba spadá pod zde vyjmenované výjimky.

Současně ale také vymezuje některá pravidla pro vycvičené ozbrojené civilisty jako osoby, které mohou mít pozitivní vliv na vnitřní pořádek nebo bezpečnost České republiky. Zákon zavádí systém vzdělávání (program střelecké přípravy, kurzy nebo hodnocené střelby) a podpory takových lidí. Osoba účastnící se programu střelecké přípravy i střelná zbraň, s níž je nakládáno v systému střelecké přípravy (současně se taková skutečnost vyznačí v centrálním registru zbraní), se pak stávají zálohou státu pro plnění úkolů při zajišťování vnitřního pořádku, bezpečnosti anebo obrany České republiky.

Zbraně a exekuce

Se zbraněmi se soudní exekutoři při výkonu exekucí či další činnosti mohou setkat v různých situacích. V tomto článku bychom se chtěli zaměřit rámcově (pouze) na některé typové situace, ke kterým může pravidelně docházet.

Legálně držená zbraň jako předmět exekuce

Informace o osobách a zbraních

Na začátku této subkapitoly budiž připomenuto, že zákon o zbraních zrušil fyzické (papírové) zbrojní průkazy, licence i průkazy zbraně¹⁵. Podle § 33 odst. 3 ex.ř. má povinnost oznámit exekutorovi na jeho písemnou žádost údaje potřebné k vedení exekuce mj. také „*orgán pověřený vedením informačního systému veřejné správy, ve kterém jsou vedeny údaje o zbraních, střelivu a provozovaných střelnicích*“. Oním informačním

systémem je Centrální registr zbraní (IS CRZ), jehož správcem je Policejní prezidium.

Pro účely provádění exekuce mohou z údajů vedených v CRZ být potřebné např. tyto údaje:

– o osobách,

> které jsou držiteli oprávnění podle ZZS (držitel zbrojního oprávnění, držitel zbrojní licence, držitel autorizace k nakládání se zbraní kategorie PO zapsané do CRZ aj.) anebo o vydání takového oprávnění teprve žádají (včetně jejich kontaktních údajů, zejména e-mailové adresy a telefonního čísla),

> u nichž se posuzuje jejich bezúhonnost a spolehlivost (žadatel o vydání zbrojní licence či její držitel, žadatel o povolení provozovat střelnici) a

> jsou oprávněny vstupovat do CRZ (držitel licence anebo jím určená osoba).

– zbraních a střelivu (a souvisejících podrobnostech vč. výjimek, popř. vedlejších uživatelů zbraně).

Ke každé osobě tak lze určitě získat např. informaci ke každé zbraní podléhající registraci nebo zbraní kategorie PO, jíž je daná osoba držitelem, hlavním držitelem nebo vedlejším držitelem (jde o informace, které jsou také součástí zbrojního listu vydávaného podle § 147 ZZS).

Pojetí zbraně do soupisu

Pro další úvahy je žádoucí na tomto místě předznamenat, že z údajů uvedených v CRZ sice jednoznačné vlastnické (soukromoprávní) poměry k evidovaným zbraním a střelivu k aktuálnímu okamžiku neplynou. Tyto údaje jsou však, jak bude rozvedeno dále, poměrně silnou indicií pro další úvahy soudního exekutora či jím pověřeného zaměstnance (např. vykonavatele), jak případně v rámci exekuce prodejem postupovat.

¹⁴ Jde o skupinu osob, která má povahu paramilitární ozbrojené složky, je určena k ozbrojenému prosazování cílů založených na politické, náboženské nebo jiné ideologii a nakládá se zbraněmi, usiluje o získání přístupu ke zbraním, nebo organizuje osoby, které zbraněmi nakládají.

¹⁵ Výjimkou je tzv. zbrojní list, který se osobě vydává na její žádost. Tento list společně s dalším dokladem totožnosti je jednou z možností prokázání oprávnění nakládat se zbraní podléhající registraci nebo zbraní kategorie PO.

Zatímco předchozí zákon o zbraních upravoval např. podmínky pro nabytí vlastnického práva (§ 8 nebo § 66 aj.), ZZS je v tomto ohledu při použití této či odvozené terminologie skoupý. Pokud ZZS naznačuje něco o poměru osoby ke zbraní, používá většinou pojem „držitel“¹⁶. Tento pojem se pro účely ZZS nedefinuje¹⁷.

Údaj o vlastnictví v CRZ

Jak bylo uvedeno výše – CRZ obsahuje informace o zbraních, které podléhají registraci (R1 až R4) či ohlášení (PO). ZZS stanoví, že hlavním držitelem zbraně je osoba, které byla tato zbraň zaregistrována (§ 71 odst. 1 ZZS). Policie zbraň registruje osobě, která provedla ohlášení. Povinnost provést ohlášení má osoba, která nabytí zbraň podléhající registraci (§ 70 odst. 1 ZZS) – takovou osobou nutně musí být vlastník nebo držitel zbraně. Obdobnou povinnost má osoba, která převedla (již) registrovanou osobu na jiného (§ 70 odst. 2 ve spojení). Lhůty k ohlášení se vážou k okamžiku, kdy osoba s takovou zbraní začala nakládat. Za nakládání se zbraní ZZS považuje také právní jednání, které ZZS výslovně opravňuje [§ 3 písm. a) ZZS]¹⁸. To stejné platí i v případě nabytí zbraně kategorie PO (§ 72). Z toho postupu jsou stanoveny výjimky stanovené zejména v § 73 odst. 1 až 3 (např. nabytí zbraně za účelem trvalého přeshraničního přemístění, zvláštní evidence vedená držitelem zbrojní licence skupiny ZL1). Podle § 125 odst. 2 ZZS platí, že **vlastník** zbraně, který pozbude či nezíská příslušné oprávnění, může požádat policejní orgán o předání zbraně jiné osobě (úschova, převod) či úřední zničení.

Z výše uvedeného plyne, že jakkoliv je pojmosloví v ZZS do určité míry používáno nedůsledně a (vcelku legitimně) neodpovídá soukro-

moprávním poměrům, bude s **vysokou mírou pravděpodobnosti** registrovaným (hlavním) držitelem zbraně její vlastník, a to i přes to, že zápis do CRZ **nemá** ve vztahu k věcným právům žádné právotvorné účinky (§ 1102 o.z.). Vždy je tedy třeba vycházet z konkrétních skutkových okolností, které jsou nebo musejí být soudnímu exekutorovi známy (např. z obsahu spisu).

Tento dílčí závěr je využitelný jak při soupisu movitých věcí v místě, tak pro případné využití soupisu zápisem do protokolu (§ 327a o.s.ř.).

Vlastnictví zbraně kat. NO

Osoby oprávněné nakládat se zbraněmi kategorie NO jsou vyjmenovány v § 7 písm. f). Z něj plyne, že mezi oprávněnými osobami mohou být i osoby, které nedisponují zbrojní licencí či zbrojním oprávněním. Jelikož údaje o těchto zbraních nejsou v CRZ, nelze držitelské či vlastnické poměry k těmto zbraním podrobit úvaze rozebrané v kap. Údaj o vlastnictví v CRZ. U těchto zbraní tedy platí, že jejich vlastnický režim je třeba zkoumat stejným způsobem jako u jiných movitých věcí.

V teoretické rovině mohou mít k dispozici využitelné údaje o těchto zbraních držitelé zbrojních licencí, kteří mají povinnost vést evidenční soupis palných zbraní kategorie NO, se kterými nakládají. Tento evidenční soupis musí obsahovat identifikující osobu, které zbraň předal nebo na niž ji převedl.

Převzetí a uložení zbraně

Před rozhodnutím o převzetím zbraně si soudní exekutor musí učinit ekonomickou úvahu, zda se

¹⁶ O „vlastníku zbraně“ hovoří ZZS pouze v § 111, 116 a 125. Pokud se hovoří o „vlastnictví“, je použito pouze ve spojení „vlastnictví státu“ (§ 116, 117, 125 a 150). Naznačuje-li ZZS v nejasných obrysech možné vlastnické poměry, hovoří o osobě, která „nabude zbraň“. Např. viz explicitní zákaz nabývat vyjmenované zbraně prostřednictvím spotřebitelských smluv uzavřených na dálku (§ 10 odst. 4). Pojem držitel ZZS se v většině používá v souvislosti s držbou (veřejnoprávního) oprávnění – držitel licence, oprávnění, výjimky, zapsané autorizace. Tyto případy použití jsou pro účely tohoto článku ponechány stranou.

¹⁷ V českém právu se držitelem většinou rozumí possesor, tj. osoba, která s věcí nakládá jako s vlastní, resp. osoba, která vykonává (vlastnické či jiné) právo (§ 987 o.z.) - a to s úmyslem vykonávat toto právo pro sebe (animus possidendi). V případě, že osoba fakticky (přímo či nepřímo) ovládá věc bez držební vůle, v teorii označována jako detentor. Případný rozbor, zda se za držitele zbraně považují i detentori, by přesahoval vymezený předmět tohoto článku – v této souvislosti lze odkázat např. na úpravu přenechání a svěření zbraně, které počítají s tím, že fakticky ovládat věc může i osoba, která nemá držební vůli. Dtto platí i pro tzv. vedlejšího držitele.

¹⁸ DZ k ZSS k tomu uvádí, že „[...] nabytí vlastnictví ke zbraní je např. nabyvatel povinen ohlásit krajskému ředitelství policie, ale na druhé straně se na takový případ (pokud půjde pouze o samotné právní jednání a současně nebude nabyvatel se zbraní fyzicky nakládat) nebude např. vztahovat zákaz požívání alkoholu“.

vynaložení nákladů na zákonné zajištění zbraně a následné zpeněžení zbraně (ocenění, provedení dražby) vyplatí. Z praktických zkušeností plyne, že prodej se vyplatí pouze v případě zbraní historicky či sbírkově zajímavých.

Zajištění zbraně (§ 66 odst. 4 ex.ř.) či její převzetí k dražbě (§ 328b odst. 2 o.s.ř.) je nepochybně nakládáním se zbraní ve smyslu § 3 písm. a) ZZS. Aby mohl soudní exekutor nebo jím pověřený zaměstnanec nakládat se zbraní, musí mít příslušné oprávnění uvedené v § 7 a 8 ZZS či policií vydanou výjimku (§ 46 až 50 ZZS) – a to v závislosti na kategorii zbraně či střeliva. To stejné platí i pro tzv. regulované části zbraně (§ 9 ZZS).

V praktické rovině z toho plyne jednoduché doporučení v případě soupisu zbraní v terénu, kdy je zařazení do příslušné kategorie pouhým pohledem jen velice obtížné: **není-li soudní exekutor držitelem zbrojní licence** (i když je držitelem zbrojního oprávnění), neměl by se zbraně ani **dotýkat**. Soudní exekutor by měl v takovém případě postupovat podle § 115 ve spojení s § 11 odst. 2 písm. g) ZZS a nález zbraně nebo střeliva neprodleně **oznámit policii**.

K převzetí zbraně (tj. fyzickému převzetí a zabezpečenému uložení podle § 83 nebo 84 ZZS) zbraně lze doporučit, aby soudní exekutor využil služeb osoby, která je držitelem zbrojní licence skupiny ZL1¹⁹. Takový postup je sice nákladnější, nicméně soudní exekutor má jistotu, že neporušuje poměrně košaté předpisy regulující nakládání se zbraněmi. V případě zajištění zbraně, která podléhá registraci (R1 až R4) nebo ohlášení (PO), soudním exekutorům **doporučujeme** informovat příslušný orgán PČR o tom, kdy zbraň zajistil a kde bude uložena, aby tato skutečnost mohla být zanesena podle § 128 odst. 3 písm. l) ZZS.

Zpeněžení zbraně

Podle § 11 odst. 3 písm. c) ZZS platí, že nikdo nesmí převést zbraň nebo střelivo nebo jinak s nimi umožnit nakládat osobě, která k tomu není

oprávněna. Soudní exekutor ale není formálně vzato osobou, která převádí zbraň, ale osobou, jejímž rozhodnutím dochází k přechodu vlastnického práva ke zbraní (§ 1114 o.z.). Z tohoto právního pnutí rezultují dva možné výklady.

Varianta A - exekutor převádí zbraň

Soudní exekutor musí v dražební vyhlášce upozornit, že dražitelem může být pouze osoba, která doloží zákonným způsobem potřebné oprávnění nakládat se zbraní příslušné kategorie (zbrojní oprávnění, zbrojní licence, popř. udělenou výjimku atp.)²⁰. Před připuštěním dané osoby do dražby musí soudní exekutor takové oprávnění zkontrolovat. Zrcadlově k tomu to znamená, že exekutor nepřipustí do dražby osobu, která takové oprávnění nemá, aniž by k tomu v právní úpravě byla jasná procesní opora. Jelikož se jedná o prodej movité věci, nemá osoba, která navzdory názoru exekutora tvrdí, že je držitelem patřičného oprávnění (popř. splňuje jiné podmínky – např. věk), žádný opravný prostředek²¹.

Po zaplacení nejvyššího podání přejde na vydražitele vlastnické právo. Soudní exekutor by v takovém případě, hledí-li se na něj jako osobu převádějící zbraň, měl převod do 10 pracovních dnů ohlásit krajskému ředitelství policie, jde-li o zbraň podléhající registraci nebo ohlášení (§ 70 odst. 2 a 72 odst. 2 *per analogiam* ZZS). Soudní exekutor vydražiteli na základě žádosti vydá potvrzení o přechodu vlastnického práva k vydražené zbraní (§ 329a o.s.ř.). V praktické rovině to bude vydražitel potřebovat vždy, aby mohl řádně doložit, že nabyl zbraň a mohl si splnit svoje povinnosti k registraci či ohlášení zbraně (§ 70 odst. 1 a § 72 odst. 1 ZZS). Následně při předání vydražené zbraně by pak exekutor měl ale opětovně požadovat, aby dotyčná osoba doložila své oprávnění, protože v mezidobí mohlo dojít ke změně, uplynul-li mezi dražbou a předáním delší časový úsek. V případě, že toto oprávnění pozbyla, měl by exekutor postupovat podle § 125 ZZS, tj. zbraň odevzdat policii nebo jí umožnit převzetí zbraně na místě jejího dosavadního uložení.

¹⁹ V případě vědomosti o existenci zbraně předem, lze takovou osobu k soupisu přibrat jako vhodnou osobu (§ 326 odst. 9 o.s.ř.).

²⁰ To předpokládá, že soudní exekutor správně klasifikuje třídu zbraně nebo střeliva (např. prostřednictvím odborného vyjádření).

²¹ To nevylučuje, že takový postup exekutora by mohl být posouzen jako nesprávný úřední postup ve smyslu zákona č. 82/1998 Sb.

Varianta B - exekutor nepřevádí zbraň

Soudní exekutor v dražební vyhlášce neomezuje okruh dražitelů a nekontroluje oprávnění osoby s draženou zbraní nakládat. To rozšiřuje okruh možných dražitelů o množinu osob, které nemají oprávnění, ale o takové oprávnění mají v plánu požádat. Takový postup je nepochybně ve prospěch účastníků exekučního řízení, nicméně vystavuje soudního exekutora riziku udělení pokuty. Autorům není známo žádné rozhodnutí soudu, které by (v poměrech staré právní úpravy) řešilo tuto specifickou situaci (dražba orgánem veřejné moci, přechod vlastnického práva). V každém případě je povinností exekutora ověřit oprávnění vydražitele nakládat se zbraní v okamžiku fyzického předání vydražené zbraně (stejně jako v případě sub 4.1.4.1). V případě doložení oprávnění lze doporučit předání zbraně ohlásit krajskému ředitelství policie, jde-li o zbraň podléhající registraci nebo ohlášení (§ 70 odst. 2 a 72 odst. 2 *per analogiam* ZZS), aby policie měla informaci o tom, že má očekávat ze strany vydražitele jeho registraci či ohlášení zbraně.

Účelem norem ZZS je primárně zajistit, aby se zbraní nenakládaly osoby bez příslušného oprávnění. Toho bude dosaženo fakticky stejnou měrou v obou variantách. V obou variantách může nastat situace, kdy se vlastníkem zbraně stane osoba, která při předání nebude vlastníkem (buď oprávnění pozbyla anebo jej nikdy nenabyla). S tím právní úprava počítá a má řešení zakotvené v již zmíněném § 125 ZZS. Z těchto důvodů se jeví jako praktičtější postupovat podle varianty

B, byť na sebe soudní exekutor bere riziko, že policejní orgán může být jiného právního názoru.

Nález zbraně bez prokázání oprávnění

V případě, že soudní exekutor či jím pověřený zaměstnanec nalezne při výkonu činnosti (např. vyklizení, místní šetření) zbraň, aniž by v místě bylo prokázáno oprávnění nakládat se zbraní (§ 146 ZZS), postupuje podle § 115 ve spojení s § 11 odst. 2 písm. g) ZZS a nález zbraně nebo střeliva neprodleně **oznámí policii**.

Zákaz vstupu se zbraní

V souvislosti se zbraněmi závěrem ještě upozorňujeme, že ustanovení § 85 ZZS, které stanoví orgánu veřejné moci povinnost umožnit držiteli krátké zbraně její uložení, pokud orgán veřejné moci vynucuje zákaz vstupu se zbraní do svých úředních nebo chráněných prostor. K podmínkám uložení odkazujeme na § 83.

Článek on-line si přečtete zde:

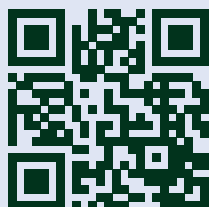
Beck-Noxtua
PRÁVNÍ AI

Legal AI workspace

Budoucnost právní praxe
s kvalitou C. H. Beck

Právní řešerše
Analýza i tvorba dokumentů
Spolehlivé zdroje

Pro advokáty,
firemní právní oddělení
i veřejnou správu

www.beck-noxtua.cz

text: Mgr. Tomáš Tunkl

předseda IT komise, člen Mezinárodní komise EK ČR a soudní exekutor EÚ Český Krumlov

Stav elektronické komunikace mezi soudními exekutory a peněžními ústavy

Elektronická komunikace mezi peněžními ústavy a soudními exekutory prošla zásadní změnou s účinností od 1. ledna 2013, kdy byl novelou č. 396/2012 Sb. zaveden povinný datový soubor pro součinnostní dotazy. Podobu tohoto souboru stanoví vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 418/2001 Sb., o postupech při výkonu exekucí a další činnosti, přičemž příslušná datová příloha byla do vyhlášky doplněna novelou č. 491/2012 Sb.

Současně byl zaveden povinný datový soubor také jako příloha exekučního příkazu a vyznění o nabytí právní moci. Další významnou změnu přinesla novela č. 164/2015 Sb., která rozšířila povinnost přikládat datový soubor rovněž na usnesení o změně a zrušení exekučního příkazu.

Z praktického hlediska lze rozlišit dva základní režimy komunikace. Prvním je plně strojová komunikace v případě součinnostních dotazů a odpovědí na ně. Druhým je strukturovaná komunikace prostřednictvím povinné datové přílohy, která doprovází exekuční příkaz, usnesení o jeho změně či zrušení a následné odpovědi peněžních ústavů. Veškerá komunikace je realizována prostřednictvím systému datových schránek.

Zavedení této formy komunikace znamenalo významný krok směrem k digitalizaci exekuční agendy a přineslo výrazné zjednodušení komunikace mezi soudními exekutory a peněžními ústavy. S tímto pozitivním vývojem však současně došlo k výraznému nárůstu objemu datové komunikace.

Podstatná část této komunikace má přitom tzv. balastní charakter. Typickým příkladem je situace, kdy soudní exekutor zasílá součinnostní dotaz a peněžní ústav poskytne negativní odpověď. Ten-

to proces se v průběhu vedení exekučního řízení opakuje v různých časových intervalech v závislosti na organizačních a technických možnostech jednotlivých exekutorských úřadů.

Z důvodu dřívějších postihů ze strany dohledových orgánů za nečinnost jsou navíc i tyto negativní výsledky dotazů archivovány v informačních systémech soudních exekutorů jako doklad o procesní aktivitě v řízení. Tento přístup vede k dlouhodobému nárůstu objemu uchovávaných dat a s tím souvisejícím požadavkům na kapacitu datových úložišť exekutorských úřadů.

Je rovněž třeba připomenout, že povinný formát datového souboru obsažený v příloze vyhlášky se od roku 2013 zásadně nezměnil. To však neznamená, že by nedocházelo k jeho postupnému vývoji. Datový formát totiž vychází ze standardu České bankovní asociace pro elektronický exekuční příkaz¹, který se v některých parametrech od původní vyhláskové verze mírně liší. Aktuálně používanou verzí je verze č. 2 ze dne 1. srpna 2019.

Tato skutečnost přirozeně vyvolává několik zásadních otázek. Je stávající formát datové výměny stále adekvátní současným potřebám exekuční praxe? Nezatěžuje v některých situacích zbytečně obě strany komunikace? Poskytuje aktuální systém datové výměny dostatečně relevantní informace pro vedení exekučního řízení nebo pro posouzení přiměřenosti zásahu do majetkové sféry povinného? A konečně – reflektuje stávající právní a technický rámec dostatečně technologické limity současného řešení?

Je třeba zdůraznit, že současné řešení nelze označit za technicky nevyhovující. Naopak jde o sys-

¹ <https://www.cbaonline.cz/clanky/elektronicky-exekucni-prikaz>

tém, který v době svého vzniku představoval významný posun v digitalizaci této agendy. Současně je však nutné otevřeně přiznat, že současný stav již není zcela optimální a vyžaduje další koncepční rozvoj.

Součinnostní dotazy

V současné praxi se součinnostní dotaz fakticky redukoval na zjištění, zda má povinný, případně jeho manžel nebo partner, veden účet u konkrétního peněžního ústavu. Ostatní poskytované údaje mají z hlediska vedení exekučního řízení zpravidla omezenou využitelnost a soudním exekutorům lze doporučit, aby se na ně při rozhodování nespolehali.

Zejména nelze na základě těchto údajů spolehlivě posuzovat přiměřenost postihu majetku povinného. Peněžní ústavy totiž poskytují odpověď na součinnostní dotaz ke dni jeho zpracování. V důsledku výrazného nárůstu datové komunikace se však prodloužila doba zpracování dotazů. U některých velkých peněžních ústavů jsou odpovědi zasílány až kolem dvacátého dne po odeslání dotazu, což znamená, že poskytnutá data mohou být již v okamžiku jejich doručení přibližně dvacet dní stará.

Dalším významným faktorem je skutečnost, že větší na peněžních ústavů po zjištění existence exekučního řízení přistupuje k zadržení finančních prostředků ve prospěch vlastních nároků peněžního ústavu. V případě negativní odpovědi tak vzniká komunikace, která nepřináší žádnou relevantní informaci pro další vedení řízení, avšak zatěžuje obě strany jak z hlediska jejího vytvoření, tak z hlediska archivace.

Z tohoto důvodu dlouhodobě usilují společně s vedením Exekutorské komory o redukci této formy komunikace. V uplynulých letech proběhla řada jednání s politickou reprezentací s cílem umožnit soudním exekutorům přístup k Centrální evidenci účtů vedené Českou národní bankou². Tuto iniciativu podporuje rovněž státní zastupitelství a Notářská komora.

Přístup k této evidenci by umožnil provést jednoduchý dotaz identifikující peněžní ústavy, u nichž

má povinný veden účet. Následná komunikace by pak probíhala pouze s těmi institucemi, u nichž je existence účtu potvrzena. Tím by se výrazně snížil objem zbytečné komunikace a současně by se zvýšila efektivita samotného exekučního řízení.

Datová výměna u exekučních příkazů

Datová výměna související s exekučním příkazem, vyrozuměním o nabytí právní moci nebo s usneseními o změně či zrušení exekučního příkazu v současné době nepředstavuje zásadní problém a její zachování se jeví jako ekonomicky i technicky racionální.

Určité otázky však vyvolává kvalita dat, která jsou peněžními ústavami poskytována v reakci na doručený exekuční příkaz. Poskytované informace totiž často neodrážejí všechny nároky, které jsou vůči danému účtu uplatňovány. V důsledku toho se nelze plně spolehnout ani na informaci o aktuálním zůstatku na účtu, ani na možnost tento zůstatek přesně dopočítat.

Problematická je zejména rozdílná praxe jednotlivých peněžních ústavů při odečítání částek, na jejichž výplatu má povinný právo v případě podání žádosti, avšak které budou v případě nepodání žádosti následně vyplaceny soudnímu exekutorovi. Dalším významným nedostatkem je skutečnost, že odpovědi peněžních ústavů zpravidla nezohledňují některé zajišťovací instrumenty, které mohou mít zásadní vliv na posuzování přiměřenosti postihu nebo na rozhodování o dalším postupu v řízení.

Absence datové výměny při skončení exekuce

Samostatným problémem je absence standardizované datové výměny v případě skončení exekuce vymožením. Oznámení o skončení exekuce totiž není spojeno s povinnou datovou přílohou.

V praxi tento nedostatek částečně řeší někteří soudní exekutoři tím, že využívají datový formát určený pro zrušení nebo zastavení exekučního

² <https://www.cnb.cz/cs/statistika/centralni-evidence-uctu/>

příkazu. Přestože se toto řešení jeví jako funkční, jde spíše o praktickou improvizaci než o systémové řešení. Domnívám se proto, že by bylo vhodné tento deficit legislativně i technicky odstranit. Tento požadavek byl již opakovaně komunikován rovněž se zástupci České bankovní asociace.

Závěr

Soudní exekutoři byli v českém právním prostředí průkopníky této formy elektronické komunikace, která významně přispěla k digitalizaci a zefektivnění exekuční agendy. O funkčnosti tohoto modelu svědčí i skutečnost, že obdobné technologické

řešení následně převzaly i další instituce veřejné moci, například notáři nebo Celní správa.

Další rozvoj této oblasti by měl směřovat především ke snížení objemu zbytečné komunikace, ke zvýšení kvality poskytovaných dat a k odstranění některých systémových nedostatků současného řešení. Pokud se podaří tyto modernizační kroky realizovat, může se elektronická komunikace mezi soudními exekutory a peněžními ústavy stát ještě efektivnějším nástrojem pro výkon exekuční činnosti v digitálním prostředí.

Článek on-line si přečtete zde:

Mgr. David Hozman

Judikatura v exekučních věcech

1. Společné jmění

usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 20 Cdo 2461/2025 ze dne 4. 11. 2025

k ustanovení § 42 exekučního řádu

Podle právního stavu v době vzniku dluhu (v posuzované věci tedy podle právního stavu do dne 31. 12. 2013) je pro účely posouzení, zda výlučný dluh povinného lze uspokojit ze společného jmění manželů, podstatné, zda vymáhaný závazek vznikl za trvání manželství či nikoliv a zda (ne)byl předmětem vypořádání společného jmění manželů

Pro posouzení, zda byl soudní exekutor oprávněn vydat exekuční příkaz, kterým přikázal pohledávku z účtu manžela povinného u peněžního ústavu, je (vzhledem k datu vydání exekučního příkazu) rozhodující právní úprava účinná do dne 30. 6. 2015.

Podle ustanovení § 262a odst. 2 občanského soudního řádu ve znění účinném ode dne 1. 1. 2014 do dne 30. 6. 2015 bylo možné, jde-li o vydobytí dluhu patřícího do společného jmění manželů, nařídit exekuci vydáním exekučního příkazu srážkami ze mzdy nebo jiného příjmu manžela povinného, přikázáním pohledávky manžela povinného z účtu u peněžního ústavu, přikázáním jiné peněžitě pohledávky manžela povinného nebo postižením jiných majetkových práv manžela povinného.

Soudy vycházely ze zjištění, že závazek povinného není součástí společného jmění povinného a manžela povinného. Oprávněný uvedl, že tento závěr akceptuje, dovolací soud se proto ke správnosti tohoto závěru nevyjadřoval. Soudní exekutor tak vydal exekuční příkaz v době, kdy bylo možné vydat exekuční příkaz přikázáním pohledávky z účtu manžela povinného pouze v případě vymáhání pohledávky patřící do společného jmění manželů, nikoli pro vydobytí výlučného dluhu povinného, jako je tomu v projednávané věci; proto bylo

namístě přistoupit k částečnému zastavení exekuce co do uvedeného exekučního příkazu.

usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 20 Cdo 2684/2025 ze dne 18. 11. 2025

k ustanovení § 55 odst. 1 exekučního řádu

Návrh na zastavení exekuce může podat povinný do 15 dnů ode dne, kdy se dozvěděl o důvodu zastavení exekuce. Podá-li manžel povinného návrh na zastavení exekuce podle ustanovení § 262b občanského soudního řádu, rozhodne o tomto návrhu soudní exekutor na základě písemných dokladů i bez souhlasu oprávněného do 15 dnů ode dne doručení návrhu. Nevyhoví-li soudní exekutor návrhu, postoupí jej společně s exekučním spisem v uvedené lhůtě k rozhodnutí exekučnímu soudu, který o návrhu rozhodne.

Podle ustanovení § 262b odst. 1 občanského soudního řádu je-li výkonem rozhodnutí postižen majetek ve společném jmění manželů nebo majetek manžela povinného ve větším rozsahu, než připouští zvláštní právní předpis, nebo nelze-li ho výkonem rozhodnutí postihnout, může se manžel povinného domáhat v této části zastavení výkonu rozhodnutí.

Vznikl-li dluh jen jednoho z manželů za trvání společného jmění, může se věřitel při výkonu rozhodnutí na základě ustanovení § 731 občanského zákoníku uspokojit i z toho, co je ve společném jmění. Podle ustanovení § 732 občanského zákoníku vznikl-li dluh jen jednoho z manželů proti vůli druhého manžela, který nesouhlas projevil vůči věřiteli bez zbytečného odkladu poté, co se o dluhu dozvěděl, může být společné jmění postiženo jen do výše, již by představoval podíl dlužníka, kdyby bylo společné jmění zrušeno a vypořádáno podle ustanovení § 742 občanského zákoníku. To platí i v případě povinnosti manžela plnit výživné nebo jde-li o dluh z protiprávního činu jen jednoho z manželů nebo v případě, že

dluh jen jednoho z manželů vznikl ještě před uzavřením manželství.

Ze samotného textu zákona je zjevné, že lhůta uvedená v ustanovení § 55 odst. 1 věty první exekučního řádu se týká pouze návrhu na zastavení exekuce, který podává povinný. Manželu povinného, který podává návrh na zastavení exekuce podle ustanovení § 262b občanského soudního řádu zákon žádnou lhůtu nestanoví. Nadto Nejvyšší soud již dříve vyložil, že smysl lhůty 15 dnů uvedené v ustanovení § 55 odst. 1 exekučního řádu spočívá v tom, že vede povinné k tomu, aby podávali návrh na zastavení exekuce „včas“ a exekuci neprodložovali; vyplývají-li však z listin předložených povinným k návrhu na zastavení exekuce skutečnosti, které jsou důvodem pro zastavení exekuce, je soud povinen k nim přihlédnout a i o opožděném návrhu věcně rozhodnout.

Vyplývají-li tedy z listin předložených manželem povinného k návrhu na zastavení exekuce (popř. v průběhu exekučního řízení) skutečnosti, které jsou důvodem pro zastavení exekuce, je soud povinen k nim přihlédnout a o návrhu manžela povinného věcně rozhodnout bez ohledu na to, kdy byl podán.

Nezbytným předpokladem pro omezení postihu společného jmění manželů, jak jej stanoví ustanovení § 732 občanského zákoníku, je mimo jiné projevení nesouhlasu manžela povinného vůči věřiteli (zde oprávněnému) bez zbytečného odkladu poté, co se o dluhu dozvěděl. Není-li tento předpoklad splněn, aplikuje se ustanovení § 731 občanského zákoníku.

I když je projevení nesouhlasu v nyní řešeném případě nespornou skutečností, je třeba se zabývat jeho včasností. Odvolací soud vzal za prokázané, že listina obsahující nesouhlas byla oprávněnému odeslána dne 5. 1. 2018 a doručena dne 9. 1. 2018, nezabýval se však již tím, kdy se bývalý manžel povinného o dluhu dozvěděl ani dalšími konkrétními skutkovými okolnostmi daného případu relevantními pro posouzení, zda byla lhůta dodržena, a uzavřel, že nesouhlas byl projeven bez zbytečného odkladu, aniž by tento závěr odůvodnil.

Omezení podle § 732 občanského zákoníku se týká jen výše (ceny) podílu, nikoliv konkrétních věcí patřících do společného jmění manželů. To vyplývá již z formulace ustanovení § 732 občanského zákoníku; toto ustanovení neomezuje

okruh věcí ve společném jmění manželů (byť i zaniklém), které mohou být postiženy při výkonu rozhodnutí, ale jen výši (cenu) postižitelného podílu.

Je tomu tak proto, že až do doby provádění výkonu rozhodnutí proti dlužnému manželovi nelze postavit najisto, zda věci, které mu na základě dohody o vypořádání společného jmění manželů nebo i jiné právní skutečnosti připadly do výlučného vlastnictví, bude mít ještě v držbě, jaká bude v té době jejich obvyklá cena, resp. cena dosažitelná při dražbě, případně zda budou vůbec zpeněžitelné.

Nárok vymáhajícího věřitele (oprávněného) směřuje proti masě celého společného jmění manželů, avšak jen do výše, již by představoval podíl dlužníka, kdyby bylo společné jmění zrušeno a vypořádáno podle ustanovení § 742 občanského zákoníku. Tento nárok nelze omezit tím, že by dohoda o vypořádání společného jmění manželů, kterou by se dlužnému manželovi dostalo majetku, jehož cena by byla v době rozhodování o žalobě podle ustanovení § 737 odst. 1 občanského zákoníku dostatečná k uspokojení třetí osoby (věřitele), část věcí z možného postihu vyloučila v neprospěch třetí osoby. Ve vykonávacím řízení může být v případě včasného projevení nesouhlasu nedlužného manžela s dluhem vůči věřiteli, postižena celá masa společného jmění manželů, avšak jen do výše, již by představoval podíl dlužníka, kdyby bylo společné jmění zrušeno a vypořádáno podle ustanovení § 742 občanského zákoníku. Uvedené skutečnosti lze uplatnit návrhem na (částečné) zastavení vykonávacího řízení.

Uvedené závěry jsou plně aplikovatelné i na nyní řešenou věc. Není proto správný názor odvolacího soudu, že podstatné je to, že společné jmění manželů bylo ohledně dotčených nemovitých věcí v průběhu exekuce vypořádáno, ať již dohodou nebo tzv. fikcí vypořádání, a dále že se oprávněný mohl podle ustanovení § 737 odst. 1 občanského zákoníku domáhat vyslovení neúčinnosti dohody o vypořádání společného jmění manželů. Tyto skutečnosti naopak nejsou relevantní, neboť bez ohledu na existenci dohody o vypořádání společného jmění manželů, na fikci vypořádání podle ustanovení § 741 občanského zákoníku i na skutečnost, zda se oprávněný domáhal vyslovení relativní neúčinnosti vypořádání společného jmění manželů, lze ve vykonávacím řízení (v exekuci) postihnout celé společné jmění manželů podle ustanovení § 731 občanského zákoníku, popř.

jsou-li splněny předpoklady uvedené v ustanovení § 732 občanského zákoníku může být společné jmění postiženo jen do výše, již by představoval podíl dlužníka, kdyby bylo společné jmění zrušeno a vypořádáno podle ustanovení § 742 občanského zákoníku.

V dalším řízení je tedy třeba se v první řadě zabývat otázkou, zda byly splněny předpoklady pro aplikaci ustanovení § 732 občanského zákoníku, a to včetně včasnosti projeveného nesouhlasu bývalé manželky povinného vůči oprávněnému.

Pokud soud shledá, že tyto předpoklady splněny nebyly, lze podle ustanovení § 731 občanského zákoníku exekuci postihnout celé společné jmění manželů (bez ohledu na to, že po zahájení exekuce zaniklo a bylo vypořádáno). V takovém případě bude na místě návrh bývalé manželky povinného na zastavení exekuce zamítnout, jak to učinil soud prvního stupně.

Pokud soud naopak shledá, že předpoklady ustanovení § 732 občanského zákoníku splněny byly, bude dále třeba ve smyslu tohoto ustanovení určit výši (cenu), již by představoval podíl povinného na společném jmění manželů, kdyby bylo zrušeno a vypořádáno podle ustanovení § 742 občanského zákoníku, a případně částečně exekuci zastavit v rozsahu, v němž cenu podílu povinného převyšuje.

2. Zastavení exekuce

usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 20 Cdo 1627/2025 ze dne 29. 10. 2025

k ustanovení § 55 odst. 7 exekučního řádu

Ohledně efektivity exekuce a výzvy ke složení zálohy i několik let od uplynutí lhůty podle § 55 odst. 7 exekučního řádu, soud uzavřel, že je-li účelem výkladu zákona zachování ústavně-právních principů legitimního očekávání účastníků řízení (oprávněného), jeho právní jistoty, rovnosti a důvěry v právo jako takové, pak výzvu oprávněnému ve smyslu § 55 odst. 7 exekučního řádu není možné pominout.

Nelze totiž připustit, aby do marně vedené exekuce překvapivě bez dalšího vstoupila zákonná novella stanovující nově maximální délku trvání exekuce s následkem zastavení exekuce z důvodu zpětného započtení (celé) uplynulé doby, neboť by tímto postupem (nerespektujícím podmínku výzvy oprávněnému) byla signalizována pravá (tudíž zapovězená) retroaktivita.

Výzva k zaplacení zálohy na další vedení exekuce podle § 55 odst. 8 exekučního řádu je poté podmíněna až nesouhlasem oprávněného se zastavením exekuce. Ani oprávněným složená záloha na další vedení exekuce však nemůže prolongovat maximální lhůtu nad hranici 12 let. Znamená to, že po uplynutí 12leté lhůty je třeba bez ohledu na složenou zálohu exekuci zastavit.

usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 20 Cdo 1488/2025 ze dne 4. 11. 2025

k ustanovení § 55 odst. 9 exekučního řádu

Podle ustanovení § 55 odst. 9 exekučního řádu je oprávněný zproštěn od složení zálohy na další vedení exekuce, jde-li o exekuci k vymožení pohledávky na výživné pro nezletilé dítě, pohledávky za náhradní výživné podle jiného zákona, náhrady újmy způsobené poškozenému pracovním úrazem, nemocí z povolání, ublížením na zdraví nebo trestným činem, pohledávky z deliktu podle občanského zákoníku, bezdůvodného obohacení, pohledávky školy nebo školského zařízení z veřejné služby poskytované podle školského zákona, nebo pokud by zastavení exekuce odporovalo dobrým mravům. Nevyplyvá-li z exekučního spisu opak, má se za to, že oprávněný od složení zálohy na další vedení exekuce podle věty první není zproštěn.

K aplikaci ustanovení § 55 odst. 9 exekučního řádu je třeba přistupovat zdrženlivě. Okolnost, zda vymáhaná pohledávka představuje některou z výše vyjmenovaných výjimek, zkoumá soudní exekutor, případně exekuční soud, na základě právního důvodu či podstaty takové pohledávky a obsahu exekučního titulu.

Evidentním smyslem úpravy ustanovení § 55 odst. 7 a násl. exekučního řádu je snížení počtu exekucí, ve kterých již není jejich účel (vymožení vykonatelné pohledávky či jiné povinnosti pro oprávněného) naplňován po dobu stanovenou zákonem, a s

tím související ochrana povinného před dlouhodobě vedenou bezvýslednou exekucí.

Zásadně není namístě přijímat k privilegovaným pohledávkám podle ustanovení § 55 odst. 9 exekučního řádu extenzivní interpretace, zvláště s přihlédnutím k tomu, že oprávněný je v důsledku zproštění zálohové povinnosti podle uvedeného ustanovení vyňat z režimu lhůt bezvýsledně vedené exekuce s následkem jejího zastavení.

Spojuje-li tedy zákon výhodu oprávněného ve znění ustanovení § 55 odst. 9 exekučního řádu, na kterou je třeba restriktivně nahlížet zejména výkladem teleologickým (sledováním smyslu zákonné úpravy), mimo jiné s vymáháním pohledávky z bezdůvodného obohacení (tj. pohledávky privilegované); Avšak v posuzované exekuci je kromě takové pohledávky vymáháno ještě plnění odlišné, na něž výhoda privilegované pohledávky nedopadá, musí být se zastavením exekuce pro bezvýslednost nesouhlasící oprávněný soudní exekutorem vyzván ke složení zálohy na další vedení exekuce.

usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 20 Cdo 1978/2025 ze dne 10. 12. 2025

k ustanovení § 55 odst. 9 exekučního řádu

Pod kategorií exekucí, jejíž zastavení by odporovalo dobrým mravům, lze podřadit pouze zcela výjimečné případy. Za ty lze např. považovat okolnost, kdy hmotněprávní závazek, pro který se exekuce vede, je svou povahou (zvýšená potřeba ochrany zákonem) téměř srovnatelný se zbývajícími výslovně uvedenými právními tituly, kdy existuje nějaký významný důvod pro ochranu přímo osoby oprávněného anebo takové okolnosti, pro které by se zastavení exekuce zjevně přičilo dobrým mravům (např. právní jednání povinného, který se v průběhu exekuce prokazatelně snažil tzv. odklánět svůj majetek).

V projednávané věci oprávněný argumentuje okolnostmi, které nejsou u dlouhodobě bezvýsledných exekucí ničím neobvyklé. Ve ztrátě pořadí uspokojovaných pohledávek ani v tom, že povinný dlouhodobě nevytváří hodnoty postižitelné exekucí, nelze spatřovat právní důvod, jenž by vyžadoval zvýšenou potřebu ochrany. Ze spisu rovněž neplyne, že by povinný učinil nějaké

(zjevné) právní jednání, z něhož by šlo jednoznačně usuzovat na vyhýbání se plnění závazku (např. neúčinné právní jednání), či že by bylo třeba pokračovat v exekuci pro jiné výjimečné okolnosti.

Skutečnost, že oprávněný obezřetně hájil svá práva a povinný zůstal po celou dobu vedení exekuce pasivní, nedosahuje takové intenzity, aby ji bylo možno podřadit pod výše popsané výjimečné případy.

usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 20 Cdo 2474/2025 ze dne 12. 11. 2025

k ustanovení § 55 odst. 11 exekučního řádu

Dovozením jakéhokoli částečného uspokojení vymáhané pohledávky (byť by se jednalo o marginální částku), v důsledku něhož přesto nezačne běžet – v rozporu s větou pátou ustanovení § 55 odst. 11 exekučního řádu – „nová“ lhůta vedené exekuce, by soud nepřipustně konstituoval (doplňoval) zákon a generoval tím další interpretační obtíže (tj. jaká má být ona „marginální“ či jiným adjektivem v rozporu s dikcí zákona definovaná částka, případně jakým způsobem by měla být v konkrétních případech určována apod.).

Zřejmým záměrem zákonodárce (který lze sledovat ze zrušení původní formulace ustanovení § 55 odst. 7 a 11 exekučního řádu týkající se částečného uspokojení vymáhané povinnosti „ve výši postačující alespoň ke krytí nákladů exekuce“) bylo odstranění jakýchkoli (případných) výkladových komplikací.

usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 20 Cdo 2729/2025 ze dne 1. 12. 2025

k ustanovení § 268 odst. 1 písm. a) a g) občanského soudního řádu

Exekuční soud je povinen – jako nutný předpoklad pro jeho rozhodování – též samostatně zkoumat a posuzovat, zda exekuční titul byl adresátovi doručen řádně (v souladu se zákonem) a účinně (zda tu není omluvitelný důvod, pro který se účastník nebo jeho zástupce nemohl s řádně doručeným rozhodnutím seznámit), a zda a kdy se stal vykonatelným.

Soudům v řízení o výkon rozhodnutí, ve věcech posuzování opožděnosti podaných opravných prostředků a v jiných obdobných případech není a ani dobře nemůže být zakázáno, aby samostatně zkoumaly a posuzovaly otázku, zda rozhodnutí nebo jiná listina byla adresátům řádně a účinně doručena, jenom proto, že je možné způsobem uvedeným v ustanovení § 50d občanského soudního řádu určit neúčinnost doručení.

Bylo-li usnesením odesílajícího soudu ve smyslu ustanovení § 50d odst. 1 občanského soudního řádu rozhodnuto, že doručení je neúčinné, soudy z něho v řízení o výkon rozhodnutí při posuzování opožděnosti opravných prostředků nebo v jiných obdobných případech vycházejí, jinak si otázky doručení zjišťují a posuzují samostatně.

Dospěje-li soud v řízení o výkon rozhodnutí nebo v jiném řízení k závěru, že exekuční titul není z formálního hlediska vykonatelný, neboť nebyl řádně či účinně doručen, dotčené rozhodnutí musí být adresátu znovu (a řádně) doručené, má-li tato skutečnost pro další průběh řízení význam.

V projednávané věci povinný v návrhu na zastavení exekuce a následně též v odvolání namítal, že exekuční titul – rozsudek pro zmeškání – mu nebyl účinně doručen, neboť mu byl doručován v době, kdy se nacházel mimo území České republiky. Soud prvního stupně ani soud odvolací se však uvedenou námitkou vůbec nezabývaly, tj. nezjišťovaly, zda na straně povinného byl dán omluvitelný důvod ve smyslu ustanovení § 50d občanského soudního řádu, pro který se povinný nemohl s rozsudkem pro zmeškání seznámit.

Za takový omluvitelný důvod je přitom třeba považovat překážku, která je z objektivního či subjektivního hlediska ospravedlnitelná (např. hospitalizace ve zdravotnickém zařízení či pobyt v zahraničí) s tím, že lze přihlídnout i k okolnostem případu včetně toho, zda se jedná o situaci výjimečnou nebo se adresátu nedaří doručit opakovaně.

Nad rámec uvedeného Nejvyšší soud považuje za nutné zdůraznit, že exekučním titulem je rozsudek pro zmeškání a namítá-li povinný v řízení o zastavení exekuce, že došlo k zániku přísouzeného nároku před vydáním rozsudku pro zmeškání (tj. zde v důsledku tvrzeného odstoupení od smlouvy), je nezbytné se tímto jeho tvrzením zabývat, neboť v souladu s ustanovením § 268 odst. 1 písm. g) občanského soudního řádu je nutné vý-

kon rozhodnutí (exekuci) zastavit též tehdy, bylo-li vymáhané právo přiznáno rozsudkem pro zmeškání a zaniklo před jeho vydáním.

usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 20 Cdo 2610/2025 ze dne 2. 12. 2025

k ustanovení § 268 odst. 1 písm. g) občanského soudního řádu

Ve smyslu ustanovení § 1987 odst. 2 občanského zákoníku je nejistou či neurčitou zásadně pohledávka ilikvidní, tj. pohledávka, která je co do základu a/nebo výše sporná (nejistá), a jejíž uplatnění vůči dlužníku (věřiteli pasivní pohledávky) formou námitky započtení vyvolá (namísto jednoznačného, tj. oběma dotčenými stranami akceptovaného zániku obou pohledávek v rozsahu, v jakém se kryjí) spory o existenci či výši aktivní pohledávky.

Naopak, za nejistou či neurčitou nelze pohledávku považovat pouze proto, že ji dlužník neuznává (odmítá uhradit) nebo že je sporná (nejednoznačná) její právní kvalifikace; Musí zde být objektivní nejistota, zda pohledávka vznikla a z jakého důvodu, popř. zda je splatná, kdo je jejím věřitelem či dlužníkem, jaká je její výše.

S ohledem na smysl a účel ustanovení § 1987 odst. 2 občanského zákoníku je pak zásadně nutné míru nejistoty ohledně aktivní pohledávky posuzovat relativně ve vztahu k pohledávce pasivní; Za nejistou či neurčitou lze aktivní pohledávku považovat zpravidla toliko tehdy, je-li míra nejistoty ohledně ní vyšší, než je tomu v případě pasivní pohledávky.

Aktivní pohledávka se jeví jako objektivně sporná, má-li dlužník proti takové pohledávce relevantní věcné argumenty a vyžaduje-li zjištění (prokázání) této pohledávky co do důvodu nebo výše rozsáhlejší či složitější dokazování, jež by vedlo k neúměrnému prodloužení řízení o žalobou uplatněné (pasivní) pohledávce.

Výklad ustanovení § 1987 odst. 2 občanského zákoníku nesmí bránit poctivému a spravedlivému uspořádání vztahů mezi dotčenými stranami. Vychází-li obě pohledávky (aktivní i pasivní) ze stejného právního vztahu (založeného např. stejnou smlouvou uzavřenou mezi stranami), nelze přehlížet, že proti právu věřitele pasivní pohledávky na

její uhrazení zde stojí právo dlužníka (a věřitele aktivní pohledávky) na to, aby dříve, než bude nucen uhradit svůj dluh (plnit na pasivní pohledávku), byly spravedlivě posouzeny i širší souvislosti, za kterých dluh vznikl (okolnosti celého vztahu).

Vznikne-li z téhož vztahu více vzájemných pohledávek, odpovídá zpravidla rozumnému (spravedlivému) uspořádání poměrů mezi stranami, aby tyto pohledávky byly vzájemně započitatelné. V takovém případě zpravidla není aktivní pohledávka „nejistá nebo neurčitá“. Pro posouzení, zda jednostranné započtení odporuje ustanovení § 1987 odst. 2 občanského zákoníku jsou přitom rozhodné toliko okolnosti, které tu byly v okamžiku, kdy je započtení (projev vůle dlužníka pasivní pohledávky) účinné.

rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 30 Cdo 2091/2025 ze dne 18. 11. 2025

k ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) občanského soudního řádu

Stát odpovídá za podmínek vymezených v § 7 a § 8 zákona o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem za újmu způsobenou povinnému exekuci, která byla zastavena podle ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) občanského soudního řádu, proto, že byla vedena na základě padělaného exekučního titulu, aniž by bylo významné, o jak zdařilý (přesvědčivý) padělek se jednalo.

Exekuce, která je vedena podle exekučního řádu, ve znění novely provedené zákonem č. 396/2012 Sb., jenž nabyl účinnosti dne 1. 1. 2013, již není zahajována usnesením exekučního soudu o jejím nařízení, jak tomu bylo před uvedeným datem, nýbrž soudní exekutor je soudem toliko pověřován s tím, že toto pověření není podle ustanovení § 43a odst. 5 exekučního řádu soudním rozhodnutím a účastníkům řízení se nedoručuje.

Judikatura Nejvyššího soudu nicméně dovodila, že odpovědnost státu za škodu způsobenou exekucí, která pro nesplnění zákonem stanovených podmínek vedena být neměla, spadá i nadále pod režim odpovědnosti za nezákonné rozhodnutí ve smyslu výše citovaného ustanovení § 7 odst. 1 zákona o odpovědnosti za škodu způsobenou při vý-

konu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem.

Vlastní odpovědnostní titul je zde přitom představován vyrozuměním o zahájení exekuce, které soudní exekutor povinnému zašle spolu s exekučním návrhem a kopií exekučního titulu a od jehož doručení povinný nesmí nakládat se svým majetkem včetně nemovitých věcí a majetku patřícího do společného jmění manželů, vyjma běžné obchodní a provozní činnosti, uspokojování základních životních potřeb svých a osob, ke kterým má vyživovací povinnost, a udržování a správy majetku.

Přestože ani toto vyrozumění není rozhodnutím a povinný tak proti němu nemůže podat odvolání, může se proti němu bránit návrhem na zastavení exekuce (tedy návrhem zařazeným výše zmíněnou novelou mezi opravné prostředky uvedené v ustanovení § 8 odst. 3 zákona o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem, které je poškozený za účelem zrušení či změny nezákonného rozhodnutí povinen využít) s tím, že je-li nezákonnost exekuce následně konstatována v usnesení o zastavení exekuce, je toto vyrozumění soudní praxí in favorem poškozeného za nezákonné rozhodnutí (materiálně) považováno.

Jak patrně ze skutkových závěrů odvolacího soudu, v nyní posuzovaném případě žalobce jakožto povinný návrh na zastavení exekuce podal, načež předmětná exekuce byla zastavena podle ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) občanského soudního řádu z důvodu, že vykonávaný notářský zápis ve skutečnosti nebyl notářem sepsán, a jednalo se tak o falzifikát. Důvod zastavení výkonu rozhodnutí (exekuce) uvedený v ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) občanského soudního řádu je přitom formulován všeobecně a jeho účelem je umožnit, aby výkon rozhodnutí byl zastaven i v jiných závažných případech, které pro jejich možnou rozmanitost nelze s úplností předjímat, resp. podrobit konkrétnímu popisu.

V soudní praxi přitom není pochyb, že podle tohoto ustanovení lze výkon rozhodnutí (exekuci) zastavit také v případech, v nichž je nepřípustný pro vadu exekučního titulu [nejde-li o důvod zastavení výkonu rozhodnutí podle ustanovení § 268 odst. 1 písm. a) občanského soudního řádu, tedy o případ, kdy byl výkon rozhodnutí nařízen navzdory tomu, že se vykonávané rozhodnutí dosud nestalo vykonatelným], či pro pochybení při nařízení vý-

konu rozhodnutí, ale též např. i pro odstranění zjevné nespravedlnosti. Přitom pouze v prvních dvou případech by bylo možno uvažovat o nezákonně vedené exekuci.

O nezákonně vedenou exekuci tudíž nepůjde například tehdy, pokud důvod zastavení exekuce opírající se o aplikaci ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) občanského soudního řádu bude vycházet ze závěru o tzv. šikanózním exekučním návrhu oprávněného, jehož uplatnění není primárně motivováno snahou domoci se plnění přiznaného mu vůči povinnému jinak bezvadným exekučním titulem (tj. půjde o návrh nerespektující esenciální smysl a účel exekuce), ale snahou zatížit povinného náhradou nákladů exekuce, jak je tomu v situaci, kdy povinný byl objektivně připraven dobrovolně plnit exekučním titulem uloženou povinnost, avšak oprávněný tomu prokazatelně bránil neposkytnutím smluvní či zákonné součinnosti.

Obdobný závěr bude namísto učinit též v situaci, kdy zastavení exekuce podle ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) občanského soudního řádu bude důsledkem úkonu provedeného v průběhu exekuce povinným, jakým je důvodně vznesená námitka promlčení či úkon směřující k započtení vzájemných pohledávek účastníků (mající za následek zánik vymáhané pohledávky s účinky ke dni předcházejícímu vydání exekučního titulu), popř. uspokojení vymáhané pohledávky do takové výše, že se další výkon stane nevhodným.

Naopak za nezákonnou bude pokládána exekuce, jejíž zastavení postupem podle § ustanovení 268 odst. 1 písm. h) občanského soudního řádu je, jak již bylo zmíněno výše, odrazem existence závažných vad exekučního titulu, které jej z možnosti vést na jeho podkladě exekuci od počátku diskvalifikovaly. Taková vada přitom může konkrétně spočívat v nedostatku pravomoci orgánu, který vykonávané rozhodnutí vydal. Nejvyšší soud přitom dospívá k závěru, že pro účely posouzení (ne) zákonnosti vedení exekuce je na nyní řešenou situaci, v níž byla exekuce vedena na základě exekučního titulu, jenž byl falsifikátem (a tedy na základě exekučního titulu, který ve skutečnosti nikdy vydán nebyl), namísto hledět obdobně.

Žádná z okolností, kterým měl soud, jenž soudního exekutora k vedení předmětné exekuce pověřil, čelit a v důsledku nichž nemělo být dle odvolacího soudu v jeho možnostech vady předloženého notářského zápisu odhalit, přitom nemá na závěr

o nezákonnosti vedené exekuce a v návaznosti na něm i o vzniku odpovědnosti státu za škodu touto exekucí způsobenou vliv. Soudní exekutor a následně exekuční soud jsou po obdržení exekučního návrhu povinni vždy přezkoumat, zda exekuční titul, jenž byl k návrhu připojen, skutečně představuje exekuční titul způsobilý k tomu, aby na jeho podkladě byla exekuce vedena. Byl-li předložený exekuční titul ve skutečnosti padělkem, není přitom (navzdory pořádkovým lhůtám stanoveným v § 43a exekučního řádu a odrážejícím požadavek na rychlý postup soudního exekutora a soudu v této úvodní fázi exekučního řízení) z hlediska závěru o existenci a splnění uvedené povinnosti exekučního soudu významné, o jak zdařilý (přesvědčivý) falzifikát se jednalo.

Odpovědnost státu za škodu způsobenou nezákonným rozhodnutím je totiž odpovědností objektivní (tedy odpovědností vznikající bez zřetele k případnému zavinění) a zároveň i odpovědností absolutní, které se nelze zprostit, a to ani tehdy, když stát škodu i při vynaložení veškerého možného úsilí nemohl odvrátit, jak je tomu v případě záahu vyšší moci.

usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 20 Cdo 1578/2025 ze dne 4. 11. 2025

k ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) občanského soudního řádu

Exekučním titulem je rozsudek, kterým bylo zrušeno spoluvlastnictví povinného (žalobce) a oprávněného (žalovaného) k nemovité věci, a uvedená nemovitá věc byla přikázána do vlastnictví povinného oproti povinnosti povinného zaplatit oprávněnému náhradu ve výši 22 050 000 Kč do 15 dnů od právní moci rozsudku. Proti rozsudku nalézacího soudu podal oprávněný odvolání, které soud prvního stupně následně odmítl pro opožděnost.

Odvolací soud na základě zopakovaného a nově doplněného dokazování zjistil, že oprávněný vědě, že v probíhajícím nalézacím řízení je povinný zastoupen advokátem. Povinný v průběhu odvolacího řízení zaslal oprávněnému výzvu, jež byla podepsaná za povinného advokátem, aby oprávněný písemně sdělil povinnému číslo účtu, přičemž současně požadoval, aby podpis oprávněného byl úředně ověřen.

Ochota a snaha povinného plnit podle exekučního titulu byla zjevná a oprávněnému musela být zřejmá. Oprávněnému nic nebránilo číslo účtu povinnému sdělit, ať již jeho právnímu zástupci nebo přímo povinnému. Povinný prostřednictvím svého právního zástupce výzvu zaslal oprávněnému již v průběhu odvolacího (nalézacího) řízení, a to ve chvíli, kdy bylo odvolání oprávněného nepravomocně pro opožděnost odmítnuto; přestože o následných opravných prostředcích oprávněného nebylo dosud rozhodnuto odvolacím soudem, bylo zřejmé, že v takovém případě právní moc rozhodnutí soudu prvního stupně nastane zpětně uplynutím odvolací lhůty proti rozhodnutí ve věci samé. Poukaz oprávněného na další výzvy účinné povinným a výtky, že k nim nebyla doložená plná moc právního zástupce, jsou tak pro posouzení věci bezpředmětné, neboť oprávněný číslo účtu pro plnění z exekučního titulu mohl zaslat již na základě původní výzvy.

Oprávněný namítal, že odvolací soud nevzal v úvahu možnost, že mohlo dojít k ukončení právního zastoupení, odvolací soud však naopak zjistil, že oprávněný věděl (musel vědět), že právní zastoupení povinného v průběhu nalézacího řízení (kdy byla první výzva zaslána) trvá.

3. Vylučovací žaloba

usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 21 Cdo 2588/2025 ze dne 22. 12. 2025

k ustanovení § 267 občanského soudního řádu

Smyslem (účelem) excindační (vylučovací) žaloby podle ustanovení § 267 občanského soudního řádu je poskytnout právní ochranu osobám, které mají k majetku (k věcem, právům nebo jiným majetkovým hodnotám), jenž byl postižen výkonem rozhodnutí (exekucí), takové právo (právní vztah), které nepřipouští, aby nařízený výkon rozhodnutí (exekuce) byl proveden a aby se tak postižený majetek stal zdrojem pro uspokojení oprávněného.

Aktivní věcná legitimace k podání tzv. vylučovací (excindační) žaloby podle ustanovení § 267 občanského soudního řádu svědčí třetí osobě (osobě

rozdílné od oprávněného a povinného), jejíž věc, právo nebo jiná majetková hodnota byla postižena nařízením výkonu rozhodnutí (exekucí), ačkoliv k ní má takové právo (hmotněprávní vztah), které výkon rozhodnutí (exekuci) nepřipouští. Tato třetí osoba totiž není účastníkem výkonu rozhodnutí (exekuce), a proto nemá k dispozici univerzální nástroj, kterak se bránit provedení exekuce, jímž je návrh na zastavení exekuce.

Povinný však tímto nástrojem (návrhem na zastavení exekuce, který ostatně žalobce využil) disponuje a může jej využít. Jestliže tedy povinný disponuje univerzálním a účinným prostředkem, jak se domoci nepřípustnosti exekuce ve vztahu ke konkrétní věci (návrhem na zastavení exekuce), není důvod nad rámec gramatiky zákona (ustanovení § 267 občanského soudního řádu) dovozovat, že má mít k dispozici i excindační žalobu.

Povinný je oprávněn chránit svá práva ve druhé fázi soudního prodeje zástavy, tedy v rámci řízení o výkon rozhodnutí (exekučního řízení) prodejem zástavy, prostřednictvím návrhu na zastavení výkonu rozhodnutí (exekuce), přičemž v řízení o zastavení výkonu rozhodnutí (exekuce) se pak otevírá prostor k tvrzení skutečností, pro které má být výkon rozhodnutí (exekuce) zastaven, a předkládání důkazních prostředků k prokázání těchto tvrzení.

rozsudek Krajského soudu v Praze sp. zn. 25 Co 225/2025 ze dne 22. 10. 2025

k ustanovení § 267 občanského soudního řádu

Právní institut součásti věci je zákonným vyjádřením skutečnosti, že existují věci, jakožto hmotné předměty, které lze z hlediska právní teorie charakterizovat jako věci složené, tedy věci, které jsou vnitřně strukturovány a tvořeny relativně samostatnými částmi více nebo méně vzájemně spojenými. Zákon staví samostatnost věci ve vztahu k věci jiné na dvou kritériích: 1) na vzájemné sounáležitosti věcí a 2) na míře jejich oddělitelnosti.

První kritérium představuje spíše subjektivní rovinu, neboť to, co k věci podle její povahy náleží, se určuje do značné míry podle lidských zvyklostí, zkušeností a norem vztahujících se ke konkrétní věci. Míra sounáležitosti se pak posuzuje prostřednictvím povahy té věci, která je považována za věc podstatnější, určující, a tedy ve vztahu

více věcí za věc tzv. hlavní. Druhé kritérium je více objektivní a sleduje spojení věcí především ve smyslu fyzickém. Definici součásti věci pak z tohoto pohledu vyhovují ty případy, kdy oddělení kterýmkoliv z uvedených způsobů znamená pro věc hlavní (nikoliv též pro její oddělovanou součást) újmu na její hodnotě.

Žalobci se žalobou podle ustanovení § 267 občanského soudního řádu domáhají vyloučení nemovité věci – přístavku nezapsaného do katastru nemovitostí z exekuce vedené na majetek povinného z důvodu nepřípustnosti vedení exekuce na základě jejich vlastnického práva k této věci.

Soud prvního stupně po řádně provedeném dokazování vzal správně za prokázané, že dotčený přístavek – vedlejší stavba pod pultovou střechou krytou standardní povlakovou krytinou IPA, která navazuje na přední část rodinného domu byl zhotoven žalobcem někdy v roce 2007, tj. po vzniku vlastnického práva povinného k věci hlavní, z materiálu zajištěného žalobcem. Stalo se tak na základě souhlasu povinného jako vlastníka rodinného domu a pozemku, jehož je dotčený rodinný dům součástí. Tento přístavek není jakkoliv trvale propojen s rodinným domem (absence průchodu do domu, vodovodního či kanalizačního napojení, stabilního přívodu elektřiny). K domu pouze přiléhá vlastní konstrukcí, kdy jsou nosné trámy připojeny ke stěně domu vruty.

Přístavek je samostatnou věcí v právním slova smyslu, když z hlediska kritéria vzájemné sounáležitosti s věcí hlavní je třeba zohlednit, že žalobce vystavěl a užíval uvedenou stavbu na základě časově neomezeného souhlasu vlastníků pozemku, na němž stavba stojí (tj. jde o stavbu oprávněnou), a to pro potřeby žalobce (skladování věcí žalobce). Žalobce věc hlavní – rodinný dům užívá na základě věcného břemene a v souvislosti s tím pak vystavěl a užívá i danou vedlejší stavbu (pro skladování svých movitých věcí). Tato stavba pak stavebně přiléhá k rodinnému domu, avšak stavebně-technicky s ním není nijak trvale propojena. Pokud jde o kritérium míry jejich oddělitelnosti, pak je zjevné z dokazování (z videozáznamu a fotografie stavu před výstavbou), že by uvedený přístřešek šlo oddělit, aniž by výrazněji utrpěla jak hodnota vlastního domu (věci hlavní), tak i estetická stránka domu, jeho využitelnost a pose domoci nepřípustnosti exekuce ve vztahu

ke konkrétní věci (návrhem na zastavení exekuce), není důvod nad rámec gramatiky zákona (ustanovení § 267 občanského soudního řádu) dovozovat, že má mít k dispozici i excindační žalobu.

Povinný je oprávněn chránit svá práva ve druhé fázi soudního prodeje zástavy, tedy v rámci řízení o výkon rozhodnutí (exekučního řízení) prodejem zástavy, prostřednictvím návrhu na zastavení výkonu rozhodnutí (exekuce), přičemž v řízení o zastavení výkonu rozhodnutí (exekuce) se pak otevírá prostor k tvrzení skutečností, pro které má být výkon rozhodnutí (exekuce) zastaven, a předkládání důkazních prostředků k prokázání těchto tvrzení.

rozsudek Krajského soudu v Praze sp. zn. 25 Co 225/2025 ze dne 22. 10. 2025

k ustanovení § 267 občanského soudního řádu

Právní institut součásti věci je zákonným vyjádřením skutečnosti, že existují věci, jakožto hmotné předměty, které lze z hlediska právní teorie charakterizovat jako věci složené, tedy věci, které jsou vnitřně strukturovány a tvořeny relativně samostatnými částmi více nebo méně vzájemně spojenými. Zákon staví samostatnost věci ve vztahu k věci jiné na dvou kritériích: 1) na vzájemné sounáležitosti věcí a 2) na míře jejich oddělitelnosti.

První kritérium představuje spíše subjektivní rovinu, neboť to, co k věci podle její povahy náleží, se určuje do značné míry podle lidských zvyklostí, zkušeností a norem vztahujících se ke konkrétní věci. Míra sounáležitosti se pak posuzuje prostřednictvím povahy té věci, která je považována za věc podstatnější, určující, a tedy ve vztahu více věcí za věc tzv. hlavní. Druhé kritérium je více objektivní a sleduje spojení věcí především ve smyslu fyzickém. Definici součásti věci pak z tohoto pohledu vyhovují ty případy, kdy oddělení kterýmkoliv z uvedených způsobů znamená pro věc hlavní (nikoliv též pro její oddělovanou součást) újmu na její hodnotě.

Žalobci se žalobou podle ustanovení § 267 občanského soudního řádu domáhají vyloučení nemovité věci – přístavku nezapsaného do katastru nemovitostí z exekuce vedené na majetek povinného z důvodu nepřípustnosti vedení exekuce na základě jejich vlastnického práva k této věci.

Soud prvního stupně po řádně provedeném dokazování vzal správně za prokázané, že dotčený přístavek – vedlejší stavba pod pultovou střechou krytou standardní povlakovou krytinou IPA, která navazuje na přední část rodinného domu byl zhotoven žalobcem někdy v roce 2007, tj. po vzniku vlastnického práva povinného k věci hlavní, z materiálu zajištěného žalobcem. Stalo se tak na základě souhlasu povinného jako vlastníka rodinného domu a pozemku, jehož je dotčený rodinný dům součástí. Tento přístavek není jakkoliv trvale propojen s rodinným domem (absence průchodu do domu, vodovodního či kanalizačního napojení, stabilního přívodu elektřiny). K domu pouze přiléhá vlastní konstrukcí, kdy jsou nosné trámy připojeny ke stěně domu vruty.

Přístavek je samostatnou věcí v právním slova smyslu, když z hlediska kritéria vzájemné sounáležitosti s věcí hlavní je třeba zohlednit, že žalobce vystavěl a užíval uvedenou stavbu na základě časově neomezeného souhlasu vlastníků pozemku, na němž stavba stojí (tj. jde o stavbu oprávněnou), a to pro potřeby žalobce (skladování věcí žalobce). Žalobce věc hlavní – rodinný dům užívá na základě věcného břemene a v souvislosti s tím pak vystavěl a užívá i danou vedlejší stavbu (pro skladování svých movitých věcí). Tato stavba pak stavebně přiléhá k rodinnému domu, avšak stavebně-technicky s ním není nijak trvale propojena. Pokud jde o kritérium míry jejich oddělitelnosti, pak je zjevné z dokazování (z videozáznamu a fotografie stavu před výstavbou), že by uvedený přístřešek šlo oddělit, aniž by výrazněji utrpěla jak hodnota vlastního domu (věci hlavní), tak i estetická stránka domu, jeho využitelnost apod.

Aniž by bylo potřeba provádět znalecké ocenění je patrné, že přístavek nijak vlastní hodnotu domu neovlivňuje, i bez něj by šlo rodinný dům řádně a bez omezení užívat. Nejde o součást rodinného domu, ale o samostatnou věc, kterou originárně nabyl žalobce zhotovením, a který ji vlastní i v době rozhodování o dané vylučovací žalobě.

4. Prodej nemovitých věcí

rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 21 Cdo 2114/2025 ze dne 9. 12. 2025

k ustanovení § 267a odst. 1 a § 337e odst. 4 občanského soudního řádu

Přihlašovatel při obhajobě své pohledávky (její pravosti, výše či pořadí) v řízení o žalobě podle ustanovení § 267a odst. 1 občanského soudního řádu může uvádět pouze ty skutečnosti (skutková tvrzení), které použil v přihlášce své pohledávky anebo v řízení o rozvrhu.

Cílem rozvrhu, eventuálně rozvrhového jednání (ustanovení § 336q občanského soudního řádu), je rozvržení rozdělované podstaty (ta musí být jednoznačně určena) mezi věřitele (nejen oprávněnou osobu, ale i další věřitele, kteří v exekuci mohou uplatnit své pohledávky podle ustanovení § 336f občanského soudního řádu). Výsledkem rozvrhu, eventuálně rozvrhového jednání, je tzv. rozvrhové usnesení, v němž soudní exekutor rozhoduje o uspokojení pohledávek věřitelů povinného podle pořadí a skupin, jak jsou stanoveny zákonem v ustanovení § 337c občanského soudního řádu.

Věřitel má podle ustanovení § 336f odst. 2 občanského soudního řádu povinnost uvést v přihlášce výši pohledávky a jejího příslušenství. Nevycíslení pohledávky, popř. jejího příslušenství má za následek, že se k přihlášce zcela nebo částečně nepřihlíží. Současně s vycíslením pohledávky je třeba předložit listiny, kterými věřitel dokládá, že jde o vymahatelnou pohledávku nebo pohledávku zajištěnou zástavním právem, ledaže tyto skutečnosti vyplývají z obsahu spisu. Zda předložené listiny prokazují, že se jedná o vymahatelnou pohledávku nebo pohledávku zajištěnou zástavním právem, je otázkou hodnocení těchto listin soudem či soudním exekutorem.

Je-li pravost pohledávky, popř. její výše zpochybněna, soud či soudní exekutor si námitky vyhodnotí sám, není-li třeba provádět dokazování; jinak uloží tomu, kdo námitky uplatnil, aby podal žalobu podle ustanovení § 267a občanského soudního řádu, tedy tzv. odporovou žalobu.

Smyslem a účelem odporové žaloby je vyřešit spor mezi oprávněnými, dalšími oprávněnými a jinými věřiteli, kteří se účastní řízení o výkon rozhodnutí (exekučního řízení), popř. též povinným, o to, kte-

ré pohledávky, v jaké výši, v jaké skupině nebo v jakém pořadí mají být uspokojeny při rozvrhu výtěžku získaného při zpeněžení výkonem rozhodnutí (exekucí) postiženého majetku nebo v jiném rozdělování výnosu výkonu rozhodnutí mezi více oprávněnými nebo jiné věřitele povinného, kteří se účastní vykonávacího (exekučního) řízení.

V podání odporové žaloby je však žalobce omezen tím, že nemůže použít jiné skutkové argumenty než ty, které použil v popíracím podání (pakliže nebylo nařízeno rozvrhové jednání podle ustanovení § 336q občanského soudního řádu), popř. v rámci tvrzení v průběhu rozvrhového jednání.

Jazykový výklad ustanovení § 337e odst. 4 občanského soudního řádu potíže nečiní; je jednoznačné, že uvedené ustanovení omezuje pouze žalobce (tedy oprávněného, dalšího oprávněného, povinného, popř. dalšího věřitele, tedy toho, kdo byl oprávněn přihlášenou pohledávku popřít), nikoliv žalovaného (tedy toho, kdo pohledávku včas i řádně přihlásil, a jehož přihláška pohledávky nebyla odmítnuta).

Jazykový výklad však naráží na ústavní dimenze interpretace tohoto ustanovení, tedy na základní zásady občanského soudního řízení, k nimž patří i zásada rovnosti účastníků řízení. Tato zásada je charakterizována jako „rovnost zbraní, resp. rovnost příležitostí“, tedy že každé procesní straně by měla být dána přiměřená možnost přednést svou záležitost za podmínek, jež ji nestaví do podstatně nevýhodnější situace, než ve které je její protistrana.

Proto je zapotřebí pomocí dalších výkladových metod dospět k takové interpretaci uvedeného ustanovení, která by se nepříčila výše uvedenému postulátu. Takovou možnost poskytuje v tomto případě zejména výklad systematický, logický i účelový.

Posuzované ustanovení je z hlediska systematiky zařazeno mezi ustanovení, upravující poslední fázi exekuce (výkonu rozhodnutí) prodejem nemovitých věcí, v níž již musí být postaveno najiisto nejen to, jaká peněžní hotovost bude rozvrhována, ale i okruh věřitelů a pohledávek, které budou rozvrhovány.

Z ustanovení § 336f odst. 1 občanského soudního řádu vyplývá, že přihlášku pohledávky lze uplatnit nejpozději do zahájení dražebního jednání; poz-

dější přihlášení nemá již žádné účinky, neboť takovou přihlášku soud (exekutor) odmítne.

Pro úkon popření pohledávky občanský soudní řád stanoví v ustanovení § 336p odst. 1 ve spojení s ustanovením § 336b odst. 4 písm. b), § 336p odst. 2 pro osobu oprávněnou přihlášenou pohledávku popřít různé postupy, jakým způsobem a kdy popírací úkon učinit, a to jednak ve lhůtě stanovené soudem (soudním exekutorem) podle § 336p odst. 1 občanského soudního řádu ve spojení s ustanovením § 336b odst. 4 písm. b) občanského soudního řádu, popřípadě podle § 336p odst. 2 občanského soudního řádu a zároveň ne/požádat o nařízení rozvrhového jednání, nebo v téže lhůtě pouze požádat o nařízení rozvrhového jednání [a třeba i přihlášenou pohledávku (zatím) nepopřít a případné popření si ponechat na jednání o rozvrhu].

Popření pohledávky může reagovat pouze na včasnou a řádnou přihlášku pohledávky, která má jednak náležitosti uvedené v ustanovení § 336f odst. 2 občanského soudního řádu, a jednak je doložena listinami, uvedenými v ustanovení § 336f odst. 3 občanského soudního řádu, tedy v případě tzv. zajištěného věřitele jde o doložení existence pohledávky a doložení jejího zajištění (nejčastěji zástavní smlouvou). Popírající tak má (měl by mít) vytvořeny předpoklady pro to, aby svoji argumentaci proti přihlášené pohledávce formuloval tak, aby o popření mohl soud (soudní exekutor) rozhodnout okamžitě.

Ustanovení § 337e odst. 4 občanského soudního řádu tak logicky a systematicky navazuje na výše rozebranou úpravu v tom, že postavení popírající osoby musí být v řízení o žalobě podle ustanovení § 267a odst. 1 občanského soudního řádu stejné jako v době popření, o němž soud (soudní exekutor) nerozhodl pouze proto, že zastával názor, že je nezbytné provést dokazování. V takovém případě odkáže popírající osobu na řízení podle § 267a odst. 1 občanského soudního řádu. Jestliže popírající osoba žalobu včas nepodá, k popření se nepřihlíží (ustanovení § 337e odst. 3 občanského soudního řádu).

Popírající osoba nemůže v řízení o její žalobě podle ustanovení § 267a odst. 1 občanského soudního řádu použít jinou skutkovou (a právní) argumentaci než tu, kterou použila v popíracím úkonu (tak např. nelze zaměnit původní tvrzení k proml-

čení pohledávky a zástavního práva za tvrzení o neplatnosti zástavní smlouvy)

Pakliže však výklad uvedeného ustanovení musí respektovat princip „rovnosti zbraní, resp. rovnosti příležitostí“, je nezbytné tento princip vztáhnout i k druhé straně sporu (tedy k přihlašovatelovi) v tom smyslu, že je zapotřebí zajistit stejnou (obdobnou) „startovní pozici“ i ve vztahu k přihlašovatelovi. Uvedené lze zajistit pouze tím, že při stejné logice, z jaké vychází zákonné omezení popírajícího při koncipování odporové žaloby podle v ustanovení § 337e odst. 4 občanského soudního řádu, je nezbytné omezit i přihlašovatele v argumentaci (obraně) proti odporové žalobě.

Přihlašovatel musí svoji pohledávku přihlásit nejpozději do zahájení dražebního jednání dokonce v takové kvalitě, aby nemohla být soudem (soudním exekutorem) odmítnuta. Pokud je ovšem přihlašovatel povinen uvést v přihlášce skutečnosti významné pro pořadí pohledávky [ustanovení § 336f odst. 2 písm. d) občanského soudního řádu], musí již v přihlášce uvést veškeré skutkové okolnosti, které jeho pohledávku z hlediska její pravosti a pořadí opravňují přihlásit do exekuce, jinak řečeno musí uvést, že jeho pohledávka je jak pravá, tak zajištěná zástavním právem, aby soud (soudní exekutor) mohl (pokud není třeba provádět dokazování) o takové přihlášce (resp. jejím popření) rozhodnout již v rozvrhovém usnesení.

Všechny uvedené okolnosti (tedy okolnosti, vztahující se jak k osobě přihlašovatele, tak k osobě popírající přihlášku dalšího věřitele) je nutno promítnout do úvahy, jaké skutečnosti může přihlašovatel uplatnit v řízení vyvolaném popírající osobou v rámci své obrany proti žalobou uplatněnému nároku.

Principu „rovnosti zbraní“ vyhoví pouze takový výklad ustanovení § 337e odst. 4 a § 267a odst. 1 občanského soudního řádu, který stanoví stejnou „startovní čáru“ pro obě strany řízení o odporové žalobě. Pakliže je popírající osoba omezena ve skutkových tvrzeních tak, že v odporové žalobě nemůže uvádět jiné skutečnosti (skutková tvrzení) než ty, které použila v popíracím úkonu, pak i pro žalovanou stranu (přihlašovatele) musí platit obdobné (na stejném principu postavené) omezení.

Pro popření pohledávky stanoví zákon dvě možnosti; v situaci, kdy je (pouze) popřena pohledávka, aniž by bylo požádáno o nařízení rozvrhového jednání

(a o nařízení nepožádala žádná k tomu oprávněná osoba), soud (soudní exekutor) rozhodne o popření pohledávky (resp. rozvrhu přihlášené pohledávky) přímo v rozhodnutí o rozvrhu bez nařízení jednání. V takovém případě přihlašovatel při obhajobě své pohledávky (její pravosti, výše či pořadí) v řízení o žalobě podle § 267a odst. 1 občanského soudního řádu může uvádět pouze ty skutečnosti (skutková tvrzení), které použil v přihlášce své pohledávky.

V situaci, kdy některá z oprávněných osob požádá o nařízení rozvrhového jednání [a soud (soudní exekutor) je povinen v takovém případě jednání nařídit], je soud (soudní exekutor) povinen přihlídnout ke všem skutečnostem, které v tomto řízení vyjdou najevo, tedy k těm skutečnostem, které účastníci (ať již k přihlášené pohledávce anebo k jejímu popření) uvedou. V takovém případě je popírající osoba při podání žaloby omezena ve smyslu ustanovení § 337e odst. 4 občanského soudního řádu těmi skutkovými okolnostmi, které o popření pohledávky uvedla (vyšly najevo) v rámci rozvrhového řízení; stejný režim tak potom musí platit i pro obranu přihlašovatele pohledávky.

Přihlašovatel tedy nemůže přihlášenou pohledávku skutkově vymezit jinak než v přihlášce, popř. ji doplněnými skutkovými tvrzeními (v reakci na skutkové vymezení popření v žalobě) „obdařit“ jinou (vyšší) kvalitou (typicky jinak začne tvrdit její splatnost, popř. nově tvrdí uznání – aby se ubránil námitce jejího promlčení apod.).

5. Exekuce na nepeněžitě plnění

usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 20 Cdo 1897/2025 ze dne 5. 11. 2025

k ustanovení § 72 odst. 1 exekučního řádu

Jednou ze základních náležitostí materiální vykonatelnosti rozhodnutí je, aby v něm byl vymezen rozsah a obsah povinností, k jejichž splnění byl výkon rozhodnutí nařízen. Je tomu tak proto, aby vykonávací orgán věděl, co vlastně má být vynu-

ceno, a aby nemusel teprve v průběhu vykonávání řízení zjišťovat, co je obsahem uložené povinnosti.

Exekuční titul ukládající povinnost nikoli peněžitou je současně materiálně vykonatelný jen tehdy, je-li možné nařídit jeho výkon některým ze způsobů uvedených v ustanovení § 258 odst. 2 občanského soudního řádu. Způsob exekuce na nepeněžitě plnění se řídí povahou uložené povinnosti. Při zkoumání této povahy soud vychází, přihlížeje k předepsanému způsobu exekuce, z obsahu rozhodnutí, především z jeho výroku, případně i z odůvodnění, avšak pouze za účelem výkladu výroku, tedy k odstranění případných pochybností o obsahu a rozsahu výrokem uložené povinnosti; výrok titulu nelze jakkoli doplňovat či opravovat.

Ukládá-li exekuční titul povinnost k nepeněžitěmu plnění, které neodpovídá některému ze způsobů exekuce, nelze vyhovět požadavku zakotvenému v ustanovení § 257 občanského soudního řádu a takový titul není proto možno z materiálního hlediska vykonat.

Pro posuzovanou věc rozhodný exekuční titul, zde soudem schválený smír, ukládající povinnému zajistit vyvázání oprávněného z blíže specifikovaných úvěrových smluv, jakož i zajistit zrušení zástavního práva k nemovitým věcem, hlediskem materiální vykonatelnosti ob stojí, jestliže je *prima facie* zřejmé, že ve vykonávaném výroku třetí osobě (úvěrující bance či spořitelně) není ukládána žádná povinnost a splnění povinnosti (poskytnout součinnost) uložené oprávněnému ani nezávisí na vůli třetích osob.

Správný je totiž závěr odvolacího soudu, že vyvázat oprávněného z úvěrové smlouvy lze i bez vůle a dohody s úvěrujícím, a to např. splněním dluhu. Potom ovšem pozbývá dovolací otázka jakékoli relevance, vychází-li její konstrukce ze zjednodušeného názoru, že povinný ve své moci splnění povinnosti reálně nemá (že plnění je nemožné). Rovněž povinnost zajistit zánik zástavního práva a s tím spojená volba konkrétního právního jednání, kterým k zániku dojde, již má plně ve své dispozici povinný, není v žádném ohledu neurčitá či nesrozumitelná.

Povinný přitom ani nenamítá, že by nemohl vymáhanou povinnost splnit, tvrdí-li pouze, že výčet možností „nastínil“ až odvolací soud. Ukládá-li exekuční titul, aby povinný ve smyslu ustanovení § 350 občanského soudního řádu něco obstaral,

zajistil či zařídil, aniž by však bylo striktně stanoveno, jak požadovaného cíle naplnit, je pochopitelně na povinném, aby způsob splnění své povinnosti zvolil sám.

usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 20 Cdo 2737/2025 ze dne 9. 12. 2025

k ustanovení § 72 odst. 1 exekučního řádu

Mezi materiální předpoklady vykonatelnosti exekučního titulu nepatří věcná legitimace, neboť její existenci se zabývá soud v nalézacím soudním řízení. Případné nedostatky lze zhojit již v rámci nalézacího řízení skrze opravné prostředky. Nodostatek pasivní věcné legitimace nemá na materiální vykonatelnost exekučního titulu žádný vliv.

Pro posouzení případné mimořádnosti případu lze přihlédnout zejména k tomu, že se zde jedná o odstranění neoprávněně vybudované stavby povinným, která neprávem (a podstatným způsobem) zasahuje do práv ostatních vlastníků jednotek ke společným částem domu. Exekuční titul ukládá povinnost přímo stavebníkovi, byť v době jeho vyhlášení již nebyl vlastníkem předmětných bytových jednotek, protože svá vlastnická práva převedl na osoby jemu blízké (své příbuzné).

Součástí bytových jednotek nicméně již v době převodu byla neoprávněně postavená nástavba. Novými vlastníky těchto bytových jednotek se přitom staly osoby, které v nich zároveň bydlely, je tedy nepochybné, že o neoprávněnosti stavby, jakož i o problémech, které ostatním vlastníkům bytových jednotek taková stavba působí, musely vědět.

text: JUDr. PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.

Stalo se...

■ (Ne)zabavená mlátička

Rolníku B., který se ocitl v daňové exekuci, hrozilo v roce 1930 zabavení mlátičky. Obrátil se na Ministerstvo financí s tím, že „jinou mlátičku nemá a bez ní se nemůže obejít“. Ministerstvo zamítlo jeho stížnost s odůvodněním, že exekuční řád se vztahuje pouze na maloživnostníky a nevztahuje se na rolníky. K rolníkově stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud, který nálezem č. 17880/30 rozhodnutí Ministerstva financí zrušil. Dospěl k názoru, „že § 251 odst. 6 exekučního řádu vylučuje z exekuce ty předměty, kterých je třeba k provozování živnosti a že toto ustanovení může se vztahovati i na rolníka a ministerstvo financí jednalo proto nesprávně“. O citovaném nálezu pod titulkem *Rolníkovi není možno v exekuci zabavit věci potřebné pro hospodářství* informoval deník *Venkov* ze dne 25. listopadu 1930.

■ Provádění řemesla exekutorského

Pod titulkem *Exekuce s překážkami* referoval deník *Venkov* ze dne 2. července 1935 o hlavním líčení před Krajským soudem trestním v Praze. Obžalovaným byl šestatřicetiletý „řezník F.“, který poté, kdy si „exekutor povšiml, že řezník má napěchovanou náprsní tašku, a proto jej vyzval, aby ji vydal, poněvadž měl na řezníka i právo kapesního zájmu,“ exekutora odstrčil a „tašku hodil nějakému svému známému, který s ní hned zmizel...“. Řezník i jeho pomocník byli posléze uznáni vinnými zločinem veřejného násilí a přestupkem urážky úřední osoby. Oba dostali podmíněné tresty, „řezník na čtyři měsíce a jeho pomocník na dva měsíce do žaláře.“ Zpráva však kromě jiného obsahuje i trefnou úvodní úvahu: „Provádění řemesla exekutorského nebylo snad nikdy zaměstnáním příliš příjemným. Je jisto, že lidé, kteří jsou nuceni k tomu přihlížeti, jak jejich majetek je opouští, neoplývají dobrou náladou a jen málokdo z nich dovede se tvářiti, jak říkají Němci, příjemně ku zlé hře. V nynější době je to zaměstnání ještě obtížnější než dříve. Nedostatek zbavuje lidi i poslední špetky rozvahy, a tak případy zprotivení se exekutorům přicházejí před soudy stále častěji.“

■ Zavražděný exekutor

Láska k ženám se stala osudnou pařížskému exekutorovi (*huissier de justice*) Toussaint-Augustinovi Gouffému. Tento devětačtyřicetiletý vdovec se dne 26. července 1889 nedostavil do svého exekutorského úřadu na adrese 148, rue Montmartre a stal se nezvěstným až do 13. srpna 1889, kdy jeho tělo objevil silničář Denis Coffy v křoví při silnici spojující Vernaison s Millery nedaleko Lyonu. Rozeběhlo se rozsáhlé vyšetřování a bylo posléze zjištěno, že exekutora vlákala k sobě do bytu Gabrielle Bompardová, jež se s ním jakoby náhodně seznámila v kavárně. Společně se svým milencem Michele Eyraudem Gouffého uškrtili v domnění, že v jeho kanceláři následně uloupí peníze. Eyraud sice s Gouffého klíči do kanceláře vnikl, ale ve spěchu a tmě si nevšiml 14.000 franků, které zůstaly na exekutorově stole. Milenci pak s obřím kufrem, v němž vezli tělo zavražděného, prchali vlakem bez zisku z plánované loupeže z Paříže. Oba se následně ukrývali v různých zemích v Americe, byl na ně dne 29. listopadu 1889 vydán jeden z prvních mezinárodních zatykačů. Michel Eyraud byl nakonec zatčen v Havaně, Gabrielle Bompardová se vrátila do Francie, kde se 22. ledna 1890 vydala do rukou policie. Sedmačtyřicetiletý Eyraud byl odsouzen v prosinci 1890 k trestu smrti a 3. února 1891 gilotinován, dvaadvacetiletá Gabrielle Bompardová k trestu dvaceti let těžkých prací, který si odpykávala ve věznici pro ženy v Nanterre a následně v elektrárně Clermont v departmentu Oise. V roce 1905 byla pro dobré chování propuštěna, zemřela v roce 1920. O příběhu byl v roce 1957 natočen televizní film *La Malle à Gouffé* (Gouffého kufr), režírovaný Claudem Barmou.

text: Mgr. Petr Pelikán

člen Mezinárodní komise EK ČR a soudní exekutor EÚ Pardubice

Stálé rady UEHJ a UIHJ:

Výročí, expanze a prohloubení mezinárodní spolupráce soudních exekutorů

Konec listopadu 2025 již tradičně patřil Stálé radě Unie Evropských soudních exekutorů (UEHJ) a Stálé radě Mezinárodní unie soudních exekutorů (UIHJ). Na obou těchto zasedáních měla zastoupení i Exekutorská komora České republiky jako stálý člen obou uskupení, kdy se jednání účastnil Mgr. Petr Pelikán, člen Mezinárodní komise. Zasedání přinesla vzpomínku na významná oborová výročí, prezentaci aktuálních mezinárodních projektů i výzvu k neformální mezinárodní spolupráci.

Stálá rada UEHJ: Důraz na vzdělávání a spolupráci

Zasedání Stálé rady UEHJ se konalo dne 19. listopadu 2025 v sídle francouzské komory soudních exekutorů na Rue de Douai 44 v Paříži. Mezi stěžejní administrativní úkoly patřilo schválení účetní závěrky za rok 2024, jakož i rozpočtu pro rok 2026 tak, aby finanční rámec realizace oborových projektů byl zachován. Organizátoři jarního kongresu UEHJ, který se bude konat v květnu 2026 v gruzínském Tbilisi, představili časový a obsahový plán. Exekutorská komora ČR bude pravděpodobně na uvedeném kongresu zastoupena a reportáž lze tak očekávat v některém z příštích vydání Komorních listů.

UEHJ jako stěžejní garant evropských vzdělávacích programů

Podstatnou část zasedání tvořily zprávy a prezentace úspěšně probíhajících vzdělávacích programů pro soudní exekutory i ostatní justiční obory organizovaných za finanční podpory EU. Tedy například projekt *e-FILIT* - evropský vzdělávací program se zaměřením na digitální nástroje a spolupráci soudních profesí v EU, proběhnuvší v hodnoceném období s důrazem na témata uznávání a výkon rozhodnutí v EU či problematiky evropského platebního rozkazu. Dále projekt *DIGIJUST* - program Evropské unie zaměřený na modernizaci školení pro justiční vzdělávání směrem k digitálním technologiím jako vyu-

žívání virtuální reality pro simulaci soudních řízení či práci s digitálními důkazy. Následovala zpráva z projektu *JODES* - evropského programu zaměřeného na digitalizaci a standardizaci výměny dat mezi soudními exekutory v Evropě, jehož cílem by mělo být ve spolupráci s institucemi EU a národními komorami soudních exekutorů vytvořit jednotnou platformu pro výměnu informací na úrovni EU, tj. sjednotit datové formáty pro komunikaci a napojit je na evropské justiční informační systémy. To vše za účelem zjednodušení a zrychlení přeshraničního vymáhání. Aktivně je do tohoto projektu zapojena i Evropská banka pro obnovu a rozvoj, která má speciální program pro reformu exekučních informačních systémů a jejíž analýza dat probíhá i na českém exekučním trhu. V neposlední řadě byla představena činnost evropského školicího institutu EIPA a jím připravovaný projekt *JUST AI-BLOC EU* zaměřený na využití umělé inteligence a blockchainu v justici tak, aby tyto byly používány legálně a eticky a současně za účelem zvýšení efektivity ve vymáhání.

Výzva k neformální přeshraniční spolupráci jako formě vzdělávání a inovací

S pochopením, že se oficiální vzdělávací programy a projekty mohou zdát nedostupné každému soudnímu exekutorovi, ať již z důvodu osobních předpokladů či časových možností, proběhla v závěru zasedání živá debata o přínosu (ne)formálních návštěv exekutorských úřadů jinými soudními exekutory napříč Evropou. Právě možnost sledovat takřikajíc u zdroje a v terénu každodenní činnosti soudního exekutora v jiné zemi, vidět postupy a řešení v domovských realitách, mít možnost srovnávat s vlastní činností, objevovat výhody či nevýhody, a tím hledat cesty inovace a vylepšení, je tou nejlepší a nenahraditelnou vzdělávací formou. Česká komora soudních exekutorů je v uvedeném přístupu velice aktivní, ostatně reportáže z výměnných návštěv soudních exekutorů ze zemí Beneluxu či Estonska byly pre-

zentovány v předešlých vydáních Komorních listů a zástupci Exekutorské komory z nich opakovaně čerpají pro modernizaci exekučních právních předpisů. V samotném závěru zasedání Stálé rady tak aparát UEHJ avizoval vznik registru jak soudních exekutorů v jednotlivých členských zemích, kteří by měli zájem navštívit “partnerský” exekutorský úřad, tak soudních exekutorů nabízejících reciproční možnost takovou návštěvu ve svém úřadu umožnit. Tento registr na úrovni UEHJ pak zajistí vzájemné propojení. Členové Mezinárodní komise vyvinou úsilí k tomu, aby se uvedené dostalo do povědomí a k potřebě českým soudním exekutorům.

Stálá rada UIHJ: Rozšíření spolupráce a připomenutí výročí

Následující dny 20. a 21. listopadu již patřily zasedání Stálé rady UIHJ, a to v konferenčních prostorách na Place du Colonel Fabien. Zasedání se účastnilo přes 170 účastníků z více než 50 zemí a lze je rozdělit do tří obsahových bloků. V prvním, řekněme administrativně organizačním, proběhl pravidelný a nutný účetní schvalovací proces jak směrem k účetní závěrce, tak rozpočtu, jakož i hodnocení zprávy o činnosti za rok 2025, v rámci které byla prezentována podrobná zpráva ze 7. setkání soudních exekutorů Afrika-Evropa, jež proběhlo v září 2025 v Alžíru. Druhý blok již prezentoval skutečnost, že UIHJ neustále rozšiřuje počet spolupracujících zemí a profesních organizací. Kyrgyzstán byl oficiálně ratifikován jako nový přistupující člen Mezinárodní unie soudních exekutorů a stane se v rámci výročního mezinárodního kongresu UIHJ v Lisabonu na jaře 2027 již plnohodnotným členem unie. Dále prezident unie Marc Schmitz podepsal se zástupci thajské delegace memorandum o spolupráci a výměně informací. A konečně na úrovni člena stálého pozorovatele byla podpisem připojena asociace ACDC (Associazione Nazionale di Coordinamento Delegati e Custodi), tj. italské sdružení tzv. delegátů soudního prodeje, tedy osob jmenovaných ve věcech exekučních a insolvenčních řízení k prodeji zajištěného majetku.

Podstatná část konference pak patřila připomenutí výročí podpisu významných dokumentů. Společný workshop, který moderoval Mathieu Chardon, bývalý viceprezident UIHJ, byl věnován 10. výročí Globálního kodexu vymáhání práva (Global Code of Enforcement, 2015) a výročí 60 let od podpisu Mezinárodní úmluvy o doručování soudních rozhodnutí mezi státy (Hague Service Convention, 1965). Panel věnovaný Globálnímu kodexu prezentovala čestná prezidentka UIHJ paní Francoise Andrieux a za účasti členů Vědecké rady UIHJ hodnotili jeho dopad na vymáhání. Jejich prezentace zdůraznila, že Kodex pomohl formovat mezinárodní vývoj práva v oblasti vymáhání, obohatil komparativní jurisprudenci a slouží jako základní vzdělávací materiál. Současně kladli důraz na jeho modernizaci jako cestu k vymáhání spravedlnosti, profesní etiku a procesní efektivitu, to vše při integraci nových výzev digitální éry jako využívání umělé inteligence při vymáhání práva. Ostatně UIHJ se zavázalo provést revizi Kodexu k aktuálním potřebám doby.

Druhý diskuzní panel pak byl zaměřen na výročí Haagské úmluvy z roku 1965, která je základním kamenem mezinárodní justiční spolupráce. Se svým projevem vystoupil Dr. Christophe Bernasconi, generální tajemník Haagské konference mezinárodního práva soukromého, který zmapoval vznik, vývoj a trvalý význam Úmluvy. V rámci svého projevu zmínil i důležitou roli UIHJ, která kontinuálně upozorňuje na obtíže s doručováním dokumentů do zahraničí. Závěrečným podpisem tzv. Pařížské deklarace se obě organizace zavázaly k aktivní propagaci zesílení role soudních exekutorů jako možných garantů efektivního a spolehlivého přeshraničního doručování soudních rozhodnutí.

Zasedání Stálých rad UEHJ a UIHJ bez diskuze ukázala, že mezinárodní sdružování soudních exekutorů má smysl a pozici soudních exekutorů posiluje a v moderní době to platí dvojnásob. Zejména na evropské úrovni nám členství v těchto strukturách nabízí především inspiraci a podporu v našem snažení o to, ještě více se etablovat. Využijme to a budme směrem do zahraničí aktivní.

Představení nového exekutora:

Mgr. Patrik Steiner

soudní exekutor Exekutorského úřadu Praha - východ

Jaká jste absolvoval studia a jakou odbornou praxi máte za sebou?

Po složení maturitní zkoušky jsem vystudoval obor právo a právní věda na právnické fakultě Západočeské univerzity v Plzni, jejímž jsem hrdým absolventem. Odborně jsem působil z počátku mé pracovní kariéry jako korporátní právník u developer-ské společnosti se zahraničním vlastníkem v Praze, následně jako vrchní ministerský rada na Ministerstvu vnitra ČR. Poté jsem nastoupil k JUDr. Marcelu Smékalovi a následně k Mgr. Janě Vyhnalové, zástupkyni JUDr. Marcela Smékala, kde jsem z počátku působil jako exekutorský koncipient a poté jako exekutorský kandidát. Následně jsem byl 7. 11. 2025 jmenován ministryní spravedlnosti do uvolněného exekutorského úřadu Praha – východ po kolegovi JUDr. Marcelu Smékalovi.

Co do jazykové vybavenosti mluvím plynule anglicky a italsky, částečně francouzsky.

S jakým záměrem či posláním byste rád exekutorský úřad vykonával?

Výkon exekuční činnosti budu vykonávat s akcentem na komunikaci s účastníky řízení a následném společném hledání řešení, jež v důsledku musí a má vyústit ke splnění vymáhané povinnosti. Při vedení exekutorského úřadu budu dbát na odbornost mých zaměstnanců a to tak, aby komunikovali s účastníky řízení a třetími osobami v souladu s právními předpisy a účastníci byli, pokud možno, vždy informováni o stavu daného exekučního řízení a případném možném dalším postupu soudního exekutora ve věci samé, a to vždy v souladu s právní úpravou a ustálenou judikaturou exekučních soudů. Za tímto účelem budou zaměstnanci neustále školeni v rámci exekutorského úřadu či mimo něj.

Povězte čtenářům Komorních listů, odkud pocházíte?

Narodil jsem se v roce 1975 v Praze. V mládí jsem se věnoval vrcholově sportu, což mi vydrželo jako zájmová činnost dodnes. Zálibu mám dále příkladně v historii, a to nejenom právní, k jejímuž „kouzlu“ mne přivedl prof. JUDr. Stanislav Balík st., CSc., na fakultě právnické svými přednáškami v oboru právních dějin na počátku mého studia. Na tomto místě bych si dovil citát: „Čím více známe svoji minulost, tím lépe jsme připraveni na budoucnost.“ Theodore Roosevelt.

Jsou se vznikem nového úřadu spojeny nějaké rozsáhlé povinnosti?

S otevřením exekutorského úřadu bylo spojeno povícero povinností jak ve veřejnoprávní či soukromoprávní rovině. Na tomto místě musím poděkovat Komoře za součinnost ve věci veřejnoprávní roviny.

Kdy plánujete svůj úřad otevřít?

Exekutorský úřad jsem otevřel 1. 12. 2025, nachází se na adrese Michelská 1326/62 Praha 4, tedy na stejné adrese jako fungoval exekutorský úřad JUDr. Marcela Smékala. Exekutorské spisy jsou vedeny plně v elektronické podobě, a to za pomoci IT systému Evolio-Exis. Co do množství vedených exekučních řízení se můj úřad řadí mezi středně velké, kdy od počátku funguji společně s cca 30 zaměstnanci. Z většiny pokračuji s osvědčenými a odborně zdatnými kolegy, kteří působili na exekutorském úřadě mého kolegy.

Co si myslíte o současném postavení soudního exekutora?

Ve věci zakotvení postavení soudního exekutora v právním řádu, jež nám všem poskytuje svojí činností zákonodárce, musím konstatovat, že za posledních 10 let se pravomoci soudnímu exekutorovi spíše zmenšují a povinnosti zvětšují. Postavení soudního exekutora či jiného „vykonavatele práva“ z pohledu historického byla vždy poněkud společensky problematická, avšak v dnešní době co do „marketingu“ politických stran a dalších zájmových skupin a vze-stupu IT technologií musím uzavřít, že je stále komplikovanější, kdy část společnosti, ve které všichni žijeme, daný proces „výkonu práva“ bagatelizuje a odklání se od základní myšlenky dané činnosti, kdy

bez „vykonavatele práva“ samotný právní řád jako celek nemusí obstát co do své základní funkce (právní jistoty co do regulace soukromoprávních a veřejnoprávních vztahů ve společnosti a potažmo jejich vymahatelnosti).

Na otázku, čím bych chtěl přispět ke zlepšení stavu shora uvedeného, zmíním dvě roviny, první je ta každodenní, kterou činí každý kolega, a to vedení exekutorského úřadu a provádění exekuční činnosti bez průtahů a de lege, tak aby bylo dostáno splnění všech povinností plynoucích z exekučního titulu.

Tu druhou rovinu si dovoluji vymezit komunikací a v mnoha případech konfrontací s účastníky řízení tak, aby přijali skutečnost, že právo se musí a má vykonat podle zákona. Z pohledu samosprávy soudních exekutorů bych se časem rád aktivně zapojil do profesní samosprávy, a to případně působením v některých z komisí či orgánů Exekutorské komory ČR.

Je něco, co byste rád udělal pro exekutorský stav, nebo co naopak očekáváte od kolegů nebo Komory?

Dle mého jsem na část této otázky odpověděl již shora. Kolegům mohu nabídnout snad efektivní komunikaci ve věcech mnou vedených exekučních řízeních. Komoře zájem o samosprávu a posunutí exekuční činnosti snad k lepším zítřkům jak pro soudní exekutory, tak pro pochopení „výkonu práva“ jako nezbytné součásti právního státu laickou veřejností, a to mojí každodenní prací. Od kolegů očekávám otevřenou a kolegiální komunikaci při řešení procesních otázek při výkonu exekuční činnosti.

text: Mgr. Petr Prokop Ustouhal
tajemník Exekutorské komory ČR

Z jednání prezidia EK ČR

Prezidium Exekutorské komory České republiky se v uplynulém období sešlo na svém 11. zasedání, které proběhlo dne 24. února 2026 v Praze. Vedle tohoto jednání řešilo prezidium řadu operativních záležitostí také formou online zasedání a hlasování *per rollam*. Významná část činnosti byla v tomto období věnována přípravě podkladů pro jednání s novým ministrem spravedlnosti a formulaci návrhů možných legislativních změn v oblasti exekučního práva.

Prezident a viceprezident Komory dne 24. února 2026 jednali s ministrem spravedlnosti mj. o směrech dalšího rozvoje právní úpravy výkonu rozhodnutí. Ministrovi byla představena vize zavedení institutu předexekučního vymáhání prostřednictvím soudních exekutorů, který je v různých podobách uplatňován například v Belgii a který by mohl přispět k efektivnějšímu řešení pohledávek ještě před zahájením samotného exekučního řízení a současně ke snížení zátěže soudů. Ministr si v této souvislosti vyžádal od Komory další podkladové materiály. Komora proto připraví souhrnný dokument, který vedle konceptu předexekučního vymáhání rozpracuje i další témata, mimo jiné rozšíření další činnosti soudních exekutorů, otázku minimální a maximální výše srážek ze mzdy, možné alternativní způsoby vymáhání, zapojení exekutorů do zpeněžování majetku v insolvenčním řízení či revizi a případné rozšíření součinností poskytovaných vybranými subjekty, například poskytovateli energií.

Prezidium se současně věnovalo přípravě výběrového řízení na PA konzultanta pro oblast public affairs a legislativních vztahů. Další část jednání byla zaměřena na přípravu harmonogramu oslav 25. výročí založení Exekutorské komory České republiky, které jsou předběžně plánovány na říjen letošního roku v Praze. Společně s předsedou IT komise se prezidium zabývalo rovněž řadou probíhajících IT projektů Komory, zejména rekonstrukcí webových stránek ekcr.cz, rozvojem Centrálního adresáře, úpravami Centrální evidence exekucí, Portálu dražeb a dalšími kroky směřujícími k modernizaci digitální infrastruktury Komory.

Podrobnosti z jednání prezidia (včetně plného znění přijatých usnesení) jsou všem soudním exekutorům k dispozici na www.ekcr.cz, v části „Pro exekutory“. Výběr usnesení z posledních zasedání, jakož i rozhodnutí přijatých *per rollam*, naleznete rovněž zde (text usnesení je redakčně krácen, případně upraven):

■ 19. 1. 2026 – PR/26/05

Prezidium EK ČR **s c h v a l u j e** Vzdělávací plán pro rok 2026.

■ 24. 2. 2026 – 2/26/P11

Prezidium EK ČR **r o z h o d l o** o vyhlášení výběrového řízení na uvolněný Exekutorský úřad Tábor po soudní exekutorce Mgr. Martině Douchové, které zanikl výkon exekutorského úřadu k datu 31. 12. 2025.

■ **24. 2. 2026 – 3/26/P11**

Prezidium EK ČR **r o z h o d l o** o vyhlášení výběrového řízení na uvolněný Exekutorský úřad Karlovy Vary po soudním exekutorovi Mgr. Luděku Němcovi, kterému zanikne výkon exekutorského úřadu k datu 31. 3. 2026.

■ **24. 2. 2026 – 4/26/P11**

Prezidium EK ČR **r o z h o d l o** o vyhlášení výběrového řízení na uvolněný Exekutorský úřad Jičín po soudním exekutorovi Mgr. Jaromíru Francovi, kterému zanikne výkon exekutorského úřadu k datu 30. 6. 2026.

■ **24. 2. 2026 – 4/26/P11**

Prezidium EK ČR **s c h v a l u j e** Memorandum ke konání III. Sjezdu českých právníků v roce 2028.

■ **11. 3. 2026 – PR/26/15**

Prezidium EK ČR **j m e n u j e** (s účinností od 10. 3. 2026) v souladu s ustanovením § 111, odstavec 6, písmeno f), zákona č. 120/2001 Sb., exekuční řád, v platném znění, členy Zkušební komise, a to:

Brychta Bohumil, Mgr.
Hanák Ondřej, JUDr., Ph.D.
Jarková Jana, JUDr.
Jícha Lukáš, JUDr.
Kozlová Lenka, Mgr. et Mgr.
Král Jiří, Mgr., MBA.
Pospíchal Tomáš, Mgr.
Prošek Jiří, Mgr. Ing.
Říhová Andrea, Mgr., LL.M., MBA.
Tintěra Pavel, Mgr.

Abstracts

JUDr. Mgr. Otakar Koutenský, Ph.D., LL.M.

New methods of execution in the context of 21st century

The article deals with the question whether the current legal framework of execution proceedings in Czech Republic is capable of adapting to the changes of property relations in the digital society of the 21st century. Traditional methods of carrying out an execution, laid down primarily by the Civil Procedure Code and the Code of Execution, often aren't able of effective seizure of now form of assets and income such as cryptocurrencies, electronic wallets, fintech accounts or incomes from digital platforms and shared economics. The author analyzes the limits of current legislation and by comparison with foreign approaches offers possible legislative changes *de lege ferenda*. Particular attentions is paid especially to legal seizure of digital assets, modern sources of income and resources kept outside of the traditional banking sector. The article also considers the introduction of new non-property methods of enforcement pressure, such as a temporary suspension of certain rights of limitation of selected social privilege of debtors. The goal of this article is to open an expert discussion about the modernization of enforcement methods so that they correspond to current technological development while respecting constitutional limits on the protection of rights of both the debtor and the creditor.

str. 22

Jan Korecký, Mgr. Ing. Antonín Toman

New firearms legislation and weapons in enforcement proceedings

The article focuses on the new legal regulation of firearms and ammunition and its systematic changes compared to the previous legislation. It analyses in particular the new concept of firearms authorizations, as well as changes in the categorisation of firearms, registration, and control mechanisms. Within this framework, the article briefly outlines the implications of these changes for selected areas of enforcement practice, where the new legal regulation is reflected primarily in the handling of firearms as highly regulated items. The aim is to provide a clear interpretation of the new legal framework with an emphasis on its practical consequences.

str. 32

Mgr. Tomáš Tunkl

The state of electronic communication between Judicial Officers and financial institutions

This article focuses the development and current state of electronic communications between Judicial Officers and financial institutions in Czech Republic that was fundamentally transformed by the introduction of obligatory use of *fata* files for cooperation inquiries and execution orders. The author analyzes practical operation of this system, its benefits for the digitalization of execution agenda and problems that have gradually appeared as a consequence of the significant increase in data communication. Particular attention is paid especially to the so-called ballast communication in repeated cooperation inquiries, limited informative value of some provided data and different practice of financial institutions in providing information about debtors' accounts. This text also points out some system shortcomings, for example an absence of standardized data exchange at the end of execution by its successful enforcement. In the end, the author proposes possible means of further development, especially the streamlining of communication by granting Judicial Officers access to the Central Evidence of Accounts, reducing the volume of unnecessary data communications and improving the quality of provided information.

str. 35

Table of contents

1	EDITORIAL	3
2	ABSTRACTS	6
3	INTERVIEW	
	JUDr. Lenka Vostrá, Ph.D.: The electronization of Justice is not just a digitization of paper	8
	Mgr. Libor Vaculík, Mgr. Ing. Antonín Toman	
4	FOR DISCUSSION	
	Considerations on the application of the current legislation on execution administrative fee in certain joint proceedings	13
	Mgr. Stanislav Molák, Mgr. Jan Krejsta	
5	25TH ANNIVERSARY OF THE NATIONAL CHAMBER OF JUDICIAL OFFICERS OF THE CZECH REPUBLIC	
	Executio est finis et fructus legis, aneb jak jsme začínali	17
	JUDr. Vladimír Plášil, LL.M.	
6	ARTICLES	
	New methods of execution in the context of 21st century	22
	JUDr. Mgr. Otakar Koutenský, Ph.D., LL.M.	
	New firearms legislation and weapons in enforcement proceedings	32
	Jan Korecký, Mgr. Antonín Toman	
	The state of electronic communication between Judicial Officers and financial institutions	45
	Mgr. Tomáš Tunkl	
7	JURISPRUDENCE	
	Court rulings on executions	48
	Mgr. David Hozman	
8	FROM HISTORY...	
	It happened...	61
	JUDr. PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.	
9	NEWS FROM THE CHAMBER	
	Permanent Councils of UEHJ and UIHJ: Anniversaries, expansion and strengthening of international cooperation among Judicial Officers	62
	Mgr. Petr Pelikán	
	Introduction of a new Judicial Officer: Mgr. Patrik Steiner	64
	From the meetings of the presidium of the National Chamber of Judicial Officers of the Czech Republic	66
	Mgr. Petr Prokop Ustohal	
10	ABSTRACTS	68

Tiráž

Šedesátéšesté číslo
www.ekcr.cz

vzor citace

PŘÍJMENÍ J. Název článku. Komorní listy.
02/2025. Praha:
Exekutorská komora ČR, 2017, s. xxx.
MK ČR E 19153

redakční rada

prof. dr. Armanas Abramavičius (Litevská republika)
JUDr. PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.
JUDr. Stanislava Kolesárová (Slovenská republika)
prof. JUDr. Alena Macková, Ph.D.
Mgr. Jan Mlynarčík
Mgr. Petr Sprinz, Ph.D., LL.M.
Mgr. Pavel Tintěra
Mgr. Ing. Antonín Toman
Mgr. Petr Prokop Ustohal
Mgr. Andrea Říhová, LL.M.
Mgr. Libor Vaculík

redakce

Silvie Kratochvílová
Dana Chalupová
Mgr. Olga Černá

adresa redakce

Exekutorská komora České republiky
IČ: 709 40 517
Komorní listy, Anglická 20
120 00 Praha 2

kontakt

Tel.: + 420 210 311 000
E-mail: redakce@ekcr.cz

překlad

Mgr. Libor Vaculík

tisk

dhMedia, s.r.o.
Zdarma
Náklad 800 ks
Vychází čtvrtletně
Datum vydání: 27. 3. 2026

MK ČR E 19153
Registrace Ministerstva kultury ČR
ISSN 1805-1081 (print), ISSN 1805-109X (on line)

Komorní listy (print i on-line) jsou zapsány na Seznamu recenzovaných neimpaktovaných periodik vydávaných v České republice.

Publikování, pořizování kopií tohoto časopisu a jejich šíření třetí osobou je bez písemného souhlasu redakční rady Komorních listů či vydavatele zakázáno. Zakázáno je též publikování, pořizování kopií jednotlivých článků a jejich šíření třetí osobou bez písemného souhlasu redakční rady Komorních listů a autora příslušného textu. Uvedené se vztahuje na tištěnou i elektronickou verzi časopisu.

Komorní listy produkuje, vydává a distribuuje Exekutorská komora České republiky.

Časopis je dostupný také v ASPI.

CENTRÁLNÍ DESKA ŠETŘÍ PENÍZE EXEKUTORŮ

UŽ JSTE JI VYZKOUŠELI?

Ověřte si u svého dodavatele softwaru, zda vám zpřístupnil **Centrální desku**.

Její užitím **ušetříte náklady svého úřadu**.

Je pro vás **ZCELA ZDARMA!**

Centrální deska představuje jednotné, jednoduché a moderní řešení pro automatizované vyvěšování písemností jak na Centrální úřední desce (§ 125a ex.ř.), tak na Lokální desce soudního exekutora, která je veřejnosti k nahlížení v sídle vašeho úřadu.

VÝHODY CENTRÁLNÍ DESKY

VŠE NA JEDNOM MÍSTĚ Centrální deska plně nahrazuje jednotlivé úřední desky soudních exekutorů. Centrální deska navíc slouží i k povinnému vyvěšování výzev podle § 56a a § 56b ex.ř. Pokud má exekutor povinnost podle zákona vyvěšovat výzvy podle § 56a a § 56b ex.ř., je nasnadě spojit příjemné s užitečným a vyvěšovat zde i ostatní písemnosti, které musí být vyvěšeny způsobem umožňujícím dálkový přístup.

BEZPEČNOST Po stránce technické i bezpečnostní dostávají obě desky všem požadavkům a nejnovějším standardům.

INTEGRITA Oba moduly splňují veškeré zákonné požadavky. Pracují bez zásahu do vyvěšovaného souboru a bez porušení integrity vyvěšovaného dokumentu. Samozřejmostí je otestované napojení na běžné informační systémy soudních exekutorů.

CENTRÁLNÍ ŘEŠENÍ Mizí závislost na externích dodavatelích, případně náklady na vývoj a udržování vlastních in-house řešení.

ZCELA ZDARMA Exekutorská komora vyvinula toto řešení exkluzivně na míru exekutorským úřadům a nabízí ho bez jakýchkoliv poplatků. Na rozdíl od komerčních produktů třetích stran jej můžete využívat zcela zdarma, a to prostřednictvím přihlašovacích údajů, které již nyní máte k dispozici pro účely vyvěšování na povinném modulu „Centrální úřední deska“.

www.centralnideska.cz

Pevně věříme, že toto jednotné řešení zjednoduší plnění vašich povinností a v nynější ekonomicky náročné době uspoří náklady, které musíte zbytečně vynakládat za služby třetích stran. Ověřte si tedy u svého dodavatele softwaru přístup na Centrální desku.

Neváhejte se na nás obrátit s jakýmkoliv dotazem.

tel. +420 210 311 000 (Helpdesk)

e-mail: admin@centralnideska.cz

CENTRÁLNÍ ÚŘEDNÍ DESKA

- zdarma pro všechny exekutory -

www.centralnideska.cz

vše na jednom místě | integrita | bezpečnost
centrální řešení | zcela zdarma

tel. +420 210 311 000 (Helpdesk)

e-mail: admin@centralnideska.cz